

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยาน (Ambition) ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

วิทยานิพนธ์
ของ
ธัญพร ป้องกัน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา

กรกฎาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยาน (Ambition) ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

วิทยานิพนธ์
ของ
ธัญพร ป้องกัน

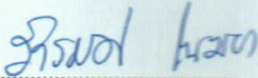
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา
กรกฎาคม 2555
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางฉันทพร ป้องกัน
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชา การวิจัยการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(อาจารย์ ดร.รุ่งสรรค์ โฉมยา)

ประธานกรรมการ

(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

(ผศ.ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ)

กรรมการ

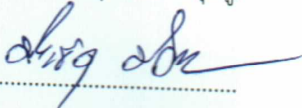
(ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์)

(อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคุ)

กรรมการ

(กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์)

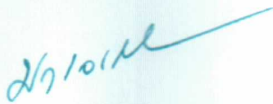

(อาจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา)

กรรมการ

(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(รศ.ดร.ประวิต เอราวรรณ์)

(รศ.ดร.ณฐนนท์ ตราชู)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยงบประมาณเงินรายได้
ของมหาวิทาลัยมหาสารคาม ประจำปีงบประมาณ 2555

ประกาศขอบคุณการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกฤตกุล กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา ประธาน กรรมการสอบ และอาจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา กรรมการสอบ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ อย่างสูงยิ่ง

ขอขอบคุณคณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษาทุกท่านที่กรุณาให้กำลังใจและ ให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้วิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา อาจารย์อนุชิต กอศักดิ์ อาจารย์วัลภา ดวงชาทม อาจารย์จิณัฐตา วรรณเกษม และคุณพานี ขอสุข ที่ได้กรุณาเป็น ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย อีกทั้งให้คำแนะนำที่มีคุณค่าต่อการ พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณผู้บริหารและคณะครูของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ช่วยอำนวยความสะดวก ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบวัดอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ สาขาการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รุ่น พ. 23 ทุกคนที่ให้กำลังใจและให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล เอกสารทางวิชาการ และตำราต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

กราบขอบพระคุณ คุณแม่บัวลม ชินศิริ คุณอัครเศ ป้องกัน และขอขอบใจเด็กชาย ประเมศร์ ป้องกัน เด็กหญิงศุภาพิชญ์ ป้องกัน และขอขอบคุณญาติพี่น้องทุกคน ที่ให้การช่วยเหลือ สนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ประโยชน์และคุณค่าจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของ บิดา มารดา ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน รวมถึงบูรพาอาจารย์ที่เคยอบรมสั่งสอนและมีส่วนสำคัญ ในการวางรากฐานการศึกษาที่มีคุณภาพ และความสำเร็จในชีวิตแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ธัญพร ป้องกัน

ชื่อเรื่อง	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยาน (Ambition) ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
ผู้วิจัย	นางธัญพร บ้องกัน
กรรมการควบคุม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ และ อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคู
ปริญญา	กศ.ม. สาขาวิชา การวิจัยการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยาน และเพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรสภาพแวดล้อมทางครอบครัว สภาพแวดล้อมทางการเรียน การเปิดรับสื่อ การรับรู้ความสามารถในตน และการควบคุมตนเอง ที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1,036 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความทะเยอทะยาน แบบวัดการเปิดรับสื่อ แบบวัดการรับรู้ความสามารถในตน แบบวัดการควบคุมตนเอง แบบวัดสภาพแวดล้อมทางครอบครัวและแบบวัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน มีค่าความเที่ยงของแบบวัด เท่ากับ .842, .853, .902, .844, .854 และ .866 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) ด้วยสถิติการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) แบบมีตัวแปรแฝง (Latent Variable)

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ที่พัฒนาขึ้น มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติ $\chi^2 = 166.950$, $df = 139$, $\chi^2/df = 1.201$, $p = .065$, CFI = .999, GFI = .984, AGFI = .978, RMSEA = .013 และ RMR = .007
2. ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความทะเยอทะยาน คือ การควบคุมตนเอง ตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความทะเยอทะยาน คือ การรับรู้ความสามารถในตน การเปิดรับสื่อ สภาพแวดล้อมทางครอบครัว และสภาพแวดล้อมทางการเรียน ซึ่งตัวแปรในโมเดลทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความทะเยอทะยาน ได้ร้อยละ 75.7

TITLE Factor Influencing Ambition of Matthayomsuksa 5 Students in the secondary educational service areas office in upper-northeast of Thailand.

AUTHOR Mrs. Thunyaporn Pongkan

ADVISORS Asst. Prof. Dr. Sombat Tayraukham and Dr. Jaruwan Sakulku

DEGREE M.Ed. **MAJOR** Educational Research

UNIVERSITY Maharakham University **DATE** 2012

ABSTRACT

The purposes of this study were to develop and examine the validity of the factor model of variables influencing on ambition and to study the influences of family environment, learning environment, media exposure, self – efficacy and self – control on ambition of Matthayomsuksa 5 (grade 11) students. The sample was consisted of 1,036 Matthayomsuksa 5 students, selected by muti-stage random sampling. The instruments used for the study were the measurements of ambition, media exposure, self – efficacy, self – control, family environment and learning environment. The reliabilities wer .842, .853, .902, .874 and .866 respectively. Data were analyzed by latent variable of path analysis of structural equation modeling (SEM).

The results of the study were as follows:

1. The factor model of variables influencing on ambition of Matthayomsuksa 5 students in the secondary educational service areas office in upper-northeast was consistant with the empirical data. $\chi^2 = 166.950$, $df = 139$, $\chi^2/df = 1.201$, $p = .065$, $CFI = .999$, $GFI = .984$, $AGFI = .978$, $RMSEA = .013$ and $RMR = .007$

2. The variable directly affecting ambition was self – control. The variables that have both directly and indirectly affecting ambition were self – efficacy, media exposure, family environment and learning environment. All variables could explain the variance of ambition for 75.7 percent.

ชื่อเรื่อง	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยาน (Ambition) ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
ผู้วิจัย	นางธัญพร ป้องกัน
กรรมการควบคุม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ และ อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคู
ปริญญา	กศ.ม. สาขาวิชา การวิจัยการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยาน และเพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรสภาพแวดล้อมทางครอบครัว สภาพแวดล้อมทางการเรียน การเปิดรับสื่อ การรับรู้ความสามารถในตน และการควบคุมตนเอง ที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1,036 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความทะเยอทะยาน แบบวัดการเปิดรับสื่อ แบบวัดการรับรู้ความสามารถในตน แบบวัดการควบคุมตนเอง แบบวัดสภาพแวดล้อมทางครอบครัวและแบบวัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน มีค่าความเที่ยงของแบบวัด เท่ากับ .842, .853, .902, .844, .854 และ .866 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) ด้วยสถิติการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) แบบมีตัวแปรแฝง (Latent Variable)

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ที่พัฒนาขึ้น มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติ $\chi^2 = 166.950$, $df = 139$, $\chi^2/df = 1.201$, $p = .065$, CFI = .999, GFI = .984, AGFI = .978, RMSEA = .013 และ RMR = .007
2. ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความทะเยอทะยาน คือ การควบคุมตนเอง ตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความทะเยอทะยาน คือ การรับรู้ความสามารถในตน การเปิดรับสื่อ สภาพแวดล้อมทางครอบครัว และสภาพแวดล้อมทางการเรียน ซึ่งตัวแปรในโมเดลทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความทะเยอทะยาน ได้ร้อยละ 75.7

TITLE Factor Influencing Ambition of Matthayomsuksa 5 Students in the secondary educational service areas office in upper-northeast of Thailand.

AUTHOR Mrs. Thunyaporn Pongkan

ADVISORS Asst. Prof. Dr. Sombat Tayraukham and Dr. Jaruwan Sakulku

DEGREE M.Ed. **MAJOR** Educational Research

UNIVERSITY Maharakham University **DATE** 2012

ABSTRACT

The purposes of this study were to develop and examine the validity of the factor model of variables influencing on ambition and to study the influences of family environment, learning environment, media exposure, self – efficacy and self – control on ambition of Matthayomsuksa 5 (grade 11) students. The sample was consisted of 1,036 Matthayomsuksa 5 students, selected by muti-stage random sampling. The instruments used for the study were the measurements of ambition, media exposure, self – efficacy, self – control, family environment and learning environment. The reliabilities wer .842, .853, .902, .874 and .866 respectively. Data were analyzed by latent variable of path analysis of structural equation modeling (SEM).

The results of the study were as follows:

1. The factor model of variables influencing on ambition of Matthayomsuksa 5 students in the secondary educational service areas office in upper-northeast was consistant with the empirical data. $\chi^2 = 166.950$, $df = 139$, $\chi^2/df = 1.201$, $p = .065$, $CFI = .999$, $GFI = .984$, $AGFI = .978$, $RMSEA = .013$ and $RMR = .007$

2. The variable directly affecting ambition was self – control. The variables that have both directly and indirectly affecting ambition were self – efficacy, media exposure, family environment and learning environment. All variables could explain the variance of ambition for 75.7 percent.

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
	ความสำคัญของการวิจัย	4
	สมมติฐานของการวิจัย	5
	ขอบเขตของการวิจัย	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเหนื่อยหยาณ	10
	ความหมายของความเหนื่อยหยาณ	10
	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเหนื่อยหยาณ	11
	ลักษณะของผู้ที่มีความเหนื่อยหยาณ	18
	องค์ประกอบที่มีผลต่อความเหนื่อยหยาณ	19
	การวัดความเหนื่อยหยาณและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรปัจจัยที่ใช้การวิจัย	21
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับสื่อ	21
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถในตน	26
	แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง	36
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางครอบครัว	45
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางการเรียน	47
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	51
	งานวิจัยในประเทศ	51
	งานวิจัยต่างประเทศ	52
3	วิธีดำเนินการวิจัย	56
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	56
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
	ขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	60
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	62
	การวิเคราะห์ข้อมูล	63
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	71

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
ลำดับชั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	88
ความมุ่งหมายของการวิจัย	88
สรุปผล	88
อภิปรายผล	89
ข้อเสนอแนะ	92
บรรณานุกรม	93
ภาคผนวก	105
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	106
ภาคผนวก ข คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	108
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	113
ประวัติย่อของผู้วิจัย	121

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยาน	54
2 จำนวนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	56
3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	58
4 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงความทะเยอทะยาน (AMB)	63
5 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงการควบคุมตนเอง (SEC)	64
6 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงการรับรู้ความสามารถในตน (SEF) ..	65
7 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงสภาพครอบครัว (FAM)	66
8 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝง สภาพแวดล้อมทางการเรียน (LEN)	67
9 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงการเปิดรับสื่อ (MEX)	68
10 สรূค่าสถิติหรือดัชนีที่ใช้ตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐาน กับข้อมูลเชิงประจักษ์	71
11 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	78
12 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้	80
13 ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และค่าสัมประสิทธิ์ อิทธิพลของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนตามสมมติฐาน	83
14 ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และค่าสัมประสิทธิ์ อิทธิพลของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลความทะเยอทะยานของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่ปรับแก้	85
15 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC) ค่าอำนาจจำแนก และความเที่ยง ของแบบวัดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	109

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามสมมุติฐาน	5
2 แบบแผนแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวกำหนด 3 ชนิด ที่มีอิทธิพลเชิงเหตุ-ผล ซึ่งกันและกัน	27
3 โมเดลการรับรู้ความสามารถของตนของแบนดูรา	28
4 โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยาน	55
5 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงความทะเยอทะยาน (AMB)	64
6 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงการควบคุมตนเอง (SEC)	65
7 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงการรับรู้ความสามารถในตน (SEF)	66
8 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงสภาพครอบครัว (FAM)	67
9 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงสภาพแวดล้อมทางการเรียน (LEN)	68
10 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงการเปิดรับสื่อ (MEX)	69
11 ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ตามสมมุติฐาน	82
12 ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่ปรับแก้	84

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันนี้ โลกของเรามีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ รวมทั้งความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งทำให้ประเทศต่างๆ ต้องมีการพัฒนาประเทศให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ปัญหาต่างๆ ในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนมีการพัฒนาตนเองตลอดชีวิต (กรมวิชาการ. 2542 : 1) และเป้าหมายที่สำคัญของการศึกษาก็คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสังคมให้เป็นบุคคลที่สังคมปรารถนา ระบบการศึกษาที่ดีจะต้องสร้างให้บุคคลประสบความสำเร็จ ทั้งความสำเร็จในการเรียน (study success) ความสำเร็จในการประกอบอาชีพ (career success) และความสำเร็จในชีวิต (life success) (ทศพร ประเสริฐสุข. 2549 : 19) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศนั้นต้องเริ่มจากพัฒนาเด็กและเยาวชนเป็นอันดับแรก โดยจะต้องส่งเสริมให้พวกเขาได้ประสบความสำเร็จในชีวิต เพราะความสำเร็จในชีวิตนั้นเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา ซึ่งการที่จะบรรลุผลสำเร็จในชีวิตนั้นจะต้องอาศัยความรู้ และมีความทะเยอทะยาน เพราะความทะเยอทะยานมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ เป็นแรงผลักดันให้มนุษย์มีความมุ่งมั่น และสามารถนำพาให้เราไปถึงจุดมุ่งหมายได้ (เยาวภา พุกกะคุปต์. 2540 : 1)

ความทะเยอทะยานถือเป็นความต้องการชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นทางจิตใจ ซึ่งความทะเยอทะยานนี้ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาชีวิตของมนุษย์ เพราะความทะเยอทะยานเปรียบเสมือนแรงกระตุ้นทางจิตใจที่ดียิ่งขึ้นที่จะทำให้บุคคลสามารถฝ่าฟันอุปสรรคจนประสบความสำเร็จได้ มนุษย์มีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ ได้รับการยอมรับ ต้องการมีอำนาจ หรืออยู่เหนือผู้อื่น ความต้องการเป็นสิ่งช่วยกระตุ้นให้เกิดความทะเยอทะยานขึ้นในจิตใจ เป็นตัวกำหนดทิศทางแห่งความคิดและการกระทำของมนุษย์ถ้ามนุษย์ไม่มีความต้องการก็จะมีพฤติกรรมเกิดขึ้น (ศิลปชัย ฐปสุวรรณ. 2538 : 2 ; อ้างอิงจาก Hilgard. 1962) ความทะเยอทะยานนี้จะเป็แรงผลักดันให้คนไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ นักเรียนที่รู้จักตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียน มักจะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเรียนอยู่เสมอการมีจุดมุ่งหมายทำให้คนมีความทะเยอทะยานที่จะไปให้ถึงจุดหมายที่ตนตั้งไว้ จิตรรา วสุวานิช (2531 : 97) เสนอว่า ถ้าเด็กไม่มีจุดมุ่งหมายและความทะเยอทะยานก็ย่อมจะประสบความสำเร็จได้ยากลำบาก การที่จะสร้างบุคคลให้มีบุคลิกภาพที่ดีและมีคุณสมบัติพร้อมที่จะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่น เพื่อช่วยพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไปนั้น เราจะต้องปลูกฝังความทะเยอทะยานให้เด็กเสียก่อน เพราะเด็กที่มีความทะเยอทะยานสูงจะมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองและพร้อมที่จะทำประโยชน์ให้แก่สังคม ส่วนเด็กที่มีความทะเยอทะยานต่ำ ผลที่ตามมาก็คือ ขาดความกล้าที่จะเผชิญกับอุปสรรค หรือการงานที่ยากลำบากข้างหน้า จนนำไปสู่ประสบความสำเร็จน้อยที่สุด ความทะเยอทะยาน มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ อาจเป็นทั้งแรงจูงใจ เป้าหมาย เป็นความปรารถนา ที่สามารถแก้ไขปรับปรุงให้พฤติกรรมของมนุษย์ดีขึ้น คนเราทุก

คนต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตทุกๆ ด้าน ซึ่งต้องอาศัยความรอบรู้มุ่งมั่น ก็จะสามารถนำไปสู่จุดมุ่งหมายดังที่ตนเองคาดหวังไว้ได้ (นิธิ เอียวศรีวงศ์. 2549 : 33)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศพบว่า ความทะเยอทะยานมักจะเกิดขึ้นจากความต้องการของมนุษย์ ดังจะเห็นได้จากเมื่อมนุษย์ต้องการสิ่งใดหรืออยากได้สิ่งใดนั้น เขาจะต้องมีความมานะพยายาม มีความตั้งใจอันแน่วแน่ ตลอดจนต้องมีความทะเยอทะยานในการทำกิจการงานจนได้ชื่อว่าเป็นผู้ประสบความสำเร็จเกินตัวและสมหวังดังความต้องการของตน (อำนาจ วีรวรรณ. 2535 : 4) ซึ่งตามทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์ (Murray) ยังได้กล่าวถึงบุคคลที่มีความทะเยอทะยานว่า เป็นผู้ที่มีความต้องการทางด้านจิตใจสูง และปรารถนาจะให้ความต้องการนั้นได้รับการตอบสนอง ซึ่งความต้องการต่าง ๆ เหล่านี้ได้แก่ ความโดดเด่น (Superiority) ความสัมฤทธิ์ผล (Achievement) ความยอมรับ (Recognition) การแสดงออก (Exhibition) ความต้องการรักษาสติของตนเอง (Inviolacy) การหลีกเลี่ยงสิ่งที่บกพร่อง (Avoidance of Inferiority) การป้องกันตัว (Defensiveness) และการตอบโต้ผลึกตัน (Counteraction) เป็นต้น (ศิลปชัย ฐปสุวรรณ. 2538 : 16-17 ; อ้างอิงจาก Hilgard. 1962) นอกจากนี้ พระราชวรมุณี (2530 : 35-52) ยังสรุปว่า ความทะเยอทะยานของมนุษย์จะเกิดขึ้นได้นั้น ก็ต่อเมื่อมนุษย์มีความต้องการ 2 ประการ ได้แก่ ความต้องการที่จะให้ยอมรับ ยกย่อง สรรเสริญ เมื่อมีการกระทำดีและความต้องการมีอำนาจ อดอยากเด่น หรืออยู่เหนือผู้อื่น เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความต้องการของมนุษย์เป็นสิ่งจำเป็น และยังกระตุ้นให้เกิดความทะเยอทะยานขึ้นในจิตใจ ช่วยให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมออกมาอย่างที่ตนเองต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า “ความต้องการของมนุษย์เป็นแรงขับเป็นตัวกำหนดทิศทางแห่งความคิด และการกระทำของมนุษย์ และถ้ามนุษย์ปราศจากความต้องการแล้วพฤติกรรมทุกอย่างอาจไม่เกิดขึ้น” (Jesse. 1963 : 33)

นอกจากความต้องการแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นอีกที่เป็นตัวส่งเสริมและพัฒนาความทะเยอทะยานให้เกิดขึ้นได้นั้นคือ การเปิดรับสื่อ เมื่อบุคคลมีโอกาสได้รับข่าวสารความรู้ต่างๆ ก็จะทำให้บุคคลมีความทะเยอทะยาน เกิดความต้องการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ต้องการความสำเร็จ การได้เห็นประสบการณ์ของผู้อื่น การพูดชักจูงจากผู้อื่น และความตื่นตัวทางอารมณ์ เป็นการเสริมแรงจากภายนอกให้บุคคลเกิดความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของบุคคลเพิ่มขึ้น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาจิต. 2541 : 57 ; อ้างอิงมาจาก Bandura. 1977 : 81-82) และตามทฤษฎีการเรียนรู้ของแบนดูราพบว่า การเรียนรู้ของมนุษย์มี 2 วิธี คือ การเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบ หรือการเรียนรู้ทางอ้อมกับการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรง ซึ่งสื่อมวลชนก็เป็นสิ่งที่ผู้รับสารโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนสามารถเรียนรู้ได้จากการสังเกตหรือการเรียนรู้ทางอ้อมนั่นเอง (อรรถพร กงวิไล. 2541) ซึ่งสอดคล้องกับชาร์ม (Schramm. 1964 : 128-130) ที่เสนอว่า การเปิดรับสื่อสารมวลชนจะช่วยยกระดับความทะเยอทะยานของบุคคลให้มีความเป็นอยู่ที่สูงขึ้น

การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ บุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะมีความพยายามและยืนยันที่จะปฏิบัติพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าผลลัพธ์ที่คาดหวังไม่เป็นไปตามต้องการ ซึ่งมีผลต่อการกระทำของบุคคลที่จะพัฒนาและยกระดับความสามารถของบุคคล และจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่พึงปรารถนา (สุธาสิณี ศรีเที่ยงตรง. 2553 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Bandura. 1986 : 395-399) ซึ่งสอดคล้องกับสุปราณี สนธิรัตน์ และคณะ (2537 : 45-47)

เสนอว่า บุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในระดับสูงจะยิ่งมีความพยายาม และกระตือรือร้น และมีความมั่นใจในการกระทำกิจกรรมต่างๆ รู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง และเชื่อมั่นในการทำงานว่าจะทำงานนั้นให้บรรลุผลสำเร็จโดยใช้ความทะเยอทะยานเป็นแรงผลักดันให้ไปถึงจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

บุคคลที่สามารถควบคุมตนเองจะมีลักษณะไม่หวั่นไหวต่อคำวิจารณ์ของผู้อื่น สามารถจินตนาการได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง และมีความกระตือรือร้นที่จะนำจินตนาการไปสู่การปฏิบัติในขอบเขตที่สามารถควบคุมได้ พยายามเข้าใจเหตุผลแสดงความคิดเห็นบนพื้นฐานของความเป็นจริง

และจะส่งผลให้บุคคลรู้จักเลือกตัดสินใจ รู้จักยับยั้งชั่งใจ ขวนขวายหาวิธีการในการจัดปัญหาของตนเอง รู้จักอดทนเมื่อเผชิญกับความยากลำบาก และปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับสถานการณ์ (ทองทิพภา วิริยะพันธ์. 2546 : 105-106) สอดคล้องกับ บริงแฮม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2520 : 13-14 ; อ้างอิงจาก Bringham. 1978) เสนอว่า การควบคุมตนเองเป็นความสามารถของบุคคลที่จะควบคุมพฤติกรรมของตน โดยการเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมของตน บุคคลยิ่งเรียนรู้ที่จะควบคุมพฤติกรรมของตนเองมากเท่าไรเขาจะยิ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตของตนเองมากขึ้นเท่านั้น และสอดคล้องกับ สุนันทา แผนพรหม (2540 : 2) ที่เสนอว่าเด็กที่มีความสามารถควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ มุมานะพยายามที่จะพัฒนาตนเองและพร้อมที่จะทำประโยชน์ให้แก่สังคม ดังนั้นการควบคุมตนเองจึงน่าจะมีผลต่อความทะเยอทะยาน

ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมแห่งแรกที่ทุกคนต้องเกี่ยวข้อง ชีวิตครอบครัวที่รักใคร่กลมเกลียวและอบอุ่นมั่นคงย่อมเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาบุคลิกภาพที่ดี บุคคลที่เติบโตขึ้นมาพร้อมกับความทรงจำที่มีความสุขเกี่ยวกับประสบการณ์ในชีวิตครอบครัวคือ ได้รับการเลี้ยงดูด้วยความรักใคร่สม่าเสมอจากบิดามารดา บุคคลนั้นจะมีความรู้สึกมั่นคงในจิตใจมองโลกในแง่ดี ทำให้ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ด้วยดีและสามารถเผชิญชีวิตด้วยความมั่นใจ (นิภา นิธยาน. 2530 : 191) นักเรียนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตส่วนมากจะมาจากครอบครัวที่บิดามารดามีทัศนคติที่ดีต่อลูกและให้ความรัก ความอบอุ่นและช่วยเหลือในยามที่ต้องการ การที่ไม่มีปัญหาทางบ้านจะทำให้นักเรียนเรียนได้อย่างเต็มที่ สภาพแวดล้อมในครอบครัวมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการเรียน ผู้ที่มีแรงจูงใจในการเรียนจะมีการพึ่งตนเอง มีการวางแผนทางการเรียน มีความรับผิดชอบ และมีความทะเยอทะยาน (ประกายทิพย์ พิชัย. 2539 : 78 ; สมพร พรหมจันทร์. 2540 : 5 ; ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ. 2541 : 116-117 และ พิไลลักษณ์ อ่อนละมุล. 2546 : 2)

สภาพแวดล้อมทางการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนมีอิทธิพลต่อผู้เรียน สัมพันธภาพทางบวกของครูและนักเรียนช่วยเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองของผู้เรียน มีผลในการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันมากขึ้น สัมพันธภาพที่ดีช่วยให้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงขึ้นด้วย (ศิริบุรณ์ สายโกสุม. 2548 : 256) การสร้างบรรยากาศทางการเรียนให้เป็นไปในทางเสริมสร้างแรงจูงใจ และให้นักเรียนมีโอกาสรู้ความสามารถและความสนใจของตนเอง นักเรียนมีความมุมานะพยายามที่จะเรียนให้ดีที่สุด ตามศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ และมีเป้าหมายความสำเร็จในชีวิต (จำรุณ เทียมธรรม. 2546 : 2)

การที่จะสร้างบุคคลให้มีบุคลิกภาพที่ดีและมีคุณสมบัติพร้อมที่จะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่น เพื่อช่วยพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไปนั้น เราจะต้องปลูกฝังความทะเยอทะยานให้เด็กเสียก่อน เพราะเด็กที่มีความทะเยอทะยานสูงจะมีความมุมานะที่จะพัฒนา

ตนเองและพร้อมที่จะทำประโยชน์ให้แก่สังคม ซึ่งในการพัฒนาความทะเยอทะยานของบุคคลนั้น ก็สามารถทำได้ตั้งแต่เด็ก โดยเฉพาะนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นวัยที่เหมาะสมในการที่จะสร้างความทะเยอทะยานให้เกิดขึ้น เนื่องจากเป็นวัยที่มีความต้องการที่จะรู้จักตนเอง รู้จักขอบเขตความสามารถ สิทธิ หน้าที่ และบทบาทของตนเอง รวมทั้งการยอมรับจากหมู่คณะและผู้ใหญ่ และเป็นวัยที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาบางประการของคนที่ขาดความทะเยอทะยาน เช่น การออกกลางคันหรือเรียนไม่ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เนื่องจากประสบปัญหาด้านการปรับตัวไม่ได้ ผู้เรียนไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ ขาดความรับผิดชอบในการเรียน ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ขาดการวางแผนเป้าหมายในชีวิต และไม่เห็นคุณค่าในตัวเอง (เลขาธิการสภาการศึกษา. 2552) นักเรียนที่ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ได้ดีจะมีพฤติกรรมที่เหมาะสมและประสบความสำเร็จในการเรียน สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นคนมีคุณภาพในสังคมและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข โดยบุคคลที่ปรับสภาพจิตใจเพื่อความสำเร็จและเชื่อมั่นว่าจะบรรลุได้เป็นคนมีความทะเยอทะยาน (นโปเลียน ฮิลล์. 2543 : 75) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุที่ส่งผลต่อความทะเยอทะยาน ซึ่งได้แก่ การเปิดรับสื่อ การรับรู้ความสามารถของตน การควบคุมตนเอง สภาพแวดล้อมทางครอบครัว และสภาพแวดล้อมทางการเรียน ว่ามีความสัมพันธ์กับความทะเยอทะยานของนักเรียนมากน้อยเพียงใด และอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความทะเยอทะยาน เพื่อเป็นแนวทางในการกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนกระทำการสิ่งต่างๆ ได้บรรลุตามความคาดหวังหรือจุดหมายปลายทางที่ได้วางไว้ ตลอดจนเป็นแนวทางให้บิดามารดา ครู และผู้เกี่ยวข้องได้นำเอาปัจจัยเหล่านี้ไปส่งเสริมพัฒนาให้กับนักเรียน เพื่อให้เขาเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ประสบความสำเร็จในอนาคต และพร้อมที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการเปิดรับสื่อ การรับรู้ความสามารถของตน การควบคุมตนเอง ครอบครัว และสภาพแวดล้อมทางการเรียน ที่มีต่อความทะเยอทะยาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ความสำคัญของการวิจัย

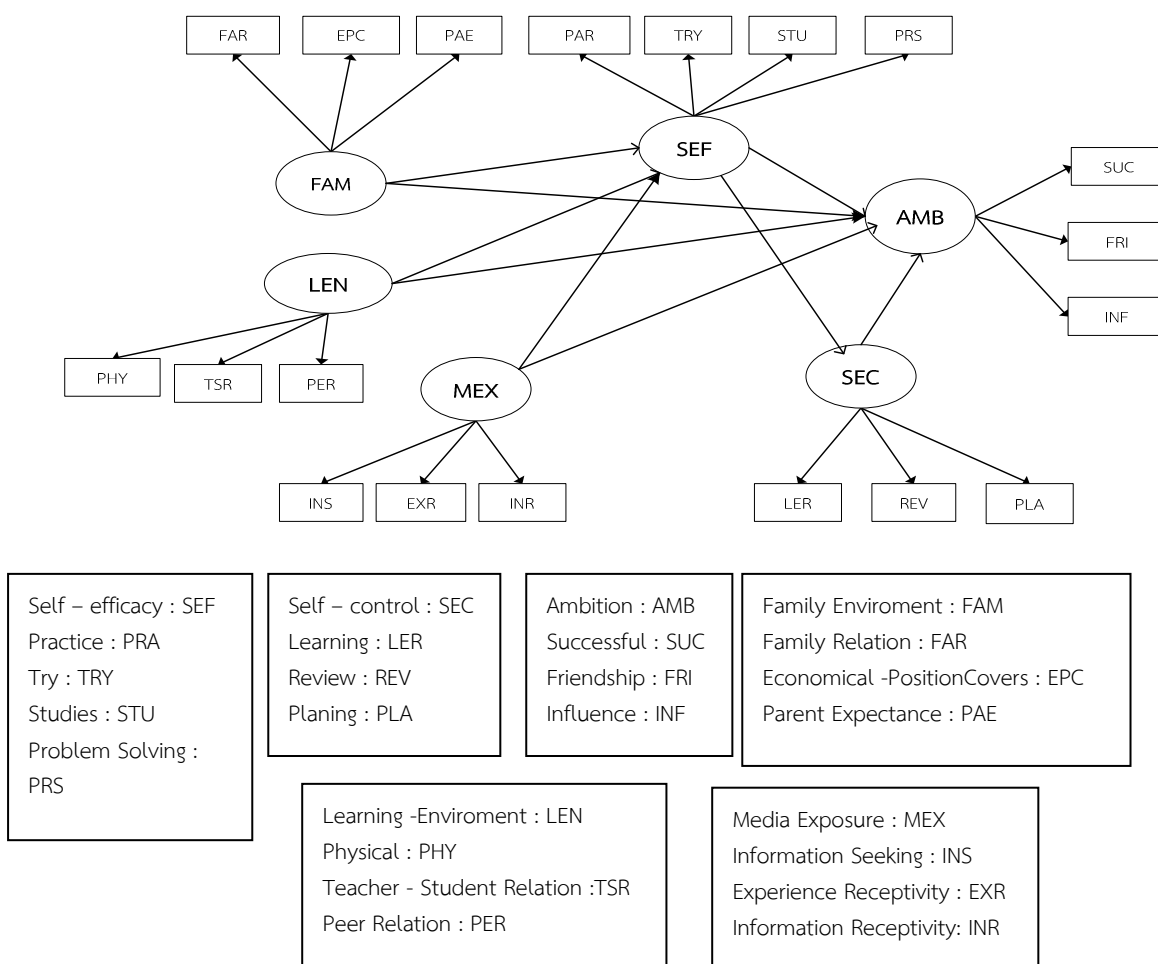
การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยข้อมูลที่ได้สามารถนำไปเป็นข้อเสนอแนะให้ครู ผู้ปกครองนำความรู้ที่ได้จากการวิจัย โดยส่งเสริมตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานไปกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนเกิดความทะเยอทะยานในการทำสิ่งต่างๆ ได้บรรลุตามความคาดหวัง ซึ่งจะก่อให้เกิดความสำเร็จในการเรียนหรือเป้าหมายในชีวิตตามที่ผู้เรียนมุ่งหวังไว้

สมมติฐานของการวิจัย

1. ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยาน ได้แก่ การเปิดรับสื่อ การรับรู้ความสามารถในตน การควบคุมตนเอง สภาพแวดล้อมทางครอบครัว และสภาพแวดล้อมทางการเรียน
2. ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความทะเยอทะยาน ได้แก่ การควบคุมตนเอง
3. ตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความทะเยอทะยาน ได้แก่ การเปิดรับสื่อ การรับรู้ความสามารถในตน สภาพแวดล้อมทางครอบครัว และสภาพแวดล้อมทางการเรียน

จากสมมติฐานสร้างเป็นโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามสมมติฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวนนักเรียน 63,586 คน จาก 496 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวน 18 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 1,036 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรแฝงภายนอกภายนอก

1.1 สภาพแวดล้อมทางครอบครัว (Family Environment : FAM) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ สัมพันธภาพในครอบครัว (Family Relation : FAR) ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (Economic Position Covers : EPC) และความคาดหวังของผู้ปกครอง (Parent Expectance : PAE)

1.2 สภาพแวดล้อมทางการเรียน (Learning Environment : LEN) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ลักษณะทางกายภาพ (Physical : PHY) สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (Teacher - Student Relation : TSR) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับนักเรียน (Peer Relation : PER)

1.3 การเปิดรับสื่อ (Media Exposure : MEX) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ การแสวงหาข้อมูล (Information Seeking : INS) การเปิดรับประสบการณ์ (Experience Receptivity : EXR) และ การรับรู้สื่อ (Information Receptivity: INR)

2. ตัวแปรแฝงภายใน

2.1 ตัวแปรแฝงภายในที่เป็นตัวแปรอิสระ

2.1.1 การรับรู้ความสามารถในตน (Self - efficacy : SEF) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ การฝึกฝน (Practice : PRA) ความพยายาม (Try : TRY) การเรียนต่อ (Studies : STU) และการแก้ปัญหา (Problem Solving : PRS)

2.1.2 การควบคุมตนเอง (Self - control : SEC) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ การเรียนรู้ (Learning : LER) การทบทวน (Review : REV) และการวางแผน (Planning : PLA)

2.2 ตัวแปรแฝงภายในที่เป็นตัวแปรตาม ได้แก่ ความทะเยอทะยาน (Ambition : AMB) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ความต้องการประสบความสำเร็จ (Successful : SUC) ความต้องการมิตรสัมพันธ์ (Friendship : FRI) และความต้องการมีอิทธิพลต่อผู้อื่น (Influence : INF)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความทะเยอทะยาน หมายถึง การแสดงออกของลักษณะนิสัยของบุคคล ที่มีความต้องการจะให้ตนประสบความสำเร็จ ต้องการมิตรสัมพันธ์ ต้องการมีอิทธิพลต่อคนอื่น โดยมีการตั้งความหวังไว้สูง มีความกระตือรือร้น มานะพยายาม เป็นแรงผลักดัน โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ ที่มาขัดขวาง ในการวิจัยครั้งนี้สามารถวัดจากแบบวัดความทะเยอทะยาน 3 ด้านดังนี้

1.1 ความต้องการประสบความสำเร็จ หมายถึง การกระทำของนักเรียนที่บ่งบอกถึงความมุ่งมั่นโดยมีการตั้งความคาดหวัง ตั้งเป้าหมาย มีความเพียรพยายาม กระตือรือร้น ที่จะไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

1.2 ความต้องการมิตรสัมพันธ์ หมายถึง การกระทำของนักเรียนที่บ่งบอกถึงความต้องการที่จะส่งเสริมและรักษาสัมพันธภาพเพื่อความเป็นมิตร ใส่ใจความรู้สึกและมักจะปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น หวังได้รับการมีน้ำใจตอบแทน จึงพยายามทำตนให้สอดคล้องกับความต้องการของคนอื่น

1.3 ความต้องการมีอิทธิพลต่อคนอื่น หมายถึง การกระทำของนักเรียนที่เป็นการแสดงความสามารถในการที่จะโน้มน้าวให้บุคคลอื่นประพฤติ ปฏิบัติคล้ายตาม หรือมีศรัทธาในตนเอง

2. การเปิดรับสื่อ หมายถึง การเปิดรับข่าวสารความรู้ของนักเรียนตามที่ตนเองสนใจและอยากรู้จากสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ สื่อนิตยสารหรือวารสาร เพื่อจะได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประกอบด้วยตัวแปรที่สังเกตได้ ดังนี้

2.1 การแสวงหาข้อมูล หมายถึง นักเรียนจะแสวงหาข้อมูลเมื่อต้องการให้ตนเองมีความคล้อยคลึงกับบุคคลอื่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเรื่องทั่วไป

2.2 การเปิดรับประสบการณ์ หมายถึง นักเรียนจะเปิดรับข่าวสาร เพราะต้องการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเพื่อผ่อนคลายอารมณ์

2.3 การรับรู้สื่อ หมายถึง นักเรียนจะเปิดรับข่าวสารเพื่อต้องการทราบข้อมูลที่ตนเองสนใจอยากรู้ เช่น เปิดดูโทรทัศน์เฉพาะรายการที่ตนสนใจ หรือมีผู้แนะนำ หรือขณะอ่านหนังสือพิมพ์ หรือชมรายการโทรทัศน์ หากมีข้อมูลข่าวสารที่มีความสำคัญเกี่ยวกับตนเอง ก็จะทำให้ความเอาใจใส่อ่าน หรือเปิดดูเป็นพิเศษ

3. การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่าตนมีความสามารถที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้หรือไม่ มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง รู้ว่าตนเองมีความสามารถที่จะทำในสิ่งที่ต้องการ หากเรียนรู้ที่จะฝึกฝนในสิ่งนั้น รู้ว่าตนเองมีความถนัดด้านใดเป็นพิเศษ ทั้งด้านการเรียนและความสามารถด้านอื่นๆ รู้ว่าตนเองสามารถกระทำให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประกอบด้วยตัวแปรที่สังเกตได้ ดังนี้

3.1 การฝึกฝน หมายถึง ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนในการทำงานที่ไม่ชำนาญให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ หากได้เรียนรู้และฝึกฝน

3.2 ความพยายาม หมายถึง ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนในการใช้ความพยายาม มุมานะในการทำงานอย่างเต็มที่จนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

3.3 การเรียนต่อ หมายถึง ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนและประเมินตนเองในการสอบเข้าเรียนต่อด้านที่ตนต้องการ

3.4 การแก้ปัญหา หมายถึง ความเชื่อมั่นในความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยความสามารถของตน

4. การควบคุมตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่ละเว้นการกระทำบางชนิด หรือความสามารถที่จะกระทำด้วยเหตุผลและความอดทน เพื่อให้เกิดผลดีตามที่ต้องการ แม้เมื่อบุคคลนั้นต้องเผชิญกับปัญหา อุปสรรค หรืออยู่ในภาวะที่เกิดปัญหาความขัดแย้งในจิตใจ บุคคลจะมีความสามารถใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคล จากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ประกอบด้วยตัวแปรที่สังเกตได้ ดังนี้

4.1 การเรียนรู้ หมายถึง ความพยายามในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองบรรลุถึงเป้าหมายที่ตนเองต้องการ

4.2 การทบทวน หมายถึง การปรับปรุง แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียน หรือการทำงาน เพื่อให้ประสบผลสำเร็จ

4.3 การทำตามแผนที่กำหนด หมายถึง การวางแผนในการทำงาน และทำงานเสร็จตามกำหนด

5. การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อตนเองในเรื่องของการพึ่งตนเอง การยอมรับตนเอง คิดว่าตนเองมีคุณค่า เป็นที่ยอมรับจากบุคคลอื่นและสังคม ทั้งในด้านความสามารถทางด้านร่างกาย ความสามารถทางด้านสติปัญญาความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ ในการกระทำใดๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ รวมถึงความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนที่มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี ประกอบด้วยตัวแปรที่สังเกตได้ดังนี้

5.1 ด้านสังคม หมายถึง การที่นักเรียนรู้สึกว่าคุณค่า มีความสำคัญรู้สึกถึงความเป็นเพื่อนกับผู้อื่นของตนเอง เป็นที่พึงของสังคมสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข

5.2 ด้านการศึกษา หมายถึง การที่นักเรียนรู้สึกว่าคุณค่า มีความสามารถ มีคุณค่าอันเนื่องมาจากความสำเร็จและความพึงพอใจในผลการเรียนของตนเอง ซึ่งอาจถูกกำหนดมาตรฐานโดยบิดา มารดา ครู อาจารย์ และเพื่อน

5.3 ด้านครอบครัว หมายถึง การที่นักเรียนรู้สึกว่าคุณค่า ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ เป็นที่รักเป็นที่ภาคภูมิใจของบิดา มารดา และคนในครอบครัว

5.4 ด้านภาพลักษณ์ หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกพึงพอใจเกี่ยวกับตนเองในการมองรูปลักษณ์ของตนเองว่า สูง เตี้ย อ้วนผอม กำลังดี หรือหน้าตาดี

6. ครอบครัว หมายถึง ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว หรือการแสดงออกด้านพฤติกรรมที่สมาชิกในครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์กัน ในด้านการทำกิจกรรมร่วมกัน มีความรักใคร่ห่วงใยไว้วางใจ และความเคารพซึ่งกันและกัน ประกอบด้วยตัวแปรที่สังเกตได้ ดังนี้

6.1 สัมพันธภาพครอบครัว หมายถึง ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว หรือการแสดงออกด้านพฤติกรรมที่สมาชิกในครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์กัน

6.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง หมายถึง รายได้ของผู้ปกครองต่อเดือนที่อุปการะและสนับสนุนนักเรียนรวมกันในแต่ละเดือน

6.3 ความคาดหวังของผู้ปกครอง หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับความคิด การกระทำของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน ตามความต้องการของผู้ปกครอง

7. สภาพแวดล้อมทางการเรียน หมายถึง สภาพการณ์ ทางการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ขนาดของห้องเรียนที่มีผลต่อนักเรียน ลักษณะทางกายภาพทั้งในและนอกห้องเรียน ประกอบด้วยตัวแปรที่สังเกตได้ ดังนี้

7.1 ลักษณะทางกายภาพ หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการเกิดการเรียนรู้ ความรู้สึกรักและพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน

7.2 สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียน และพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อครูทั้งในและนอกห้องเรียน

7.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนกับเพื่อนปฏิบัติกันในชั้นเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพากันทั้งด้านการเรียนและเรื่องส่วนตัว การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งในและนอกห้องเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความทะเยอทะยาน
 - 1.1 ความหมายของความทะเยอทะยาน
 - 1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความทะเยอทะยาน
 - 1.3 ลักษณะของผู้ที่มีความทะเยอทะยาน
 - 1.4 องค์ประกอบที่มีผลต่อความทะเยอทะยาน
 - 1.5 การวัดความทะเยอทะยานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
 - 2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับสื่อ
 - 2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถในตน
 - 2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง
 - 2.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของครอบครัว
 - 2.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางการเรียน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความทะเยอทะยาน

1. ความหมายของความทะเยอทะยาน

ความทะเยอทะยานได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

สมิต อาชวินิกกุล (2533 : 171) ให้ความหมายว่า ความทะเยอทะยาน คือ แรงปรารถนา แรงอธิฐาน แรงตั้งใจอันแน่วแน่ อันเป็นเครื่องกระตุ้นให้เรากระทำการใด ๆ ไปสู่จุดมุ่งหมายที่เราต้องการ สุดแต่จะเป็นความทะเยอทะยานทางบวกหรือทางลบ ทางดีหรือทางชั่ว คนที่มีความทะเยอทะยานมากย่อมมีความปรารถนาอย่างรุนแรง ยอมเอาชีวิตเข้าแลกเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ปรารถนา ส่วนคนที่มีความทะเยอทะยานน้อยก็มักจะท้อแท้ทำอะไรไม่ค่อยสำเร็จ หรือเสร็จเพียงครึ่ง ๆ กลาง ๆ ดังนั้นความทะเยอทะยานจึงถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่พร้อมจะเกิดขึ้นกับมนุษย์ทุกคน และจะเป็นแรงบันดาลใจที่จะพาให้ทุกคนบรรลุถึงความสำเร็จดังที่ตนเองคาดหวังไว้ได้

อำนาจ วีรวรรณ (2535 : 4) ให้ความหมายว่า เป็นความมุ่งมั่นพยายามเพื่อความ เป็นเลิศ ซึ่งหมายความว่าไม่ว่าจะทำกิจกรรมงานใด ทำให้ใครก็จะต้องทำโดยทุ่มเททั้งชีวิตและจิตใจในลักษณะที่เป็นการแข่งขันกับตัวเองและเป็นการแข่งขันกับเวลาจนได้ชื่อว่าเป็นผู้ซึ่งประสบความสำเร็จเกินตัว

สมชาย วารุโรจน์ (2540 : 87) ได้ให้ความหมายว่า ความทะเยอทะยานเป็นสิ่งที่จะทำให้ก้าวไปข้างหน้าไปสู่ความรุ่งเรืองเป็นใหญ่เป็นโต และเป็นกำลังในการสร้างตนเองอย่างดียิ่ง อีกทั้งยังเป็นเครื่องสร้างความเจริญให้แก่ตัวเรากอีกด้วย

นโปเลียน ฮิลล์ (2543 : 75) ให้นิยามว่าความทะเยอทะยานคือ การกระทำที่จริงจัง การวางแผนอย่างระมัดระวัง และดำเนินการอย่างมุ่งมั่น โดยบุคคลที่ปรับสภาพจิตใจเพื่อความสำเร็จ และเชื่อมั่นว่าจะบรรลุได้

สมชาติ กิจยรรยง (2546 : 45) ได้ให้ความหมายของความทะเยอทะยานว่า หมายถึง ความฝันใฝ่ที่จะประสบความสำเร็จ ความกระตือรือร้น มีพลังต้องการที่จะประสบความสำเร็จในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ประการใดก็ตาม

พจนานุกรมของเว็บเตอร์ (Webster's Online Dictionary. 2012) ได้ให้ความหมายของความทะเยอทะยานว่า หมายถึง ความปรารถนา หรือแรงขับอย่างแรงกล้าของบุคคลที่จะกระทำในสิ่งที่ตนต้องการให้สำเร็จ หรือหมายถึงความตั้งใจอย่างสูงของบุคคลในการที่จะทำให้เกิดบรรลุถึงค่านิยมอันสูงส่ง เช่น ตำแหน่งที่สูงกว่า หรือมากกว่า

สรุปได้ว่า ความทะเยอทะยาน หมายถึง การแสดงออกของลักษณะนิสัยของบุคคลที่มีความต้องการจะให้ตนประสบความสำเร็จ ต้องการมิตรสัมพันธ์ ต้องการมีอิทธิพลต่อคนอื่น โดยมี การตั้งความหวังไว้สูง มีความกระตือรือร้น มานะพยายาม เป็นแรงผลักดัน โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ ที่มาขัดขวาง

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความทะเยอทะยาน

จากการศึกษาและค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความทะเยอทะยาน ไม่ปรากฏว่ามีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความทะเยอทะยานโดยตรง และเนื่องจากความทะเยอทะยานของบุคคล ถือเป็นส่วนหนึ่งของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และเป็นความต้องการชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นทางจิตใจ ซึ่งเป็นตัวจักรอันสำคัญยิ่งที่จะผลักดันที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ขึ้น ดังนั้น ความต้องการของมนุษย์จึงทำหน้าที่เป็นแรงขับเป็นตัวกำหนดทิศทางแห่งความคิดและการกระทำของมนุษย์ (คิลปะชัย ฐปสุวรรณ. 2538 : 2-3 ; อ้างอิงจาก Hilgard. 1962) ด้วยเหตุนี้จึงขอนำเสนอทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และทฤษฎีในรูปของความต้องการดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์

มาสโลว์ (พรณราย ทรัพย์ะประภา. 2548 : 5-7 ; อ้างอิงจาก Maslow. 1960) ได้พัฒนาทฤษฎีการจูงใจขึ้นมา โดยระบุว่าบุคคลจะมีความต้องการที่เรียงลำดับจากระดับพื้นฐานมากที่สุดไปยังระดับสูงสุด ขอบข่ายของมาสโลว์จะอยู่บนพื้นฐานของสมมติฐานรากฐาน 3 ข้อคือ

1. บุคคล คือ สิ่งมีชีวิตที่มีความต้องการ ความต้องการของบุคคลสามารถมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของพวกเขาได้ ความต้องการที่ยังไม่ถูกตอบสนองเท่านั้นสามารถมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความต้องการที่ถูกตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งจูงใจ

2. ความต้องการของบุคคลจะถูกเรียงลำดับตามความสำคัญ หรือเป็นลำดับขั้น จากความต้องการพื้นฐาน (เช่น อาหารและที่อยู่อาศัย) ไปจนถึงความต้องการที่ซับซ้อน (เช่น ความสำเร็จ)

3. บุคคลที่จะก้าวไปสู่ความต้องการระดับต่อไป เมื่อความต้องการระดับต่ำลง มาได้ถูกตอบสนองอย่างดีแล้วเท่านั้น นั่นคือ คนงานจะมุ่งการตอบสนองความต้องการสภาพแวดล้อม การทำงานที่ปลอดภัยก่อน ก่อนที่จะถูกจูงใจให้มุ่งไปสู่การตอบสนองความต้องการทางสังคม

ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ เป็นทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการของมนุษย์ มีอยู่ 5 ระดับ คือ

1. ความต้องการทางสรีระวิทยา (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐาน ชั้นแรกของมนุษย์ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับที่จะให้มีชีวิตอยู่รอด เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อุณหภูมิที่เหมาะสม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคน ทั้งนี้เพราะความจำเป็นที่จะต้องดำรงชีพอยู่ทำให้มนุษย์ต้องเฝ้าหาสิ่งเหล่านี้มาตอบสนองก่อนสิ่งอื่นใด ด้วยเหตุผลดังกล่าวจะเห็นว่า ในกรณีที่มนุษย์ขาดสิ่งต่างๆ ทุกอย่างแล้ว การตอบสนองให้กับความต้องการของร่างกายจะเป็นสิ่งที่จูงใจมนุษย์ได้ เช่น ถ้าหากมนุษย์อยู่ในสภาพที่อดอยากแล้ว ความต้องการสิ่งแรกของมนุษย์ ก็คือ ความต้องการด้านร่างกาย ดังกล่าว มนุษย์จะมีความต้องการที่สูงขึ้นทางด้านที่เกี่ยวกับจิตใจหรือ ความนึกคิด ก็ต่อเมื่อร่างกายได้รับการตอบสนองเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

2. ความต้องการทางด้านความปลอดภัย (Safety Needs) ถ้าหากความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองตามสมควรแล้ว มนุษย์ก็จะมีความต้องการในขั้นต่อไปที่สูงขึ้น คือ ความต้องการทางด้านความปลอดภัยหรือความมั่นคงต่างๆ ภายหลังจากที่ร่างกายได้รับการตอบสนอง มนุษย์ก็จะเริ่มคิดถึงความมั่นคง เช่น มนุษย์อยากจะมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ในรูปของค่ามั่งสัจญา จากนายจ้างที่จะจ่ายเงินเดือน ค่าจ้างหรือผลตอบแทนให้ในระยะยาวในองค์การธุรกิจ ความจำเป็นในด้านความมั่นคง หรือความปลอดภัยที่เราพบเห็นกันอยู่เสมออีก ได้แก่ การที่พนักงานเกิดความรู้สึกกลัวอาชีพของตนไม่มั่นคง อันเนื่องมาจากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ในยามที่เศรษฐกิจตกต่ำ การที่ต้องออกจากงานยอมทำให้พนักงานขาดรายได้ และขาดความมั่นคงในหน้าที่การงานต่างๆ รวมทั้งขาดสถานะทางสังคมด้วย ความต้องการชนิดนี้จึงเป็นเหตุให้ทุกคนต้องการเพื่อที่จะสร้างความมั่นคงให้กับตัวเองมากขึ้น

3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs) ความต้องการทางสังคม คือ ความต้องการระดับ 3 ที่ระบุโดยมาสโลว์ ความต้องการทางสังคมจะหมายถึงความต้องการที่จะเกี่ยวพัน การมีเพื่อนและการถูกยอมรับโดยบุคคลอื่น เพื่อการตอบสนองความต้องการทางสังคม บุคคลที่ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นย่อมมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มอยู่เสมอ

4. ความมีฐานะเด่นในสังคม (Esteem Needs) ความต้องการขั้นต่อมาจะเป็น ความต้องการที่ประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ดังนี้ คือ ความมั่นใจในตนเองในเรื่องของความสามารถ ความรู้และความสำคัญในตัวของตัวเอง ตลอดจนทั้งความต้องการที่จะมีฐานะเด่น เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น หรืออยากที่จะให้บุคคลอื่นสรรเสริญนับหน้าถือตา เป็นต้น

5. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จ ตามความคิดทุกอย่าง (Self-Actualization Needs) ความต้องการความสมหวังของชีวิตคือ ความต้องการระดับสูงสุด บุคคลจะประพฤติปฏิบัติตนตามความสามารถและสุดความสามารถโดยมุ่งประโยชน์ของบุคคลอื่นและสังคมส่วนรวมเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตาม มาสโลว์ยอมรับว่า ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของเขามีข้อบกพร่องอยู่บ้าง บุคคลที่มีบุคลิกภาพเข้มแข็ง มีคุณสมบัติสร้างสรรค์สูงและมีแรงจูงใจใฝ่เป็นคนโดยสมบูรณ์ (Self-actualized Person) บุคคลเหล่านี้แม้ว่าได้รับการตอบสนองความพึงพอใจในระดับเบื้องต้นไม่

ค่อยบริบูรณ์ เช่น อาจต้องเผชิญกับความทุกข์ เหยียดหยาม ย่ำศึกดีศรี ไม่มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ก็สามารถมีพฤติกรรมประเภท Self-actualized ได้อย่างสูงสุด เช่น มหาตมคานธี ประธานาธิบดีลินคอล์น เป็นต้น (ศรีเรือน แก้วกังวาน. 2551 : 122)

จากทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ สรุปได้ว่าความทะเยอทะยานจะเริ่มขึ้นตั้งแต่ความต้องการในขั้นที่ 3 คือความต้องการทางสังคมเป็นต้นมา เพราะเริ่มเป็นความต้องการที่เกิดขึ้นทางด้านจิตใจมากขึ้น คือต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการได้รับการยอมรับจากสังคม ต้องการให้คนอื่นนับหน้าถือตา จนมาถึงขั้นต้องการที่จะได้รับความสำเร็จตามความมุ่งมั่นปรารถนา

2.2 ทฤษฎีความต้องการ ERG (Alderfer's Existence Relatedness Growth Theory)

ทฤษฎีของอัลเดอร์เฟอร์ (จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์. 2532 : 111-113)

เกิดขึ้นจากแนวคิดของ เคลย์ตัน พี อัลเดอร์เฟอร์ (Clayton p. Alderfer) ว่าความต้องการมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมมนุษย์ โดยมีแนวคิดพื้นฐาน ดังนี้

1. มนุษย์อาจมีความต้องการหลาย ๆ อย่างเกิดขึ้นในเวลาเดียวกันได้โดยไม่จำเป็นว่าความต้องการเบื้องล่างจะต้องได้รับการตอบสนองก่อนจึงจะเกิดความต้องการเบื้องสูง
2. ยิ่งความต้องการได้รับการตอบสนองน้อยเท่าใด บุคคลจะต้องมีความต้องการแต่ละประเภทมากยิ่งขึ้น
3. ยิ่งความต้องการระดับต่ำได้รับการตอบสนองมากเท่าใด บุคคลก็จะมีความต้องการมากขึ้นไปอีก
4. ยิ่งความต้องการระดับสูงได้รับการตอบสนองน้อยเท่าใด บุคคลก็จะมีความต้องการในระดับต่ำมากขึ้นเท่านั้น

อัลเดอร์เฟอร์ จึงได้ทำการศึกษาวิจัย โดยการทดสอบเพื่อหาทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ในปี ค.ศ. 1969 จากการศึกษาวิจัยของอัลเดอร์เฟอร์เห็นว่าความต้องการของมนุษย์น่าจะแยกออกเป็น 3 ประเภท คือ E (Existence) คือ ความต้องการในการดำรงชีวิต R (Relatedness) ความต้องการด้านความสัมพันธ์ และ G (Growth) ความต้องการด้านการเจริญเติบโต

Existence ความต้องการในการดำรงชีวิต เป็นความต้องการทางกายภาพและความต้องการทางวัตถุที่ช่วยให้มนุษย์มีชีวิตอยู่รอดได้ เช่น อาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย นอกจากนี้ ค่าจ้างแรงงาน ความมั่นคง สวัสดิภาพ ความปลอดภัยก็จัดอยู่ในกลุ่มนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับทฤษฎีของมาสโลว์ ความต้องการเพื่อการดำรงชีวิตจะรวมส่วนที่เป็นความต้องการทางด้านสรีระทั้งหมดกับบางส่วนความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย

Relatedness ความต้องการด้านความสัมพันธ์ เป็นความต้องการที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ที่บุคคลเกี่ยวข้องด้วย เป็นความต้องการที่รวมถึงความต้องการทางสังคม ความต้องการความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย ในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การได้รับการยอมรับ การมีชื่อเสียงและการได้รับการยกย่องจากสังคม เมื่อเทียบกับทฤษฎีของมาสโลว์ ความต้องการด้านความสัมพันธ์นี้จะรวมถึงส่วนที่เป็นความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการทางสังคม และบางส่วนของความต้องการเกียรติและศักดิ์ศรี

Growth ความต้องการด้านการเจริญเติบโต เป็นความต้องการที่เกี่ยวกับการที่บุคคลได้สร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สำหรับตัวเองและสิ่งแวดล้อมรอบตัวให้เจริญก้าวหน้าเติบโตยิ่งขึ้นไป ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเอง ความก้าวหน้าในวิชาชีพ ความภาคภูมิใจในตนเอง ตลอดจนการเข้าใจในตนเอง และการใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ เมื่อเทียบกับทฤษฎีของมาสโลว์ ความต้องการด้านการเจริญเติบโตนี้จะรวมถึงบางส่วนของความต้องการเกียรติและศักดิ์ศรี และความต้องการทำตนให้ประจักษ์ทั้งหมด

จะเห็นได้ว่าทฤษฎีความต้องการของอัลเดอร์เฟอร์ ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 3 ประเภท ซึ่งความทะเยอทะยานอยู่ในความต้องการก้าวหน้าและเติบโต เป็นการเติบโตทางด้านความรู้ความสามารถในการทำงานคือต้องการที่จะได้รับความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น มีโอกาสได้ทำงานใหม่ๆ เพิ่มขึ้น คือ ความต้องการได้รับความสำเร็จความสมหวังอย่างที่ตั้งใจ

2.3 ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์

เมอร์เรย์ (มธุรส สว่างบำรุง. 2542 : 250-252) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับแรงจูงใจว่า พฤติกรรมของมนุษย์ถูกจูงใจจากองค์ประกอบของความต้องการ 2 ส่วนได้แก่ ความต้องการทางด้านสรีรวิทยา และความต้องการทางด้านสังคม โดยเขาเชื่อว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการทางด้านสังคม แต่ระดับความต้องการของแต่ละบุคคลจะไม่เท่ากัน นอกเหนือไปจากนั้นเหตุการณ์ต่างๆที่จะเกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมจะมีผลกระทบต่อความต้องการต่างๆเหล่านี้ ตัวอย่างเช่น ถ้าบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ได้เห็นบุคคลที่เขายกย่องชื่นชมในความสามารถได้รับเกียรติยศอันดับ 1 จึงทำให้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของบุคคลเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ความต้องการของเมอร์เรย์ สามารถแบ่งได้ 28 ประเภทดังนี้

1. ความต้องการประสบผลสำเร็จ (Achievement) เป็นความต้องการที่แสดงออกถึงความสามารถ การเอาชนะอุปสรรคต่างๆ มีความท้าทาย กล้าทำงานที่ยากแต่ประเมินว่าสามารถจะทำได้
2. ความต้องการเป็นที่ยอมรับ (Recognition) บุคคลจะแสดงการรู้จัก ทักทาย จำได้ รับรู้ หรือสำนึกต่อเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่างๆ
3. ความต้องการแสดงออก (Exhibition) มีความกล้าแสดงออก เปิดเผย ใ้อวดแสดงตนต่อบุคคลอื่น
4. ความต้องการครอบครอง (Acquisition) จัดเป็นความต้องการที่บุคคลอยากได้ อยากมีในสิ่งที่ตนเองปรารถนา
5. ความต้องการปกป้องรักษา (Conservance) ทรัพย์สินสมบัติหรือสิ่งของต่างๆ ที่ต้องดูแล
6. ความต้องการความเป็นระเบียบ (Order) จัดวางสิ่งต่างๆ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด การจัดงานให้เป็นระบบ จัดการให้เกิดความสมดุล
7. ความต้องการสะสม (Retention) เป็นความต้องการของบุคคลที่จะเก็บสะสม สิ่งของต่างๆ ที่ตนเองมีความชื่นชอบ
8. ความต้องการก่อสร้าง (Construction) มีความต้องการสร้างสิ่งต่างๆ
9. ความต้องการรักษาชื่อเสียงและศักดิ์ศรี (Inviolacy) เป็นการปกป้องตนเองไม่ให้ถูกลบหล้าง ทำลาย ให้เสื่อมเสียจากเรื่องต่างๆ

10. ความต้องการหลีกเลี่ยงความอาย (Infavoidance) บุคคลจะพยายามหลีกเลี่ยงจากเหตุการณ์สิ่งเร้า หรือสิ่งแวดล้อมที่ทำให้บุคคลเกิดความอาย
11. ความต้องการป้องกันตนเอง (Defendance) จะเป็นการให้คำอธิบายหาเหตุผลมากกว่าอ้าง หรือเป็นการแก้ตัวในลักษณะต่างๆ
12. ความต้องการโต้ตอบ (Counteraction) ตอบแทนหรือแก้แค้นในบางสิ่งบางอย่างนอกจากนั้น ยังรวมถึงการเอาชนะความอ่อนแอ ความกลัวต่างๆ
13. ความต้องการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด (Harm Avoidance) ทางร่างกาย
14. ความต้องการปกครอง (Dominance) แสดงออกถึงความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น ควบคุมสิ่งแวดล้อม หรือมีความเป็นตนเองสูงมาก
15. ความต้องการเคารพ (Deference) เป็นความต้องการประสานความร่วมมือ เชื่อฟัง ชื่นชม ยอมเป็นรองต่อบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า
16. ความต้องการเลียนแบบ (Similance) จัดจำพฤติกรรมของบุคคลที่ตนเองประทับใจและเลียนแบบพฤติกรรมนั้นๆ
17. ความต้องการเป็นอิสระ (Autonomy) เป็นการแสดงออกของบุคคลที่ต้องการมีอิสระทางความคิด พฤติกรรมการบังคับต่างๆ เป็นตัวของตัวเอง สามารถยืนหยัดได้ด้วยตนเอง
18. ความต้องการเผชิญหน้า (Contrariance) เป็นความต้องการเผชิญหน้าต่อบุคคลหรือสิ่งต่างๆ แสดงออกถึงการขัดขวาง คัดค้าน ต่อต้าน ไม่เห็นด้วย
19. ความต้องการก้าวร้าว (Aggression) จะปรากฏในรูปของการกระทำหรือทางวาจาเพื่อต้องการเอาชนะผู้อื่น และทำให้ได้รับความเสียหาย
20. ความต้องการถ่อมตน (Abasement) ยอมจำนนต่ออำนาจที่เหนือกว่า ยอมรับคำตำหนิ ความผิดพลาด ความพ่ายแพ้หรือสภาวะพินิต
21. ความต้องการหลีกเลี่ยงการถูกกล่าวโทษ (Blame Avoidance) ต่อความผิด การนินทากล่าวร้าย
22. ความต้องการใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation) ความต้องการที่จะอยู่รวมเป็นกลุ่ม ต้องการมีเพื่อน ต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น
23. ความต้องการปฏิเสธ (Rejection) ต่อบุคคลหรือสิ่งของที่ตนเองไม่ต้องการหรือเกี่ยวข้องด้วย หรือเป็นการแยกตนเองออกจากสิ่งที่ตนเองเกลียด ไม่ชอบ
24. ความต้องการการทะนุถนอม (Nurturance) ให้การดูแล คำจุน ปลอดภัย ให้ความเห็นอกเห็นใจ และตอบสนองความต้องการของบุคคล
25. ความต้องการขอความช่วยเหลือ (Succorance) จากบุคคลที่มีศักยภาพ ช่วยเหลือปกป้อง คุ้มครอง ห่วงใย แสดงความเข้าใจความรู้สึก ในสิ่งที่ตนเองร้องขอได้
26. ความต้องการเพลิดเพลิน (Play) เป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกสดชื่น แจ่มใส หัวเราะ ตลกขบขัน สร้างความครึกครื้น
27. ความต้องการความรู้ความเข้าใจ (Cognizance) ด้วยการสืบเสาะแสวงหาความรู้ข้อเท็จจริง หรือคำถามจากผู้อื่น
28. ความต้องการคำอธิบาย (Exposition) หรือเป็นการแสดงเหตุผล ชี้แจงข้อมูลต่อบุคคลอื่น

เมอร์เรย์ (Murray) (มูร์ส สว่างบำรุง. 2542 : 250-252 ; อ้างอิงจาก Murray. 1664) ได้เสนอนิยามของบุคลิกภาพด้านความต้องการไว้มากมายในช่วงชีวิตของเขา แต่องค์ประกอบหลักของนิยามต่าง ๆ เหล่านี้พอสรุปได้ คือ

1. ความต้องการของแต่ละบุคคล จะเกิดขึ้น แตกต่างกันไป ตามประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับและจะแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันไป
2. ความต้องการของแต่ละบุคคล จะเกิดขึ้นจากการคำนึงถึงเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งเป็นรูปแบบชีวิตของแต่ละบุคคล
3. ความต้องการของแต่ละบุคคล จะสะท้อนถึงการเกิดพฤติกรรมที่มีความอดทน เพื่อที่จะทำให้สิ่งที่คาดหวังนั้นประสบความสำเร็จ
4. ความต้องการจะเป็นตัวกำหนดบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล หน้าที่ของบุคลิกภาพจะต้องรวบรวมเอาความขัดแย้ง และการบังคับยับยั้ง ที่ซึ่งบุคคลนั้น แสดงออก (ความพึงพอใจ) ในความต้องการของแต่ละคน และสร้างแบบแผนสำหรับการบรรลุวัตถุประสงค์ในอนาคต
5. ความต้องการของแต่ละบุคคลจะทำให้เกิดแรงกระตุ้นที่ดียิ่งขึ้นในจิตใจ และจะนำพาให้บุคคลไปถึงจุดหมายในชีวิตที่ตั้งไว้ จนพบกับความสุขในที่สุด

แนวคิดในทางบุคลิกภาพของเมอร์เรย์ (Murray) นั้นพยายามที่จะอธิบายบุคลิกภาพโดยเน้นในเชิงนามธรรมหรือรูปธรรม ตามความคิดรวบยอดของบุคลิกภาพ ซึ่งเป็นกระบวนการทางกายภาพ ซึ่งอยู่ภายใต้จิตใจ และลักษณะของบุคลิกภาพที่เกิดจากความต้องการจะมีข้อสังเกตได้คือ

1. ผลสุดท้ายของพฤติกรรมที่มีความคงที่
2. รูปแบบพฤติกรรมที่มีความคงเส้นคงวา
3. การให้ความสนใจอย่างจริงจัง
4. การแสดงทางอารมณ์และความรู้สึก
5. ความพึงพอใจ

จะเห็นได้ว่า บุคลิกภาพด้านความต้องการ หมายถึง ลักษณะทางพฤติกรรมที่เกิดจากความรู้สึกของอารมณ์ และความพึงพอใจที่แสดงออกต่อสิ่งแวดล้อมที่มีความคงที่คงเส้นคงวา

จากทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์ (Murray) สรุปได้ว่า ความทะเยอทะยานถือเป็นความต้องการที่อยู่ในขั้นทุติยภูมิ คือความต้องการทางจิตใจ ได้แก่ ความต้องการต่าง ๆ ทั้ง 8 ด้านคือ ความโดดเด่น (Superiority), ความสัมฤทธิ์ผล (Achievement), ความยอมรับ (Recognition), การแสดงออก (Exhibition), ความต้องการรักษาสีของตนเอง (Inviolacy), การหลีกเลี่ยงสิ่งที่บกพร่อง (Avoidance of inferiority), การป้องกันตัว (Defensiveness), และการโต้ตอบกัน (Counteraction) เป็นต้น ซึ่งเป็นความทะเยอทะยานจะสามารถเกิดขึ้น มาได้นั้นก็ต้องอาศัยความต้องการต่าง ๆ ดังกล่าว เป็นสิ่งชักนำให้เกิดความทะเยอทะยานขึ้นในจิตใจ เพราะความทะเยอทะยานจะเป็นแรงกระตุ้นที่สำคัญ ที่จะทำให้บุคคลทำงานบรรลุถึงเป้าหมายในชีวิตที่ต้องการได้ คนที่มีพรสวรรค์ไม่ว่าจะในด้านใดก็ตาม แต่ถ้าขาดความทะเยอทะยานจะทำให้ตนเองมีความกระตือรือร้นก็ไร้ประโยชน์ เพราะความทะเยอทะยานสามารถจุดไฟในตัวบุคคลได้ แต่จะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมอย่าให้อยู่เหนือการควบคุม และความมีเหตุผล พลังที่อยู่เหนือการควบคุม บุคคลสามารถทำลายได้ส่วนพลังที่อยู่ภายใต้การควบคุมนั้นก็ทำให้เกิดการสร้างสรรค์ที่ดีขึ้นเช่นกัน ดังนั้นเมื่อไรก็ตามที่คนเรามีความต้องการ มีความกระปรี้กระเปร่า และเริ่มลงมือจัดการชีวิตตัวเอง

เมื่อนั้นไฟแห่งความทะเยอทะยานก็จะเกิดขึ้นในจิตใจของบุคคลอย่างไม่รู้ตัว และสิ่งที่ไม่น่าเชื่อต่าง ๆ ที่เราคาดหวังไว้ก็สามารถที่จะเกิดขึ้นได้เช่นกัน ฉะนั้น การตั้งเป้าหมายที่ต้องการ โดยไม่ยอมปล่อยให้หลุดไป ควรจะตั้งเป้าหมายที่ตัวเองจะต้องไปให้ถึง และจุดไฟแห่งความทะเยอทะยานที่เป้าหมายนั้น

2.4 ทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของแมคเคลแลนด (McClelland's Achievement Motivation Theory)

แมคเคลแลนด (กิฟลี วรรณจียี. 2538 : 98-99 ; อ้างอิงจาก McClelland. 1961 : 36-62) ได้มีความเชื่อว่าความต้องการของบุคคลเป็นผลมาจากการเรียนรู้มากกว่าอย่างอื่น ความต้องการที่เกิดจากการเรียนรู้จึงมีอิทธิพลสูงให้คนแสดงหรือประพฤติปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของเขา ความต้องการในชีวิตของแต่ละคนจะแตกต่างกัน เนื่องจากความแตกต่างในสิ่งแวดล้อม ทั้งครอบครัว ที่ทำงาน ตลอดจนประเพณีวัฒนธรรม แมคเคลแลนดได้กล่าวถึงความต้องการไว้ 3 ประการคือ

1. ความต้องการประสบความสำเร็จ (The Need for Achievement)

เป็นความต้องการมีผลงานและบรรลุเป้าหมายที่พึงปรารถนา คุณลักษณะของคนที่มีความต้องการประสบความสำเร็จได้แก่

1.1 เป็นคนที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะรับภาระหรือความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ไม่ชอบเกี่ยงงาน จะค้นพบว่าปัญหาจะถูกแก้ไขโดยวิธีใดหรืออย่างไร

1.2 เป็นคนที่ตั้งเป้าหมายไว้สูงกว่าปกติและชอบเสี่ยงกับเป้าหมายนั้น

1.3 เป็นคนที่ต้องการให้ผู้อื่นประเมินหรือบอกสิ่งที่เขาทำว่าเป็นอย่างไร

2. ความต้องการมิตรสัมพันธ์ (The Need for Affiliation) เป็นความต้องการที่จะส่งเสริมและรักษาสัมพันธ์ภาพอันอบอุ่น เพื่อความเป็นมิตรกับผู้อื่น บุคคลที่มีความต้องการมิตรสัมพันธ์สูงมีลักษณะดังนี้

2.1 เป็นคนที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าต่อการยอมรับและให้ความเชื่อมั่นให้กำลังใจ

2.2 เป็นคนที่มีแนวโน้มที่จะปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นความปรารถนาและบรรทัดฐานของผู้อื่น

2.3 เป็นคนที่มีความใส่ใจในความรู้สึกของผู้อื่นอย่างจริงจัง

3. ความต้องการอำนาจ (The Need for Power) เป็นความต้องการที่จะมีอิทธิพลครอบงำผู้อื่น บุคคลที่มีความต้องการอำนาจสูง มีลักษณะดังนี้

3.1 มีความปรารถนาที่จะมีอิทธิพลต่อผู้อื่นโดยตรง

3.2 มีความปรารถนาที่จะมีกิจกรรมในการควบคุมเหนือผู้อื่น

3.3 มีความสนใจในการรักษาสัมพันธ์ภาพในการเป็นผู้นำ ผู้ตาม

จากแนวความคิดตามทฤษฎีความต้องการและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จะเห็นว่าทั้ง 2 ทฤษฎีนั้นมุ่งเน้นให้บุคคลมีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จด้วยกันทั้งสิ้น เพราะความสำเร็จจะทำให้พบแต่ความสุขความสมหวังในชีวิต ดังนั้นบุคคลจะต้องมีความทะเยอทะยานเพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งความสำเร็จสูงสุดในชีวิตนั่นเอง ความต้องการต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นความต้องการที่มาจากความทะเยอทะยานของแต่ละบุคคลทั้งสิ้น ไม่ว่าจะความต้องการนั้นจะเป็นเงินตรา ตำแหน่ง เกียรติยศ ความไฝ่ฝันสูงสุด การได้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ การมีชีวิตที่ราบรื่นอย่างมีความสุข ทุกคนต่างก็โหยหาความสมปรารถนา

ในรูปแบบต่าง ๆ กันไป ซึ่งความปรารถนาจะเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการไปสู่ความสำเร็จของมนุษย์ทุกคน และแรงปรารถนานั้นจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นมีความทะเยอทะยานนั่นเอง (พินทุสร ติวตานนท์. 2529 : 16)

3. ลักษณะของผู้ที่มีความทะเยอทะยาน

ความทะเยอทะยาน เป็นลักษณะนิสัยอย่างหนึ่งของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงซึ่งจะพยายามกระทำเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ในด้านต่างๆ สูงด้วย ดังที่ กิลฟอร์ด (Guildford. 1967 : 437-439) กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า ประกอบด้วย การมีความทะเยอทะยานทุกๆ ไป คือ ปรารถนาที่จะทำกิจกรรมนั้นให้สำเร็จ มีความเพียรพยายาม และมีความอดทนเต็มใจที่จะลำบาก แม้จะยากเพียงใดก็ตาม

นอกจากนี้ ตามแนวคิดทฤษฎีของฮอลแลนด์ (ปานทิพย์ โสภางิต. 2533 : 30-31 ; อ้างอิงมาจาก Holland. 1973 : 13-18) ได้จำแนกบุคลิกภาพตามความสนใจในอาชีพต่าง ๆ ได้ อธิบายไว้ว่า ความทะเยอทะยาน จัดเป็นบุคลิกภาพของบุคคลที่สนใจอาชีพประเภทงานจัดการและการค้าขาย (Enterprising) บุคคลประเภทนี้จะเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมโดยเลือกสถานการณ์ที่ทำให้ได้แสดงออกถึงสิ่งที่เป็นการผจญภัย ทำให้ตนเองเด่น แสดงการกระตือรือร้น และเป็นคนมีแรงกระตุ้นในการทำงาน ลักษณะนิสัยคือ ชักชวนเก่ง พูดเก่ง แสดงตนยอมรับตนเอง มีความเชื่อมั่น ก้าวร้าว และชอบแสดงออก มักจะชอบเป็นพนักงานขายสินค้า เป็นนักนิเทศบุคคลอื่น ๆ มีความเป็นผู้นำ กิจกรรมที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ คือ การแสดงออกทางการพูด การเป็นที่ยอมรับและแสดงความมีพลัง ดังนั้นจึงชอบเล่นกีฬา แสดงละคร การพูดในที่สาธารณะ การสัมภาษณ์ บุคคลเหล่านี้จะไม่ชอบจำกัดขอบเขตในการทำงานโดยใช้เครื่องมือ และกิจกรรมที่ไม่ละเว้นจากสังคม มองตนเองเป็นบุคคลเด่น เข้าสังคมได้ดี อารมณ์แจ่มใส ชอบผจญภัย มีแรงกระตุ้น และมีอารมณ์ที่มั่นคง วิธีการที่จะส่งเสริมตนเองคือ การดิ้นรนเพื่อการมีอำนาจ พัฒนาความสามารถทางด้านกีฬา แสวงหาความเป็นเจ้าของ และผลประโยชน์จากบุคคลอื่น ซึ่งโดยสรุปแล้ว บุคคลที่มีความทะเยอทะยานจะมีพฤติกรรม ดังนี้

1. ชอบอาชีพประเภทการจัดการและการค้าขาย แต่ไม่ชอบอาชีพประเภทวิทยาศาสตร์ และเทคนิค

2. ใช้ความสามารถที่มีแก้ปัญหาเกี่ยวกับงานและเรื่องอื่น ๆ

3. มองตนเองในฐานะผู้กว้างขวาง มีความเชื่อมั่นในตนเอง เข้าสังคมเก่ง มีความสามารถด้านการเป็นผู้นำ การพูด แต่ด้อยความสามารถด้านวิทยาศาสตร์

4. นิยมผู้มีความสามารถด้านการเมืองและเศรษฐกิจ

รัตนารณ์ วงศาโรจน์ (2533 : 83-85) ได้กล่าวถึงลักษณะนิสัย พฤติกรรมรวมที่เป็นองค์ประกอบของบุคลิกภาพด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่เป็นด้านของความทะเยอทะยานไว้ ดังนี้

1. การตั้งระดับความคาดหวังไว้สูง

2. การพยายามไปสู่สถานะที่สูงขึ้น

3. ให้ผู้อื่นรู้จักเพราะผลงาน

4. ต้องการชัยชนะเมื่อมีการแข่งขัน

5. ต้องการดีเด่นเหนือคนอื่น

6. ต้องการให้งานของตนสำเร็จในระดับสูง

7. ต้องการความก้าวหน้าในการทำงาน

8. เลือกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันหรือความท้าทาย

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงนั้นจะเป็นบุคคลที่มีความทะเยอทะยานประกอบอยู่ด้วยคือบุคคลเหล่านี้มักจะมีคามคาดหวังสูง มีลักษณะนิสัยที่ปรารถนาความสำเร็จ และต้องการความมีชื่อเสียง ต้องการทำให้ตนเองเด่น มีความกระตือรือร้น ซักชวนเก่ง มีความเป็นผู้นำและมีความมานะพยายาม เป็นต้น

4. องค์ประกอบที่มีผลต่อความทะเยอทะยาน

ความสำเร็จของมนุษย์ที่ได้มานั้น ส่วนหนึ่งย่อมเกิดจากความทะเยอทะยาน เพราะความทะเยอทะยานเปรียบเสมือนแรงบันดาลใจที่ช่วยกระตุ้นให้มนุษย์สามารถบรรลุถึงความต้องการได้ แต่ความทะเยอทะยานของแต่ละบุคคลย่อมเกิดขึ้นไม่เท่ากัน จึงมีผลให้มนุษย์นั้นมีความเหลื่อมล้ำกันในสังคม ทั้งนี้ในการพัฒนาความทะเยอทะยานให้เกิดขึ้นนั้น จะต้องขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ หลายประการ ดังต่อไปนี้

จิตรา วสุวานิช (2530 : 98 -100) ได้จำแนกองค์ประกอบที่มีผลต่อความทะเยอทะยาน ออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านความสำเร็จและความล้มเหลว ด้านบุคลิกภาพ ด้านมาตรฐานของกลุ่มด้านรางวัลและการลงโทษ และด้านระดับสังคม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ความสำเร็จและความล้มเหลว จากการทดลองมากมายในเรื่องความสำเร็จและความล้มเหลวในการศึกษานั้น ส่วนใหญ่พอจะสรุปได้ผลดังนี้

1.1 เด็กนักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนมักจะเป็นผู้ที่ตั้งจุดมุ่งหมายหรือตั้งระดับของความทะเยอทะยาน ได้ถูกต้องใกล้เคียงกับความเป็นจริง

1.2 เด็กนักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนบ่อยๆ มักจะตั้งจุดมุ่งหมายไว้แล้วไม่เป็นไปตามที่ตั้งไว้

1.3 จากผลสำเร็จที่เด็กนักเรียนได้รับในครั้งหนึ่งแล้วจะเป็นผลถึงการตั้งระดับความทะเยอทะยาน ในคราวต่อไป

1.4 ความสนใจในกิจกรรมที่กระทำจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม และความพอใจที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

1.5 ความสำเร็จหรือความหวังว่าจะสำเร็จ จะช่วยให้เกิดความสนใจและความพยายามในกิจกรรมนั้นมากยิ่งขึ้น

1.6 เมื่อมีการพลาดหวังหรือล้มเหลวเกิดขึ้น มักจะทำให้เด็กนักเรียนบังเกิดความผิดหวังและความรู้สึกท้อถอย และส่วนใหญ่จะยังไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขความผิดพลาดในทันที

1.7 การได้รับรางวัลบ้างเป็นบางครั้ง แบบ Partial Reinforcement ของ Skinner จะทำให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่น และพยายามอยู่เสมอ เพราะไม่ทราบแน่ชัดว่าเมื่อไรการกระทำของตนจะได้รับสิ่งเสริมแรง

2. บุคลิกภาพ

2.1 เด็กนักเรียนที่มีความมั่นใจในตนเองมักจะตั้งระดับความทะเยอทะยาน ได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง

2.2 เด็กนักเรียนที่ชอบการแข่งขันและชอบเอาชนะ มีความต้องการด้านสัมฤทธิ์ผลสูงมักจะชอบงานที่เสี่ยงและล่อแหลมต่อความล้มเหลว

- 2.3 เด็กนักเรียนที่ไม่ค่อยมีความมั่นใจในตนเอง บางครั้งจะชอบตั้งระดับความทะเยอทะยาน ไว้สูงมาก (เกินความสามารถของตน) ทั้งนี้เพื่อปกปิดความไม่มั่นใจของตนเอง
- 2.4 เด็กนักเรียนที่มีความรู้สึกดูถูกความสามารถของตนเอง มักจะตั้งระดับของความทะเยอทะยานไว้ต่ำ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการเสี่ยงและความวิตกกังวลของตนเอง
3. มาตรฐานของกลุ่ม บางครั้งการตั้งระดับของความทะเยอทะยานก็ขึ้นอยู่กับกลุ่มเพื่อนๆ ที่เด็กนักเรียนเป็นสมาชิกอยู่ ถ้าเพื่อนในกลุ่มล้วนแต่เป็นผู้มีความทะเยอทะยานสูง ตนก็พลอยพยายามกับเขาด้วย เพราะเด็กมักจะมีอารมณ์กลัวเกรงว่าจะไม่เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่ม และในบางโรงเรียนที่ยึดถือความสำคัญของสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนมาก ก็จะเป็นสิ่งช่วยให้เด็กต้องตั้งระดับความทะเยอทะยาน ไว้สูงมาก และจะต้องพยายามไปให้ถึงจุดหมายที่วางไว้ด้วย เช่น โรงเรียนที่สนับสนุนให้ให้นักเรียนสอบได้คะแนนยอดเยี่ยมประจำปี
4. รางวัลและการลงโทษ ผลของการได้รับรางวัลหรือการลงโทษจะมีส่วนทำให้ระดับของความทะเยอทะยาน ของเด็กนักเรียนเปลี่ยนแปลงไปมากทีเดียว เพราะ
- 4.1 รางวัลจะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้มีการกระทำซ้ำๆ ของพฤติกรรมนั้น
- 4.2 รางวัลมักจะทำให้เด็กนักเรียนอาสาที่จะทำในสิ่งที่ตนไม่เคยนึกสนใจก็ได้
- 4.3 การลงโทษจะทำให้เด็กนักเรียนไม่อยากกระทำในสิ่งที่ครูได้คาดโทษไว้
- 4.4 การเสี่ยงกับการลงโทษ จะช่วยให้เด็กพยายามกระทำพฤติกรรมอย่างระมัดระวังที่สุด
- 4.5 บางครั้งการลงโทษของครู ทำให้เด็กนักเรียนมีความรู้สึก แค้นเคืองและมีความก้าวร้าวเกิดขึ้น ทำให้เด็กนักเรียนไม่ชอบครูที่ลงโทษ และตลอดจนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเหตุการณ์ที่ทำให้ตนต้องถูกลงโทษ
5. ระดับสังคม (ราศี เทพหัสติน ณ อยุธยา. 2515 : 71)
- 5.1 เด็กนักเรียนที่มาจากระดับสังคมชั้นเดียวกัน มักจะมีระดับของความทะเยอทะยาน เท่าเทียมกัน
- 5.2 การเลี้ยงดูเด็กประเภทไม่ตามใจเด็กจนเกินไป มักจะช่วยให้เด็กรู้จักตั้งระดับความทะเยอทะยานสูง
- 5.3 อาชีพของบิดามารดา และระดับสติปัญญาของเด็ก จะมีส่วนสัมพันธ์กับความทะเยอทะยาน ในทางบวก
- 5.4 เด็กที่มาจากครอบครัวในชนชั้นกลางมักจะมีระดับความทะเยอทะยานสูงกว่าชนชั้นต่ำ
5. การวัดความทะเยอทะยานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ศูนย์การวิจัยและประเมินผล (Plucker. 1998 : 241 ; citing Center for Research and Evaluation (Center). 1995 : Student aspirations : A decade of inquiry) สรุปว่า ความทะเยอทะยานของนักเรียนจะมาจากโครงสร้าง 2 ประการ คือ แรงดลใจ (Inspiration) และ ความใฝ่สูง (Ambition) ซึ่งแรงดลใจจะเป็นตัวแทนของความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน ส่วนความใฝ่สูง เป็นผลที่จะส่งไปถึงจุดมุ่งหมายสูงสุดของชีวิตในอนาคต

พระราชวรมุณี (2530 : 35-52) กล่าวว่า ความทะเยอทะยานแบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ

1. ความปรารถนาที่จะให้มีการยอมรับ ยกย่อง สรรเสริญเมื่อมีการกระทำความดี เช่น นักเรียนอยากให้อาจารย์ชื่นชมเมื่อทำดี

2. ความปรารถนาอยากมีอำนาจ อยากเด่นอยู่เหนือผู้อื่น อยากให้ผู้อื่นชมว่าเก่ง แรงจูงใจระดับนี้เป็นอันตรายต่อสังคม ไม่เหมาะที่จะนำมาใช้ในระบบการศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้น ความทะเยอทะยานของนักเรียนเป็นการแสดงออกของลักษณะนิสัยของนักเรียนที่มีความต้องการจะให้ตนสำเร็จ ต้องการมิตรสัมพันธ์ ต้องการมีอิทธิพลต่อผู้อื่น โดยการตั้งความหวังไว้สูง มีความกระตือรือร้น มานะพยายาม ให้คนอื่นรู้จักด้วยผลงาน เลือกทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันหรือฝึกความชำนาญ และต้องการมีชัยชนะเมื่อมีการแข่งขันในการวิจัยครั้งนี้ สามารถวัดจากแบบวัดความทะเยอทะยาน 3 ด้าน ดังนี้ ความต้องการประสบความสำเร็จทางการเรียน ความต้องการได้รับการยอมรับ และความต้องการมีอิทธิพลต่อผู้อื่น ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้การวิจัย

การศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความทะเยอทะยานจะทำให้ทราบความหมายความสำคัญ คุณลักษณะ ทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบในการศึกษาการวัดความทะเยอทะยาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความทะเยอทะยาน ทั้งนี้ ยังเป็นแนวทางการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยต่างๆ ที่ศึกษาที่มีความทะเยอทะยานว่ามีความสัมพันธ์ และมีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานหรือไม่ อย่างไร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการอธิบายปัจจัยเชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรปัจจัยต่างๆ ที่ศึกษากับความทะเยอทะยาน โดยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความทะเยอทะยานดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับสื่อ

1.1 ความหมายของการเปิดรับสื่อ

เบคเกอร์ (พรกมล รัชนาภรณ์. 2542 : 24 ; อ้างอิงจาก Becker. 1974) ได้ให้ความหมายของการเปิดรับข่าวสาร โดยจำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร คือ

1. การแสวงหาข้อมูล (Information Seeking) กล่าวคือ บุคคลจะแสวงหาข้อมูลเมื่อต้องการให้มีความคล้ายคลึงกับบุคคลอื่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเรื่องทั่วไป
2. การเปิดรับข้อมูล (Information Receptivity) กล่าวคือ บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพื่อต้องการทราบข้อมูลที่ตนเองสนใจอยากรู้ เช่น เปิดดูโทรทัศน์เฉพาะรายการที่ตนสนใจ หรือมีผู้แนะนำ หรือขณะอ่านหนังสือพิมพ์ หรือชมรายการโทรทัศน์ หากมีข้อมูลข่าวสารที่มีความสำคัญเกี่ยวกับตนเอง ก็จะทำให้ความเอาใจใส่อ่าน หรือเปิดดูเป็นพิเศษ
3. การเปิดรับประสบการณ์ (Experience Receptivity) กล่าวคือ บุคคลจะเปิดรับข่าวสาร เพราะต้องการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเพื่อผ่อนคลายอารมณ์

แม็คคลอว์ (ชนาธิป วิทาโน. 2546 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Mcleod. 1972) กล่าวถึงตัวชี้วัด (Index) ที่ใช้วัดพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ (Media Exposure) ส่วนใหญ่ใช้กัน 2 อย่าง คือ

1. วัดจากเวลาที่ใช้สื่อ
 2. วัดจากความถี่ของการใช้สื่อแยกตามประเภทของเนื้อหารายการที่แตกต่าง
- กัน

แม็คคลอว์ กล่าวว่า การวัดในเรื่องเวลาที่ใช้กับสื่อ มีข้อเสียตรงที่ว่า คำตอบขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความสนใจของผู้ฟัง เวลาว่างที่คนมีอยู่ และการมีสื่อใกล้ตัว (Availability of medium) ด้วยเหตุนี้คำตอบที่เกี่ยวกับเวลาที่ใช้สื่อ จึงมักไม่สามารถแปลความหมายได้ในเชิงจิตวิทยา และมักไม่ให้ผลที่ชัดเจน เมื่อนำไปเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น และเพื่อแก้ปัญหาความไม่ชัดเจนในเรื่องนี้จึงได้มีการวัดตัวแปรการเปิดรับสื่อมวลชน โดยใช้ความถี่ของการอ่านข่าวที่มีเนื้อหาหนัก ในด้านหนังสือพิมพ์ ความถี่ของการชมรายการโทรทัศน์ และความถี่ของการรับฟังรายการวิทยุเป็นต้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การเปิดรับสื่อ หมายถึง การเปิดรับข่าวสารความรู้ของนักเรียนตามที่ตนเองสนใจและอยากรู้จากสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ สื่อนิตยสารหรือวารสาร เพื่อจะได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต

1.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเปิดรับข่าวสาร

เมอร์ลิน; และโลเวนสไตน์ (ชนาธิป วิทาโน. 2546 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Merrill & Lowenstian. 1971) ได้สรุปแรงผลักดันให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเลือกรับสื่อว่าเกิดจากพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. ความเหงา เมื่อบุคคลต้องอยู่ตามลำพัง ไม่สามารถที่จะติดต่อสงสรรค์กับบุคคลอื่นๆ ในสังคมได้ สิ่งที่ดีที่สุด คือ การอยู่กับสื่อ สื่อมวลชนจึงเป็นเพื่อนแก้เหงาได้ในบางครั้ง บางคนก็พอใจที่จะอยู่กับสื่อมวลชนมากกว่าอยู่กับบุคคล เพราะสื่อมวลชนไม่สร้างแรงกดดันในการสนทนาหรือแรงกดดันทางสังคมในแก่ตนเอง

2. ความอยากรู้อยากเห็น มนุษย์มีความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งต่างๆ อยู่แล้วตามธรรมชาติ ดังนั้น สื่อมวลชนจึงถือเอาจุดนี้เป็นหลักสำคัญในการเสนอข่าวสาร โดยเริ่มเสนอจากสิ่งใกล้ตัวก่อนไปจนถึงสิ่งที่อยู่ห่างตัวออกไป

3. ประโยชน์ใช้สอยของตนเอง มนุษย์จะแสวงหาข่าวสารและการใช้สาร เพื่อเป็นประโยชน์ของตนเอง เพื่อช่วยให้ความคิดของตนเองบรรลุ เพื่อให้ข่าวสารที่ได้รับมาเสริมบารมี การช่วยให้ตนเองสะดวกสบาย หรือให้ความบันเทิงแก่ตนเอง โดยจะเลือกสื่อที่ใช้ความพยายามน้อยที่สุด และได้ผลประโยชน์ตอบแทนที่ดีที่สุด

4. ลักษณะเฉพาะของสื่อแต่ละอย่าง มีส่วนทำให้ผู้รับสารแสวงหา และได้ประโยชน์ไม่เหมือนกันผู้รับสารแต่ละคนย่อมจะเข้าใจในลักษณะบางอย่างจากสื่อที่สนองความต้องการ และทำให้ตนเองเกิดความพึงพอใจ

1.3 ลักษณะการเปิดรับสื่อของผู้รับสาร

พรทิพย์ วรกิจโกศาทร (2530 : 292) ได้สรุปถึงการเปิดรับสื่อของผู้รับสารว่า ผู้รับสารจะเลือกเปิดรับสื่อตามลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. เลือกสื่อที่สามารถจัดหาได้ (Availability) ธรรมชาติของมนุษย์นั้น จะใช้ความพยายามเพียงระดับหนึ่งเท่านั้น อะไรที่ยากๆ มักจะไม่ได้รับการเลือก แต่ถ้าสามารถได้มาไม่ยากนักมักเลือกในสิ่งนั้น เช่นเดียวกับสื่อ ผู้รับสารจะเลือกสื่อที่ไม่ต้องใช้ความพยายามมาก เช่น ในชนบทประชาชนส่วนใหญ่จะเปิดรับวิทยุเป็นสำคัญ เพราะตนเองสามารถจัดหาวิทยุมาได้ง่ายกว่าสื่ออื่น เป็นต้น

2. เลือกสื่อที่สอดคล้อง (Consistency) กับความรู้ ค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติของตน เช่น นิสิตนักศึกษา และนักวิชาการ มักนิยมอ่านหนังสือพิมพ์มติชน หรือสยามรัฐมากกว่าหนังสือพิมพ์อื่น เพราะหนังสือพิมพ์ดังกล่าวให้ข่าวสารสาระ ความรู้ ในแง่วิชาการที่สอดคล้องกับตน

3. เลือกสื่อที่สะดวก (Convenience) ปัจจุบันผู้รับสารสามารถเลือกรับสื่อได้ทั้งทางวิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ นิตยสารและสื่อบุคคล แต่ละคนก็จะมีพฤติกรรมการรับสื่อที่แตกต่างกันตามที่ตนสะดวก เช่น บางคนมักนิยมรับฟังข่าวสารทางวิทยุกระจายเสียงขณะขับรถบางคนชอบนั่งหรือนอนชมวิทยุโทรทัศน์ บางคนชอบอ่านหนังสือในห้องสมุด เป็นต้น

4. เลือกสื่อตามความเคยชิน (Accustomedness) ปกติจะมีบุคคลกลุ่มหนึ่งในทุกสังคม ที่จะไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงการรับสื่อที่ตนเคยรับอยู่ ซึ่งมักจะพบในบุคคลที่มีอายุมาก เช่น เคยรับฟังวิทยุกระจายเสียงเป็นประจำ มักไม่สนใจ วิทยุโทรทัศน์ หรือสื่ออย่างอื่น เป็นต้น

5. ลักษณะเฉพาะของสื่อ จากที่กล่าวมาทั้งสี่ข้อ เป็นความต้องการสื่อของผู้รับสารเป็นหลักแต่ในข้อนี้กลับเป็นคุณลักษณะเฉพาะของสื่อ ที่มีผลต่อการเลือกสื่อของผู้รับสาร เช่น ลักษณะเด่นของหนังสือพิมพ์ คือ สามารถให้ข่าวสารในรายละเอียดดีกว่า ราคากุญแจและสามารถติดตัวไปได้ทุกหนทุกแห่ง หรือวิทยุโทรทัศน์ทำให้ภาพเป็นจริงได้ ใ้ใจ มีความรู้สึกเหมือนอยู่ร่วมในเหตุการณ์มีแสงสีดึงดูดใจ ในขณะที่วิทยุโทรทัศน์สามารถพักผ่อนอิริยาบถได้สบาย เป็นต้นนอกจากนี้ความสัมพันธ์กับผู้รับสารต่อข่าวสารว่ามีอยู่ 4 อย่าง คือ

5.1 ความต้องการข่าวสารที่เป็นประโยชน์ (Utilization) ผู้รับสารจะเปิดรับข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองเป็นสำคัญ เช่น ฟังเพลงเพื่อความบันเทิง ฟังหรืออ่านข่าวกีฬาที่ตนเองเล่นหรืออ่านข่าวที่เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

5.2 ความต้องการข่าวสารที่สอดคล้อง (Consistency) กับค่านิยม ความเชื่อและทัศนคติของผู้รับสาร ผู้รับสารมักจะเปิดรับข่าวสารที่สอดคล้องกับความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติของตนข่าวสารใดที่ไม่สอดคล้องมักไม่ได้รับความสนใจ หรือได้รับการปฏิเสธจากผู้รับสาร

5.3 ความต้องการข่าวสารที่สะดวกในการได้มา (Availability) ผู้รับสารนั้น จะมีข้อจำกัดในการเปิดรับข่าวสาร ถึงแม้ว่าข่าวสารจะเป็นประโยชน์และสอดคล้องกับตัวเอง แต่ถ้าข่าวสารได้มาด้วยความยากลำบากหรือไม่สะดวก ผู้รับสารก็ไม่อาจเปิดรับข่าวสารนั้นได้ ดังนั้นพฤติกรรมหนึ่งของผู้รับสาร คือ ความสะดวกในการรับข่าวสารนั้นมา

5.4 ความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) เป็นความต้องการที่อยากมีประสบการณ์ใหม่ๆ ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์อย่างหนึ่ง และยิ่งอยู่ในสังคมปัจจุบันที่มีอะไรเปลี่ยนแปลงมีประสบการณ์ใหม่ๆ ตลอดเวลา เหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้มนุษย์เปิดรับข่าวสาร

จากแนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ จะเป็นได้ว่ามนุษย์มีความจำเป็นที่จะต้องติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน จะเปิดรับข่าวสารข้อมูลต่างๆ ที่ตนเองสนใจ และเป็นประโยชน์แก่ตนเองเป็นสำคัญ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง จะเปิดรับข่าวสารที่สอดคล้องกับความรู้ ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติของ โดยจะเลือกสื่อที่ใกล้ตัว จัดหาได้ง่าย เพื่อความสะดวกในการรับข่าวสาร

1.4 กระบวนการในการเลือกรับข่าวสาร

แคลบเปอร์ (ชนาธิป วิทาโน. 2546 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Klapper. 1960)

อธิบายถึงการเลือกรับข่าวสารว่าประกอบด้วยกระบวนการในการเลือกรับสาร (Selective Processes) ซึ่งประกอบด้วยกลั่นกรอง 3 ชั้น ดังนี้

1. การเลือกเปิดรับ (Selective) แนวโน้มที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจ หรือเปิดรับสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็น ความสนใจที่มีอยู่เดิม และพยายามหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับทัศนคติและความคิดเห็นเดิมของตน ทั้งนี้เพราะการได้รับข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับความรู้ ความเข้าใจ หรือทัศนคติที่มีอยู่เดิมจะก่อให้เกิดภาวะความไม่สมดุลทางจิตใจที่เรียกว่า “Cognitive Dissonance” ซึ่งบุคคลอาจจะลดภาวะความไม่สมดุลนี้ได้โดยการเปลี่ยนทัศนคติ ความรู้ หรือ พฤติกรรมการแสดงออก หรือเลือกสรรเฉพาะข่าวสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็นเดิมของตน

2. การเลือกรับรู้ (Selective Perception) เมื่อบุคคลเลือกเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งแล้ว ผู้รับสารจะเลือกรับรู้ หรือเลือกตีความหมายของสารนั้นตามทัศนคติ ประสบการณ์ความเชื่อ ความต้องการ ความคาดหวัง แรงจูงใจ สภาวะร่างกาย หรือสภาวะอารมณ์ในขณะนั้น เป็นต้น ดังนั้นผู้รับสารจะตีความผิดพลาด หรือบิดเบือนข่าวสารให้มีทิศทางที่ตนเองพึงพอใจให้สอดคล้องกับความคิดเห็น ความสนใจ หรือทัศนคติที่มีอยู่เดิม

3. การเลือกจดจำ (Selective Retention) เป็นแนวโน้มในการเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ ทัศนคติ ฯลฯ ของตนเอง และมักจะลืมในส่วนที่ตนเองไม่สนใจ เรื่องที่ขัดแย้ง หรือเรื่องที่ค้านกับความคิดเห็นของตนเอง ดังนั้น การเลือกจดจำ เนื้อหาของสารที่ได้รับ จึงเป็นการช่วยเสริมทัศนคติ หรือเสริมความเชื่อเดิมของผู้รับสารให้มีความมั่นคงยิ่งขึ้น และเปลี่ยนแปลงยากขึ้น กล่าวคือ ความพร้อมที่จะจดจำสารของผู้รับสาร จึงมักเกิดขึ้น กับคนที่พร้อมจะเข้าใจ และพร้อมที่จะลืมสำหรับคนที่ไม่พร้อมจะเข้าใจ ดังนั้น กระบวนการเลือกสรรของมนุษย์ จึงเปรียบเสมือนเครื่องกรองข่าวสารในการรับรู้ของมนุษย์เรา

1.5 การวัดพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ

วิลโล พิตาลชนะกุล (2551 : 8) เสนอว่า การเปิดรับสื่อ (Media Exposure) เป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งส่งผลต่อการสื่อสาร ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัจจัยภายในของผู้รับสาร เช่น ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาและปัจจัยภายนอก เช่น โอกาสในการเข้าถึงสื่อ ซึ่งประกอบด้วย การเข้าถึงสื่อในเชิงกายภาพ (Physical Accessibility) เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจเอื้ออำนวยต่อการซื้อข่าวสารหรือไม่ และการเข้าถึงสื่อในเชิงสังคม-วัฒนธรรม (Socio- Accessibility) เช่น ระดับการอ่านออกเขียนได้ของผู้รับสาร

แม็คคลอดอร์ (ชนาธิป วิทาโน. 2546 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Mcleod. 1972 : 123) กล่าวถึงตัวชี้วัด (Index) ที่ใช้วัดพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ (Media Exposure) ส่วนใหญ่ใช้กัน 2 อย่าง คือ

1. วัดจากเวลาที่ใช้วัดสื่อ
2. วัดจากความถี่ของการใช้สื่อแยกตามประเภทของเนื้อหารายการที่แตกต่างกัน

แม้คลอว์ทน์ กล่าวว่า การวัดในเรื่องเวลาที่ใช้กับสื่อ มีข้อเสียตรงที่ว่า คำตอบขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความสนใจของผู้ฟัง เวลาว่างที่คนมีอยู่ และการมีสื่อใกล้ตัว (Availability of medium) ด้วยเหตุนี้คำตอบที่เกี่ยวกับเวลาที่ใช้สื่อ จึงมักไม่สามารถแปลความหมายได้ในเชิงจิตวิทยา และมักไม่ให้ผลที่ชัดเจน เมื่อนำไปเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น และเพื่อแก้ปัญหาความไม่ชัดเจนในเรื่องนี้จึงได้มีการวัดตัวแปรการเปิดรับสื่อมวลชน โดยใช้ความถี่ของการอ่านข่าวที่มีเนื้อหาหนักในด้านหนังสือพิมพ์ ความถี่ของการชมรายการโทรทัศน์ และความถี่ของการรับฟังรายการวิทยุเป็นต้น

การวัดพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของงานวิจัยนี้ วัดจากแบบสอบถามการเปิดรับสื่อตามพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของ เบคเกอร์ (พรกมล รัชนาภรณ์. 2542 : 24 ; อ้างอิงมาจาก Becker. 1971) ดังนี้

1. การแสวงหาข้อมูล (Information Seeking) กล่าวคือ บุคคลจะแสวงหาข้อมูลเมื่อต้องการให้มีความคล้ายคลึงกับบุคคลอื่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเรื่องทั่วไป
2. การเปิดรับข้อมูล (Information Receptivity) กล่าวคือ บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเมื่อต้องการทราบข้อมูลที่ตนเองสนใจอยากจะรู้ เช่น เปิดดูโทรทัศน์เฉพาะรายการที่ตนสนใจ หรือมีผู้แนะนำ หรือขณะอ่านหนังสือพิมพ์ หรือชมรายการโทรทัศน์ หากมีข้อมูลข่าวสารที่มีความสำคัญเกี่ยวกับตนเอง ก็จะทำให้ความเอาใจใส่อ่าน หรือเปิดดูเป็นพิเศษ
3. การเปิดรับประสบการณ์ (Experience Receptivity) กล่าวคือ บุคคลจะเปิดรับข่าวสาร เพราะต้องการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเพื่อผ่อนคลายอารมณ์

1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บุญณจันทร์ วัฒนวงศ์ (2540 : 68) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร การเปิดรับสื่อ การรับรู้ประโยชน์และความไม่ใฝ่ฝัน (Aspiration) เกี่ยวกับการเรียนวิชาทหารรักษาดินแดนของนักศึกษาวิชาทหารหญิง ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับสื่อที่เกี่ยวข้องกับการเข้าเรียนวิชาทหารรักษาดินแดน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความใฝ่ฝัน (Aspiration) การเข้าเรียนวิชาทหารรักษาดินแดน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศรีณยา พิภพภิญโญ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อบุคคลกับการเลือกคณะและสถาบันเพื่อศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 และ 6 มีการเปิดรับข่าวสารเรื่องการสอบเอนทรานซ์ระบบใหม่จากโทรทัศน์ วิทยุ และนิตยสารไม่ต่างกัน แต่นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 มีการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์มากกว่านักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 และ 6 มีการเปิดรับข่าวสารเรื่องการสอบเอนทรานซ์ระบบใหม่จากพ่อแม่ พี่น้องญาติ ครูอาจารย์ และเพื่อนบ้านไม่ต่างกัน แต่นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 มีการเปิดรับข่าวสารจากเพื่อนมากกว่านักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการทราบข่าวสารเรื่องการสอบเอนทรานซ์ระบบใหม่จาก สื่อมวลชนมากกว่าสื่อบุคคลปัจจัยอื่น (สถานที่น่าเรียน เป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงาน เป็นที่ที่มีชื่อเสียง ค่าธรรมเนียมการศึกษา ราคาไม่แพง อยู่ใกล้บ้าน) มีอิทธิพลมากกว่าสื่อบุคคล และสื่อมวลชนในเรื่องการเลือกคณะและสถาบันอุดมศึกษาในการสอบเอนทรานซ์ และสื่อบุคคลมีอิทธิพลมากกว่าสื่อมวลชนในเรื่องการเลือกคณะและสถาบันอุดมศึกษาในการสอบเอนทรานซ์

กรภัทร วรเชษฐ์ (2548 : 124-126) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 1,141 คน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตได้ร้อยละ 56 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุด คือ ทศนคติทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตน การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชน การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป ตามลำดับ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุด คือ การควบคุมตนเอง การรับรู้ความสามารถของตน การกระตุ้นทางการศึกษา จากครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชน การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน บุคลิกภาพแบบเอ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป ตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์แยกเพศ ปรากฏว่าให้ผลใกล้เคียงกันเป็นส่วนใหญ่

สรุปได้ว่า การเปิดรับข่าวสารความรู้ของนักเรียนตามที่ตนเองสนใจและอยากได้จากสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ สื่อนิตยสารหรือวารสาร เพื่อจะได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตเมื่อบุคคลมีโอกาสดูรับข่าวสารความรู้ต่างๆ ก็จะทำให้บุคคลมีความทะเยอทะยาน ต้องการความสำเร็จ และต้องการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตน

2.1 ความหมายของการรับรู้ความสามารถของตน

ซังค์ (นวรินทร์ ตาก้อนทอง. 2549 ; อ้างอิงมาจาก Schunk. 2000 : 108) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเองไว้ว่า หมายถึง ความเชื่อมั่นของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถที่จะเรียนรู้ หรือกระทำพฤติกรรมตามความสามารถที่มีอยู่ ซึ่งไม่เหมือนกับที่เรารู้ว่า จะทำอะไร เป็นการประเมินทักษะและความสามารถของบุคคลออกมาเป็นการกระทำตามระดับความสามารถที่มีอยู่

แบนดูรา (นวรินทร์ ตาก้อนทอง. 2549 : ไม่มีเลขหน้า ; อ้างอิงมาจาก Bandura. 1986 : 391) ได้ให้นิยามการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self - Efficacy) ว่าเป็นการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง ว่าสามารถกระทำพฤติกรรมบางอย่างในสภาพการณ์ที่เฉพาะเจาะจงได้หรือไม่ ซึ่งในสภาพการณ์นั้นบางครั้งอาจมีความคลุมเครือ ไม่ชัดเจนมีความแปลกใหม่ ไม่สามารถทำนายสิ่งที่เกิดขึ้นได้ และสถานการณ์เหล่านั้นมักจะทำให้บุคคลเกิดความเครียดได้ ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนเองไม่ได้ขึ้นอยู่กับทักษะที่บุคคลมีอยู่ในขณะนั้นหาแต่ว่าขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของบุคคลว่าเขาสามารถทำได้ด้วยทักษะที่มีอยู่

ฐิติพัฒน์ สงบกาย (2533 : 17) ได้สรุปว่า การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองว่า สามารถกระทำพฤติกรรมบางอย่างในสถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจงได้หรือไม่ด้วยทักษะที่ตนมีอยู่

จิตติมา จุมทอง (2538 : 12) ได้สรุปว่า การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง การที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง เกี่ยวกับการกระทำหรือพฤติกรรมบางอย่างว่า ตนเองมีความสามารถที่จะนำทักษะต่างๆ ที่มีอยู่มาใช้ได้หรือไม่ในระดับใดซึ่งจะเกี่ยวข้องกับทักษะที่ตนเคยมีอยู่ และทักษะที่ได้รับการฝึกฝนเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการตัดสินใจว่าตนสามารถทำอะไรได้ด้วยทักษะที่ตนมีอยู่

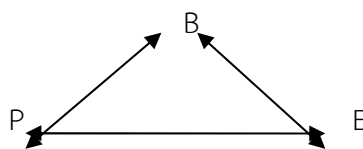

ออนอนูมา ศาสตรา (2550 : 10) ได้สรุปว่า การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่สามารถรับรู้พฤติกรรมที่จะแสดงออกของตนเอง โดยเป็นการประเมินว่าตนเองจะประสบผลสำเร็จเพียงใดในแต่ละสถานการณ์ และการรับรู้ความสามารถของตนมีผลต่อความพยายามในการกระทำ และสามารถใช้ทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้

สรุปได้ว่า การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่าตนมีความสามารถที่จะกระทำการต่าง ๆ ได้หรือไม่ มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง รู้ว่าตนเองมีความสามารถที่จะทำในสิ่งที่ต้องการ หากเรียนรู้ที่จะฝึกฝนในสิ่งนั้น รู้ว่าตนเองมีความถนัดด้านใดเป็นพิเศษ ทั้งด้านการเรียนและความสามารถด้านอื่นๆ และกระทำให้บรรลุตามที่กำหนดไว้

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตน

การรับรู้ความสามารถของตนเป็นแนวคิดสำคัญแนวคิดหนึ่ง ที่มาจากทฤษฎีการรู้คิดเชิงสังคม (Social Cognitive) ของแบนดูรา (สุธาสิณี ศรีเที่ยงตรง. 2553 : 28 ; อ้างอิงมาจาก Bandura. 1986 : 24) แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการรู้คิดเชิงสังคม เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ 3 ชนิด ซึ่งเป็นตัวกำหนดซึ่งกันและกัน (Reciprocal Determinism) ได้แก่ พฤติกรรม การรู้คิดและปัจจัยส่วนบุคคล และอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ดังกล่าวอาจแสดงได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

B = พฤติกรรม (Behavior)

P = การรู้คิดและปัจจัยส่วนบุคคล (Cognitive and other Personal Factors)

E = อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม (Environment influences)

ที่มา : สมโภชน์ เอี่ยมสุภชาติ. 2541 : 87 ; อ้างอิงมาจาก Bandura. 1986 : 396

ภาพประกอบ 2 แบบแผนแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวกำหนด 3 ชนิด ที่มีอิทธิพลเชิงเหตุ – ผลซึ่งกันและกัน

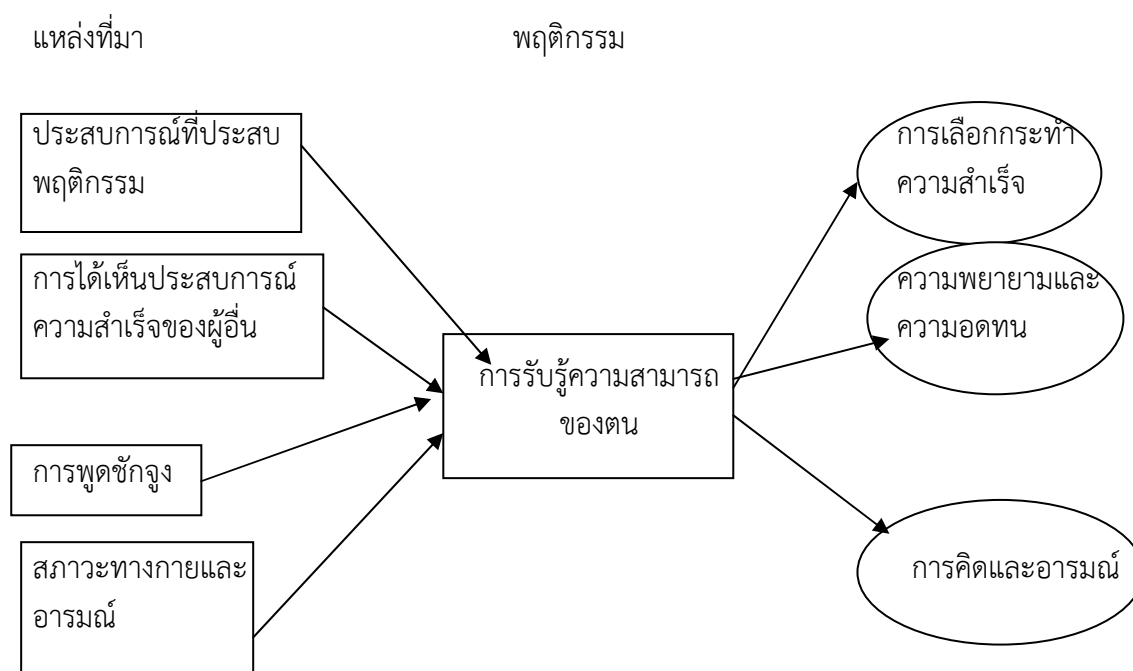
ทฤษฎีการรู้คิดเชิงสังคม เชื่อว่าตัวแปรสำคัญในการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมของบุคคลมีอยู่ 2 ประเภท คือ การรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy) และความคาดหวังในผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น (Outcome Expectation) กล่าวคือ การรับรู้ความสามารถของตนเป็นการตัดสินใจความสามารถของตนเองว่าจะสามารถทำงานได้ในระดับใดขณะที่ความคาดหวังในผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นเป็นการตัดสินใจว่าผลลัพธ์ใดจะเกิดขึ้นหลังจากได้กระทำพฤติกรรมนั้นไปแล้ว

แบนดูรา เชื่อว่าการรับรู้ความสามารถของตนมีผลต่อการกระทำของบุคคล โดยอธิบายว่าบุคคล 2 คน อาจมีความสามารถไม่ต่างกันแต่อาจแสดงออกในคุณภาพที่แตกต่างกันได้ โดยที่บุคคลได้สนับสนุนปัจจัยเกี่ยวกับการกระทำหน้าที่เชิงจิตวิทยาสังคมของตนเองโดยผ่านกลไกของบุคคล (Personal Agency) ซึ่งไม่มีสิ่งใดสำคัญกว่าความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถของบุคคล ดังนั้นการรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy) จึงเป็นความเชื่อในความสามารถของบุคคลที่จะจัดการและ

กระทำด้วยแนวทางที่จะทำให้บรรลุความสำเร็จโดยอาศัยสถานการณ์ที่คาดหวัง ความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถ (Efficacy Beliefs) ได้มีอิทธิพลต่อบุคคลทั้งในด้านความคิด ความรู้สึการจูงใจตนเอง และการกระทำ ข้อค้นพบที่ได้จากการทดสอบเชิงสาเหตุจำนวนมากได้สนับสนุนว่าความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุในการทำหน้าทีของเรา กล่าวคือ ความเชื่อในความสามารถได้แปรผันอย่างเป็นระบบ และคงเส้นคงวาในการสนับสนุนการจูงใจและการบรรลุความสำเร็จ

โมเดลการรับรู้ความสามารถของตนตามแนวคิดของแบนดูรา (Bandura, 1986) เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งที่มา การรับรู้ความสามารถของตน และผลที่ตามมาของการรับรู้ความสามารถของตนได้ดังนี้

ที่มา: สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชิต. 2541 : 88 ; อ้างอิงมาจาก Bandura. 1986 : 396

ภาพประกอบ 3 โมเดลการรับรู้ความสามารถของตนของแบนดูรา

แบนดูรา (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชิต. 2541 : 88-87 ; อ้างอิงมาจาก Bandura. 1986 : 393 – 395) กล่าวว่า ความเชื่อในความสามารถของตนมีผลต่อบุคคลในด้านต่างๆ คือ

1. พฤติกรรมการเลือก (Choice Behavior) การที่บุคคลตัดสินใจเลือกกระทำในสภาพการณ์ใดนั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความเชื่อในความสามารถของตน บุคคลมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงงานและสภาพการณ์ที่เขาเชื่อว่าเกินความสามารถของเขา แต่ขณะเดียวกันบุคคลจะเลือกทำงานนั้นถ้าเขาเชื่อว่า เขามีความสามารถพอที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จได้ ความเชื่อในความสามารถของตนอย่างถูกต้องเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความสำเร็จ บุคคลที่จะประเมินความสามารถของตนสูงเกินไป มักเลือกทำกิจกรรมที่เขาไม่สามารถจะทำให้สำเร็จได้และเมื่อประสบความล้มเหลวจะส่งผลให้เกิดความเครียด ความผิดหวังและรู้สึกว่าคุณค่าความล้มเหลวนี้เป็นสิ่งเลวร้ายไม่สามารถแก้ไขได้ และหาก

ประเมินความสามารถของตนต่ำเกินไปก็จะทำให้เขาจำกัดตัวเอง ทำให้ขาดประสบการณ์ที่จะได้รับในสิ่งดีๆ ดังนั้นการประเมินความสามารถที่ดีบุคคลควรประเมินให้สูงกว่าความสามารถที่ตนจะทำได้เล็กน้อย ซึ่งจะทำให้บุคคลทำกิจกรรมที่มีความยากพอเหมาะและท้าทายความสามารถการประเมินที่แม่นยำหรือตรงกับความสามารถของตนนั้น กิจกรรมที่เลือกมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จสูง

2. การใช้ความพยายามและความพากเพียร (Effort Expenditure and Persistence) ความเชื่อในความสามารถของตน เป็นตัวกำหนดว่าบุคคลจะใช้เวลาพยายามเพียงใด และจะคงพากเพียรที่จะทำกิจกรรมไปนานเท่าไร เมื่อได้เผชิญกับอุปสรรคต่างๆ หรือประสบการณ์ที่ไม่น่าพอใจบุคคลที่เชื่อในความสามารถของตนสูง จะยังคงมีความพยายามและพากเพียรในการทำงานนานกว่าบุคคลที่เชื่อในความสามารถของตนต่ำ และการใช้เวลาพยายามมุ่งมั่นในการทำงานอย่างเต็มที่ตลอดเวลา นั้น ก็มีแนวโน้มที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จในการทำงานสูง มีความแตกต่างระหว่างความพยายามที่ใช้ในช่วงการเรียนรู้กับช่วงนำทักษะการเรียนรู้ไปใช้ ในตอนเรียนรู้คนที่เชื่อในความสามารถของตนสูงอาจรู้สึกว่ามีสมาธิเป็นน้อยที่จะใช้เวลาพยายามมาก แต่เวลานำทักษะที่เรียนรู้ไปใช้คนที่เชื่อว่าตนมีความสามารถจะใช้เวลาพยายามสูง ส่วนคนที่สงสัยในความสามารถของตนจะใช้เวลาพยายามมากในตอนเรียนรู้ แต่เมื่อตอนนำทักษะการเรียนรู้ไปใช้จะใช้ความพยายามน้อยกว่า

3. รูปแบบการคิดและปฏิกิริยาทางอารมณ์ (Thought and Emotional Reactions) บุคคลที่เชื่อว่าตนมีความสามารถต่ำ มีแนวโน้มที่จะมีปฏิกิริยาทางอารมณ์ต่อตนเองในทางลบ เช่นไม่มีความสุข หวาดหวั่น มีความเครียดสูง กระทำพฤติกรรมต่างๆ อย่างไม่เต็มความสามารถ ซึ่งส่งผลให้บุคคลประสบความล้มเหลวในการกระทำมากยิ่งขึ้น ส่วนบุคคลที่เชื่อว่าตนมีความสามารถสูง จะมีความพยายามและเอาใจใส่ในการทำพฤติกรรมต่างๆ มาก และเมื่อพบกับอุปสรรคบุคคลจะกระตุ้นตนเองให้ใช้เวลาพยายามมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ความเชื่อในความสามารถของตนยังมีอิทธิพลต่อการคิดในการแก้ปัญหาที่ยากคนที่เชื่อในความสามารถของตนสูงมีแนวโน้มที่จะพิจารณาว่าความล้มเหลวเกิดจากการที่เขาพยายามไม่เพียงพอ แต่คนที่มีความยากพอๆ กันแต่เชื่อในความสามารถของตนต่ำจะเห็นว่าความล้มเหลวเกิดจากการที่ตนไร้ความสามารถ

4. เป็นผู้กำหนดผลที่เกิดขึ้นมากกว่าเป็นผู้ทำนายพฤติกรรม (Humans As Producer Rather Than Simply Foretellers Of Behavior) บุคคลที่เชื่อในความสามารถของตนสูง มักพยายามกระทำพฤติกรรมและยอมรับผลต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการกระทำพฤติกรรมของตน จะเลือกทำพฤติกรรมที่มีลักษณะท้าทาย และใช้เวลาพยายามอย่างเต็มที่เพื่อให้การกระทำนั้นบรรลุถึงเป้าหมาย แม้จะประสบความล้มเหลวในบางครั้ง เขาจะไม่ท้อถอยและไม่อ้างเรื่องของโชคชะตา แต่จะให้เหตุผลของความล้มเหลวที่เกิดขึ้นว่าเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จต่อไป ซึ่งต่างจากบุคคลที่เชื่อในความสามารถของตนต่ำ มักไม่ลงมือกระทำอย่างเต็มที่ แต่จะรอให้ความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการกระทำเป็นไปตามความเชื่อ หรือคำทำนายและมักหลีกเลี่ยงการกระทำที่ท้าทายความพยายาม มีความหะเยอหะยานต่ำ และมีความเครียดสูง

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเป็นทฤษฎีที่อธิบายสาเหตุเกี่ยวกับบุคคล (Personal causation) ได้อย่างสมบูรณ์ภายใต้กรอบแนวคิดที่สอดคล้องกัน เริ่มจากจุดเริ่มต้นของความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถของบุคคล (Personal Efficacy) โครงสร้างและหน้าที่ของความเชื่อ กระบวนการในการกระทำและผลที่เกิดขึ้นในลักษณะต่างๆ ตลอดจนการอธิบายกระบวนการเหล่านี้ได้ทั้งในระดับบุคคลและระดับกลุ่ม ในระยะหลังแบบดูราได้อธิบายระบบความเชื่อเกี่ยวกับการรับรู้

ความสามารถของตนให้ขยายวงกว้างขึ้น โดยเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในการทำงาน เป็นกลุ่ม (Collective Efficacy) และการรับรู้ความสามารถของสถาบัน (Institutional Efficacy) จุดเด่นประการหนึ่งของทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตน คือ การผสมผสานองค์ความรู้ที่หลากหลาย จากข้อค้นพบในขอบเขตความรู้ที่มีองค์ประกอบของทฤษฎีแตกต่างกัน ทั้งนี้ แบนดูราเชื่อว่าคุณค่าของ ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนอยู่ที่การมีแนวทางที่ชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาและยกระดับ ความสามารถของมนุษย์ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่พึงปรารถนา

2.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตน

แบนดูรา กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเกิดจากแหล่งที่สำคัญ เป็นปัจจัยที่ ส่งผลต่อความเชื่อในความสามารถของตน ได้แก่

1. ประสบการณ์ความสำเร็จจากการกระทำ (Enactive Mastery Experience)

การที่บุคคลมีประสบการณ์อย่างไรก็มีแนวโน้มที่จะปฏิบัติงานเช่นนั้น กล่าวคือ การประสบความสำเร็จ ในการกระทำจะเป็นแหล่งที่มีอิทธิพลมากที่สุด เพราะเป็นประสบการณ์ความสำเร็จที่แท้จริงของบุคคล ความสำเร็จทำให้บุคคลประเมินตนเองสูง ส่วนความล้มเหลวบ่อย ๆ ทำให้ประเมินความสามารถของ ตนเองต่ำลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าความล้มเหลวหลาย ๆ ครั้งนั้นเกิดก่อนที่บุคคลจะสร้างความรู้สึกว่า ตนมีความสามารถอย่างดีแล้ว

2. การสังเกตตัวแบบ (Vicarious Experience) การเห็นการปฏิบัติงานตัวแบบจะ

ส่งผลต่อความเชื่อในความสามารถของตน กล่าวคือ บุคคลที่เห็นวิธีการแก้ปัญหาของบุคคลอื่นที่ คล้ายคลึงกับตนก็จะเพิ่มความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองว่าตนเองก็มีความสามารถที่จะ กระทำกิจกรรมในทำนองเดียวกันนั้นได้สำเร็จเช่นเดียวกัน และการสังเกตบุคคลอื่นที่เห็นว่ามี ความสามารถใกล้เคียงกับตนล้มเหลวทั้ง ๆ ที่เขาได้พยายามแล้วก็จะทำให้การตัดสินใจตัดสินความสามารถ ของตนต่ำลงได้

3. การพูดชักจูง (Verbal Persuasion) การพูดจูงใจบุคคลอื่นที่ไว้วางใจจะมี

อิทธิพลต่อความเชื่อในความสามารถที่จะกระทำกิจกรรมให้สำเร็จได้ การพูดชักจูงที่ได้ผลมากขึ้นจะต้อง เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ การพูดชักจูงในเรื่องที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง อาจทำลายความรู้สึกของผู้ฟัง ว่าตนมีความสามารถได้ และทำให้ผู้ชักจูงไม่ได้รับความเชื่อถือ

4. สภาวะทางกายและอารมณ์ (Physiological and Affective State) บุคคลมัก

ใช้ข้อมูลทางกายและอารมณ์ในการประเมินความสามารถของตน เช่น การตื่นเต้นมากเกินไป ทำให้ทำกิจกรรมได้ไม่ดี บุคคลจะคาดการณ์ว่าตนทำได้สำเร็จเมื่อภาวะทางกายปกติ หรือไม่เครียด หรือเหนื่อยอ่อน สภาวะทางกายและอารมณ์ ได้แก่

4.1 ความวิตกกังวล กล่าวว่า คนที่มีความวิตกกังวลสูงจะทำให้มีความเชื่อใน

ความสามารถของตนต่ำกว่าคนที่มีความวิตกกังวลต่ำ

4.2 ทักษะการทำงาน กล่าวว่า บุคคลที่สามารถทำกิจกรรมได้อย่างรวดเร็วย่อม

มีความเชื่อในความสามารถของตนสูงกว่าบุคคลที่ไม่มีทักษะในการทำงาน

5. การตั้งเป้าหมายในการปฏิบัติงาน จะทำให้มีความเพียรพยายามที่จะบรรลุ

เป้าหมายในการปฏิบัติงานนอกจากนี้ Bandura (1977 : 191 - 215) ยังได้เสนอว่า การรับรู้ ความสามารถของตนประกอบด้วย ความคาดหวัง ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรม

2 ประการ คือ

5.1 ความคาดหวังในความสามารถ (Efficacy Expectation) หมายถึง ความมั่นใจของบุคคลว่าจะสามารถกระทำหรือแสดงพฤติกรรม เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ เป็นความคาดหวังที่เกิดขึ้นก่อนกระทำพฤติกรรม

5.2 ความคาดหวังในผลลัพธ์ (Outcome Expectation) หมายถึง การคาดคะเนของบุคคลว่าถ้าทำพฤติกรรมนั้นแล้วจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ตนเองคาดหวังไว้ เป็นการคาดหวังในผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำพฤติกรรมของตน

2.4 อิทธิพลของการรับรู้ความสามารถของตนที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคล

การรับรู้ความสามารถของตนเป็นตัวกำหนดตัวหนึ่งว่าบุคคลจะมีพฤติกรรมอย่างไรมีแบบแผนในการคิดอย่างไร และมีการตอบสนองทางด้านอารมณ์อย่างไร เมื่ออยู่ในสภาพการณ์ที่ต้องใช้ความพยายามสูง การรับรู้ความสามารถของตนจึงเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลในเรื่องต่อไปนี้

1. กระบวนการรู้คิด (Cognitive Process) การรับรู้ความสามารถของตนมีผลกระทบต่อแบบแผนการคิดที่สามารถส่งเสริมหรือบั่นทอนการปฏิบัติงานได้ บุคคลจะตีความสถานการณ์และคาดการณ์ในอนาคตอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับว่าเขามีความเชื่อในความสามารถของตนอย่างไร คนที่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถสูงจะมองสถานการณ์ที่เขาพบว่าเป็นโอกาส มองภาพความสำเร็จว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจของการกระทำของเขา ส่วนคนที่ตัดสินว่าตนเองด้วยความสามารถจะตีความสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนว่าเป็นความเสี่ยง และมีแนวโน้มจะมองเห็นภาพความล้มเหลวอยู่ในอนาคต การคิดในทางลบของผู้ที่รู้สึกว่าจะตนเองด้วยความสามารถจะทำลายแรงจูงใจในตนเองและทำลายผลการปฏิบัติงานด้วยเพราะเป็นการยากที่บุคคลจะประสบความสำเร็จถ้ายังมีความสงสัยในความสามารถของตนเอง

2. กระบวนการจูงใจ (Motivation Process) ความสามารถที่จะจูงใจตนเองและกระทำตามที่ตั้งเป้าหมายจะมีพื้นฐานมาจากกระบวนการคิด ขณะที่คิดคาดการณ์ในอนาคตจะทำให้เกิดแรงจูงใจและการควบคุมการกระทำของตนเองได้ กล่าวคือ สิ่งที่เกิดเอาไว้ล่วงหน้าจะถูกเปลี่ยนให้เป็นสิ่งจูงใจและการกระทำซึ่งถูกควบคุมด้วยกระบวนการกำกับตนเอง แรงจูงใจส่วนใหญ่ของมนุษย์เกิดจากการคิด และความเชื่อในความสามารถของตนก็จะมีบทบาทสำคัญในการคิดที่เป็นพื้นฐานของแรงจูงใจ บุคคลที่รับรู้ความสามารถของตนเองก็จะมีบทบาทสำคัญในการคิดที่เป็นพื้นฐานของแรงจูงใจ บุคคลที่รับรู้ความสามารถของตนเองและตั้งเป้าหมายไว้สูง จะมีแรงจูงใจในการกระทำและจะปฏิบัติงานได้ดีกว่าคนที่สงสัยในความสามารถของตนเอง

3. กระบวนการด้านความรู้สึก (Affective Process) การรับรู้ความสามารถของตนสามารถมีผลกระทบต่อประสบการณ์ทางอารมณ์โดยผ่านการควบคุมตนเองทางด้านการคิด การกระทำ และความรู้สึก ในด้านการคิด ความเชื่อในความสามารถของตนมีอิทธิพลต่อความสนใจและการตีความเหตุการณ์ในชีวิตที่อาจให้ความรู้สึกในทางบวกหรือทางลบได้ และมีผลต่อการรับรู้ว่าคุณมีความสามารถที่จะควบคุมความคิดทางลบที่เกิดขึ้นได้หรือไม่ด้วย ด้านการกระทำ การรับรู้ความสามารถของตนจะจัดการกับสภาวะทางอารมณ์โดยการส่งเสริมการกระทำที่มีประสิทธิผลเพื่อเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงอารมณ์ได้ ส่วนด้านความรู้สึก จะเกี่ยวข้องกับการรับรู้ว่าคุณสามารถทำให้สภาวะทางอารมณ์ของคนที่ไม่ดีให้ดีขึ้นได้หรือไม่

4. กระบวนการเลือก (Selection Process) บุคคลมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงกิจกรรมและสภาพการณ์ที่เขาเชื่อว่ายากเกินความสามารถของเขา และบุคคลจะกระทำกิจกรรมและเลือกสิ่งแวดล้อมที่เขาแน่ใจว่ามีความสามารถที่จะจัดการได้ ผู้ที่ยังมีกรรับรู้ความสามารถสูงจะเลือกกิจกรรมที่ยังมีความท้าทาย

กระบวนการทั้ง 4 ที่กล่าวมานี้โดยปกติจะทำงานร่วมกันมากกว่าจะแยกจากกัน ในการดำเนินการกำกับพฤติกรรมของมนุษย์

เนื่องจากความสำเร็จของบุคคลมิได้ขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ และทักษะของบุคคลเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับความคิดที่มีต่อตนเองที่จะพิจารณาว่าตนเองมีความสามารถเพียงใด ถ้าบุคคลใดมีความสามารถแต่คิดว่าตนเองไม่มีความสามารถ ก็มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานต่ำกว่าบุคคลที่เชื่อในความสามารถของตนที่สูงกว่า ดังนั้นความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถของตนจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากกว่า หรือเทียบเท่ากับความสามารถที่แท้จริงของบุคคล จากความเชื่อที่ว่าเรามีเพียงความรู้ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานของบุคคล บุคคลควรมีการรับรู้ความสามารถของตนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล กล่าวคือ บุคคลจะมีวิธีการกระทำอย่างไร มีความพยายามเพียงใด อดทนต่ออุปสรรคและความล้มเหลวได้มากน้อยเพียงใด มีแบบแผนการคิดที่จะขัดขวางหรือให้กำลังใจตนเอง มีความเครียดเพียงใดในการจัดการกับเหตุการณ์ที่ยากลำบาก หากบุคคลมีระดับความเชื่อในความสามารถของตนแตกต่างกัน

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีพื้นฐานจากปัจจัย 4 ปัจจัย ดังนี้ แบนดูรา (นวรินทร์ ตาก้อนทอง, 2549 ; อ้างอิงมาจาก Bandura, 1986 : 399 - 401)

1. การกระทำที่ประสบความสำเร็จ (Enactive Attainment) เป็นแหล่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองมากที่สุด เพราะเป็นประสบการณ์ความสำเร็จที่แท้จริงของบุคคลความสำเร็จทำให้บุคคลประเมินความสามารถของตนเองสูงขึ้น ในขณะที่ความล้มเหลวจะทำให้บุคคลประเมินความสามารถของตนเองต่ำลง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าความล้มเหลวนั้นไม่มีข้อบ่งชี้ที่เด่นชัดว่าเกิดขึ้นเนื่องจากการขาดความพยายาม บุคคลก็จะยิ่งเพิ่มความมั่นคงของการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับต่ำนี้ไว้ และมีแนวโน้มที่จะแผ่ขยายไปยังสภาพการณ์อันที่คล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะสถานการณ์ที่ตนแน่ใจว่าไม่เคยกระทำสำเร็จ

2. การได้เห็นแบบอย่างจากผู้อื่น (Vicarious Experience) การรับรู้ความสามารถของตนเองจะได้รับอิทธิพลส่วนหนึ่งมาจากการได้เห็นประสบการณ์ ที่ผู้อื่นประสบความสำเร็จเมื่อบุคคลได้เห็นบุคคลอื่น กระทำพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกันแล้วประสบผลสำเร็จ และพฤติกรรมนั้นตนก็สามารถกระทำได้เช่นกันก็จะสามารถเพิ่มความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถและทำให้บุคคลนั้นมีการรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มมากขึ้น

3. การใช้คำพูดชักจูง (Verbal Persuasion) การพูดชักจูงเป็นการใช้คำพูดเพื่อพยายามทำให้บุคคลมีความมั่นใจ มีกำลังใจที่จะกระทำพฤติกรรมเพื่อให้เป็นผลสำเร็จ ซึ่งจะส่งผลให้มีการรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้น แต่ทั้งนี้จะต้องขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้ชักจูงด้วยนั่นคือ ผู้ชักจูงต้องมีความน่าเชื่อถือ น่าไว้วางใจและจะต้องเป็นผู้มีความสำคัญ และมีอิทธิพลต่อผู้ถูกชักจูงด้วย อย่างไรก็ตามผู้ชักจูงต้องพูดในสิ่งที่เป็นไปได้ หากคำพูดที่ใช้ชักจูงไม่ตรงกับความเป็นจริงอาจก่อให้เกิดความล้มเหลวซึ่งจะทำให้ผู้ชักจูงไม่ได้รับความเชื่อถือ และขาดความไว้วางใจจากผู้ถูกชักจูง

4. สภาวะทางร่างกาย (Physiological State) บุคคลมักจะใช้ข้อมูลด้านสภาวะทางร่างกายในการตัดสินใจความสามารถของตนเอง เช่น การตื่นเต้นมากเกินไป จะทำให้ไม่สามารถทำกิจกรรมให้ได้ดี บุคคลคาดว่าตนเองจะทำได้สำเร็จเมื่อสภาวะทางกายไม่ปั่นป่วนหรือเครียด การฝึกให้บุคคลลดภาวะกระตุ้นทางอารมณ์ลงได้จะช่วยเพิ่มการรับรู้ความสามารถของตน และช่วยเพิ่มผลการทำงาน สภาวะทางกายดังกล่าว รวมถึง ความอ่อนล้า ความเหนื่อยหอบ และความเจ็บปวดด้วย

กระบวนการรับรู้ความสามารถของตนเอง จะมีผลพฤติกรรมของบุคคล ดังนี้

1. กระบวนการทางปัญญา การรับรู้ความสามารถของตนเองจะมีผลต่อกระบวนการทางปัญญา คือ การตั้งเป้าหมายของบุคคลจะได้รับอิทธิพลจากการประเมินความสามารถของตนเองคนที่มี การรับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะตั้งเป้าหมายที่สูงและท้าทาย มีความมุ่งมั่นที่จะบรรลุเป้าหมายมากกว่าคนที่มี การรับรู้ความสามารถต่ำ และรูปแบบพฤติกรรมส่วนใหญ่จะเริ่มจากรูปแบบการคิดสร้างสรรค์ สถานการณ์ล่วงหน้า และย้อนทบทวน บุคคลที่มี การรับรู้ความสามารถตนเองสูงจะสร้างภาพแห่งความสำเร็จ ส่วนบุคคลที่สงสัยในความสามารถของตนเองจะสร้างภาพความล้มเหลวไว้ล่วงหน้า กระบวนการคิดจึงทำให้บุคคลทำนายเหตุการณ์และพัฒนาแนวทางที่จะควบคุมสิ่งที่จะมีผลต่อการดำรงชีวิตของตนเอง ในสภาพการณ์เรียนรู้

2. กระบวนการจิตใจ การรับรู้ความสามารถของตนเองมีบทบาทสำคัญในการจิตใจตนเอง การจิตใจของบุคคลส่วนใหญ่อยู่ในรูปของกระบวนการคิด บุคคลจะมีการจิตใจตนเองและชี้แนะการกระทำของตนเองในการคิดล่วงหน้า บุคคลจะสร้างความเชื่อจากการคิดว่าตนเองสามารถทำอะไรได้และมีความคาดหวังถึงผลของการกระทำอะไรได้ และมีความคาดหวังถึงผลของการกระทำ บุคคลจะตั้งเป้าหมาย และวางแผนการกระทำของตนเอง

3. กระบวนการทางด้านความรู้สึกและอารมณ์ การรับรู้ความสามารถของตนเองมีผลต่อความเครียดและความกดดันเมื่อบุคคลเผชิญกับสภาพการณ์ที่ลำบาก มีอุปสรรคและมีผลต่อระดับแรงจูงใจ บุคคลที่เชื่อในความสามารถของตนเองจะสามารถควบคุมความเครียดที่จะทำให้เกิดความวิตกกังวลได้ คนที่เชื่อว่าตนเองไม่มีความสามารถจะมีความวิตกกังวลสูงและมองว่าสภาพแวดล้อมที่เขายู่เต็มไปด้วยอันตรายและมีความวิตกกังวลกับสิ่งต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

4. กระบวนการเลือก การรับรู้ความสามารถของตนเองจะมีผลต่อการเลือกกระทำพฤติกรรม โดยบุคคลจะเลือกกระทำในสถานการณ์ที่เขาเชื่อว่าเขาทำได้ และหลีกเลี่ยงสถานการณ์หรือกิจกรรมที่บุคคลเชื่อว่าเกินความสามารถของตนที่จะทำได้ บุคคลที่มี การรับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะเลือกงานที่มีลักษณะท้าทาย ส่วนบุคคลที่มี การรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำจะหลีกเลี่ยงงาน เป็นการปิดโอกาสที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเอง

2.5 ลักษณะของบุคคลที่มีพฤติกรรมรับรู้ความสามารถของตน

ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อในความสามารถของตนกับพฤติกรรมของบุคคล แบนดูรา (Bandura) เชื่อว่าความเชื่อในความสามารถของตนมีความสำคัญและมีผลต่อการกระทำของบุคคลมีผลต่อการเลือกกิจกรรม การใช้ความพยายาม ความอดทนในการทำงาน การคิด และปฏิกิริยาทางอารมณ์ของบุคคล บุคคล 2 คนอาจมีความสามารถไม่แตกต่างกัน แต่อาจแสดงออกในคุณภาพที่แตกต่างกันได้ ถ้าพบว่า คน 2 คนนี้มีความเชื่อในความสามารถที่แตกต่างกันในคนคนเดียวก็เช่นกัน ถ้าความเชื่อในความสามารถของตนในแต่ละสภาพการณ์แตกต่างกัน ก็อาจจะแสดงพฤติกรรมออกมาได้

แตกต่างกัน แบนดูรา (Bandura) เห็นว่าความสามารถของคนเรานั้นไม่ตายตัวหากแต่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ดังนั้นสิ่งที่จะกำหนดประสิทธิภาพของการแสดงออก จึงขึ้นอยู่กับความเชื่อในความสามารถนั้นออกมา คนที่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถจะมีความอดทน อุทิศหาไม่ทอดง่าย และประสบความสำเร็จในที่สุด

2.6 มิติการรับรู้ความสามารถของตน

ระบบของการรับรู้ความสามารถของตน (Self-efficacy Belief Systems) ไม่ใช่ลักษณะรวม ๆ แต่เป็นชุดของความเชื่อที่มีต่อตนเองที่แยกจากกันเป็นเรื่อง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่เฉพาะอย่างชัดเจน ดังนั้นในการวัดการรับรู้ความสามารถของตนจะไม่ใช้การวัดที่คลุมเครือในเรื่องรวม ๆ แต่เป็นการวัดการรับรู้ความสามารถในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมีบริบท และก็มีใช้การวัดที่ละเอียด ๆ ในเรื่องนั้นเช่นกัน เพราะบุคคลอาจรับรู้ความสามารถของตนสูงในแต่ละทักษะย่อยแต่อาจรับรู้ว่าคุณมีความสามารถต่ำในทักษะที่บูรณาการแล้วก็ได้

มิติของความเชื่อในความสามารถของตนที่แบนดูรากล่าวถึง มี 3 มิติ คือ

1. ระดับความสามารถของงานหรือกิจกรรมที่บุคคลเชื่อว่าตนสามารถปฏิบัติได้ (Level of Job Difficulty) หมายถึง ขนาดความยากง่ายของงานที่บุคคลเชื่อว่าตนสามารถปฏิบัติได้ ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลในการกระทำพฤติกรรมหนึ่ง หรือแตกต่างกันในบุคคลเดียวกัน เมื่อต้องทำพฤติกรรมที่มีความยากง่ายแตกต่างกัน เป็นความเชื่อของบุคคลว่าตนจะทำงานสำเร็จถึงระดับไหน เมื่อถูกเสนองานที่มีระดับความยากง่ายแตกต่างกัน

2. ความมั่นใจของบุคคลที่จะปฏิบัติกิจกรรมที่ระดับความยากหรือเมื่อมีอุปสรรคต่าง ๆ (Strength of Confidence) ความมั่นใจที่บุคคลคิดว่าตนสามารถทำงานได้ที่ระดับความยากต่าง ๆ

3. การตัดสินใจว่าตนมีความสามารถในกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วยหรือมีความสามารถเฉพาะในขอบเขตของกิจกรรมนั้น ๆ ระดับความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนในการนำไปปฏิบัติสถานการณ์นั้น ซึ่งประกอบการปฏิบัติงานบางอย่างก่อให้เกิดความสามารถในการนำไปปฏิบัติในสถานการณ์อื่นที่คล้ายคลึงกันแต่ในปริมาณที่แตกต่างกัน

ตามแนวทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตน จะสามารถส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลได้ ต้องผ่านกระบวนการทางปัญญา ก่อน และเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางปัญญาแล้ว จะเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลตามการตัดสินใจความสามารถของตนเอง ซึ่งความสามารถนี้ต้องอาศัยทักษะผสมผสานร่วมกันทั้งทักษะทางปัญญา สังคม และพฤติกรรม การรับรู้ความสามารถของตนเองนี้ จะไม่ได้ขึ้นอยู่กับทักษะที่บุคคลมีอยู่ในขณะนั้น แต่ขึ้นอยู่กับมติตัดสินของบุคคลว่า เขาสามารถทำอะไรได้ด้วยทักษะที่เขามีอยู่

การวัดการรับรู้ความสามารถของตนในงานวิจัยนี้ ใช้แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนตามแนวคิดของแบนดูรา โดยวัดการรับรู้ความสามารถของตนในด้านการแก้ปัญหา การเรียนต่อ ความพยายาม และการฝึกฝน

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เดือนเพ็ญ ทองน่วม (2546 : 137) ได้ทำการศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับแรงจูงใจของนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง และเป้าหมายในการศึกษา ว่ามีความสัมพันธ์กับการใช้กลยุทธ์ในการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง หรือไม่ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง มีเป้าหมายมุ่งความรู้และมุ่งผลการเรียนสูงรายงานว่าตนใช้กลยุทธ์การเรียนรู้โดยการกำกับตนเองมากกว่านักศึกษาที่มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ และมีเป้าหมายมุ่งความรู้และมุ่งผลการเรียนนอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่านักศึกษาที่ได้เกรดเฉลี่ยสูง รายงานว่ามีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองและเป้าหมายมุ่งความรู้สูง และใช้การเรียนรู้โดยการกำกับตนเองมากกว่านักศึกษาที่ได้เกรดเฉลี่ยต่ำ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณยังแสดงให้เห็นว่าในบรรดาตัวแปรที่ศึกษา 4 ตัวอันประกอบด้วยการรับรู้ความสามารถของตนเอง เป้าหมายมุ่งความรู้ เป้าหมายมุ่งผลการเรียนและเกรดเฉลี่ย การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นตัวทำนายการเรียนรู้ โดยการกำกับตนเองได้ดีที่สุด ตามด้วยเป้าหมายมุ่งความรู้

จิราภรณ์ กุณสิทธิ์ (2541 : 87) ได้ศึกษาการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ด้วยตัวแปรด้านการกำกับตนเองในการเรียน ทักษะคิดต่อวิชาคณิตศาสตร์ การรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การกำกับตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ การรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ ทักษะคิดต่อวิชาคณิตศาสตร์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กรภัทร วรเชษฐ์ (2548 : 124-126) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 1,141 คน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตได้ร้อยละ 56 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุด คือ ทักษะคิดทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตน การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชน การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป ตามลำดับ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุด คือ การควบคุมตนเอง การรับรู้ความสามารถของตน การกระตุ้นทางการศึกษาจากครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชน การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน บุคลิกภาพแบบเอ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป ตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์แยกเพศ ปรากฏว่าให้ผลใกล้เคียงกันเป็นส่วนใหญ่

สรุปว่า บุคคลคาดหวังว่าผลลัพธ์ของพฤติกรรมเป็นสิ่งที่ยังปรารถนา ทำให้บุคคลที่รับรู้ความสามารถของตนในระดับสูงมีความพยายามในการกระทำพฤติกรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จมากกว่าบุคคลที่รับรู้ความสามารถของตนเองต่ำคนที่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถจะมีความอดทนอดสู่อุตสาหะ ไม่ท้อถอยง่าย และประสบความสำเร็จในที่สุด

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง

3.1 ความหมายของการควบคุมตนเอง

การควบคุมตนเอง เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้ โดยเริ่มจากบุคคลก่อน เพราะถ้าบุคคลสามารถควบคุมตนเองได้บุคคลสามารถที่จะประสบผลสำเร็จไม่ว่าจะเป็นด้านการทำงาน

ครอบครั้ว หรือแม้แต่การศึกษา และก่อนที่จะกล่าวถึงแนวทางในการควบคุมตนเองนั้น ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายการควบคุมตนเอง ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

นงนุช โรจนเลิศ (2533 : 18-19) ได้สรุปว่า การควบคุมตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะละเว้นการกระทำบางชนิด หรือความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมด้วย เหตุผลและความอดทน เพื่อให้เกิดผลดีตามที่ต้องการ หรือหลีกเลี่ยงสิ่งไม่ดีที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจน ความสามารถในการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อให้เกิดพฤติกรรมตามที่บุคคลมุ่งหวังไว้ แม้เมื่อบุคคลนั้น ต้องเผชิญกับปัญหา อุปสรรค หรืออยู่ในภาวะที่เกิดปัญหาความขัดแย้งในใจ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2539 : 111) ได้ให้ความหมายของการควบคุมตนเองว่า เป็นวิธีการที่พึงประสงค์ที่สุดของการปรับพฤติกรรม เพราะหากว่าผู้รับการปรับพฤติกรรมที่มีพฤติกรรม ที่พึงประสงค์แล้วรู้จักควบคุมตนเอง สามารถเข้าใจกระบวนการเรียนรู้เงื่อนไขพฤติกรรม ก็จะช่วยให้เขา สามารถแสดงพฤติกรรมหรือมีการกระทำที่เหมาะสม ตลอดทั้งสามารถตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ตามมาจากการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ของเขา และเมื่อผู้รับการปรับพฤติกรรมที่พฤติกรรมของเขาได้รับการ ปรับแล้วนั้นสามารถรู้จักการควบคุมตนเอง ความจำเป็นที่จะต้องอาศัยผู้ปรับพฤติกรรมต่อไปอีกนั้น ก็ยุติลง

กาญจนา พูนสุข (2541 : 54) ให้นิยามว่า การควบคุมตนเอง หมายถึง การที่บุคคล หนึ่งพยายามที่จะกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง ซึ่งก่อนหน้านี้ พฤติกรรมนี้เกิดขึ้นน้อยกว่า พฤติกรรมที่จะถูกควบคุมนี้มักจะเกี่ยวข้องกับผลที่ตามมา ทั้งในด้านที่พึงปรารถนาและไม่พึงปรารถนา ส่วนพฤติกรรมที่ไม่ต้องการควบคุมนั้นจะเกี่ยวข้องกับผลลัพธ์ในปัจจุบันที่มีความสุข ความพอใจ แต่ผลในระยะหลังแล้วจะเป็นผลลัพธ์ที่ไม่พึงปรารถนา

ไชยยงค์ วรรณม (2549 : 11) ให้นิยามว่า การควบคุมตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะกระทำพฤติกรรมด้วยเหตุผลและความอดทน เพื่อให้เกิดผลดีต่อ พฤติกรรมตามที่ตนเองปรารถนา แม้บุคคลนั้นต้องเผชิญกับปัญหา อุปสรรค หรืออยู่ในภาวะที่เกิด ความขัดแย้งในจิตใจโดยบุคคลนั้นเป็นผู้กำหนดเป้าหมายและกระบวนการที่จะไปสู่เป้าหมายด้วยตนเอง

สกินเนอร์ (สุธาสิณี ศรีเที่ยงตรง. 2553 : 30 ; อ้างอิงมาจาก Skinner. 1953 : 230) ให้นิยามว่า การควบคุมตนเอง หมายถึง การที่บุคคลควบคุมพฤติกรรมของตนเองเพื่อนำไปสู่ผล กรรมทางบวกและผลกรรมทางลบ ซึ่งบุคคลจะต้องเลือกกระทำพฤติกรรมสองอย่างซึ่งให้ผลกรรมที่ ขัดแย้งกัน ผลกรรมหนึ่งเป็นผลกรรมที่ได้รับทันทีแต่มีความน่าพอใจน้อย ส่วนอีกผลกรรมหนึ่งเป็น ผลกรรมที่ต้องรอคอยแต่มีความน่าพอใจมากกว่า

สรุปความหมายได้ว่า การควบคุมตนเอง หมายถึงความสามารถของบุคคลที่ละเว้น การกระทำบางชนิด หรือความสามารถที่จะกระทำด้วยเหตุผลและความอดทน เพื่อให้เกิดผลดีตามที่ ต้องการ แม้เมื่อบุคคลนั้นต้องเผชิญกับปัญหา อุปสรรค หรืออยู่ในภาวะที่เกิดปัญหาความขัดแย้งใน จิตใจ บุคคลจะมีความสามารถใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคล จากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง

3.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (สุธาสิณี ศรีเที่ยงตรง. 2553 : 31 ; อ้างอิงจาก Bandura. 1969) อธิบายแนวคิดที่สำคัญในการเรียนรู้ทางสังคมไว้ดังนี้

1. พฤติกรรมทั้งหลายทั้งสิ้นของมนุษย์นอกจากปฏิกิริยาสะท้อน ล้วนเป็นผลที่ได้รับจากการเรียนรู้
2. สิ่งที่มีมนุษย์เรียนรู้ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ โดยเรียนรู้จากผลที่จะเกิดตามมา กล่าวคือเรียนรู้ว่าเมื่อเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นจะมีเหตุการณ์ใดเกิดตามมาหรือเมื่อกระทำพฤติกรรมใดแล้ว ผลที่ได้รับตามมาจากการกระทำนั้นจะเป็นเช่นไรอย่างแรกจัดเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับเหตุการณ์ อย่างที่สองเป็นความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและผลที่เกิดจากพฤติกรรม ความรู้ที่มีมนุษย์เรียนรู้จากสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะกลายมาเป็นความเชื่อที่มีผลต่อการควบคุมพฤติกรรมของบุคคล
3. การเรียนรู้ความสัมพันธ์ดังกล่าวเกิดจากการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์และการเรียนรู้จากการสังเกต
4. การเรียนรู้จักการทำต้นแบบหรือแบบอย่าง โดยเฉพาะตัวแบบที่ใกล้ชิดคือ พ่อแม่และการเรียนรู้จากขบวนการสังเกต
5. ผลจากการเรียนรู้ของมนุษย์จะกลายมาเป็นความเชื่อซึ่งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมสำคัญ และควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ให้สอดคล้องกับความเชื่อดังกล่าว
6. การควบคุมพฤติกรรมด้วยการรู้จักคิดของบุคคล การรู้จักคิดของบุคคลในเชิงประเมินค่าที่วางอยู่บนข้อสมมติฐานความเชื่อ อันเกิดจากการเรียนรู้ของมนุษย์นั้นจะทำให้เขาตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมหนึ่งได้ และจะนำไปสู่การควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามที่ตนได้ตั้งใจไว้
7. พลังจากการเรียนรู้แล้ว มนุษย์รู้จักเลือกเลียนแบบพฤติกรรมที่ตนเห็นคุณค่ามากกว่าพฤติกรรมที่ถูกลงโทษหรือไม่ได้รับรางวัลหรือแรงเสริม การเห็นผลจากการกระทำในเชิงบวกย่อมเป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลกระทำพฤติกรรมนั้นอีกตลอดจนเกิดความคาดหวังแต่แรงเสริมที่จะรับการคาดหวังนี้จะทำให้บุคคลตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรม เพื่อให้ผลบังเกิดขึ้นตามความต้องการ คือต้องการมีการควบคุมตนเองและประเมินตนเอง
8. พฤติกรรมส่วนใหญ่ของบุคคลถูกควบคุมโดยผลที่ตามมาจากการประเมินตนเองซึ่งจะมีทั้งทางดีและไม่ดี ทำให้เกิดการรับรู้ตนเองในแต่ละด้านแตกต่างกันออกไป การประเมินตนเองนี้จะทำให้บุคคลสามารถควบคุมตนเองให้กระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมได้
9. พฤติกรรมหรือการกระทำที่บุคคลทำต่อตนเองอันเนื่องมาจาก การประเมินตนเองที่ดี และจากปฏิกิริยาต่อตนเองทั้งทางบวกและลบ ล้วนเป็นผลมาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการมีต้นแบบหรือแบบอย่าง การให้แรงเสริมต่อตนเองเป็นเรื่องสำคัญเพราะจะมีผลต่อการพยายามของบุคคลที่จะกระทำให้ถึงมาตรฐานที่ตนตั้งไว้และทำให้สามารถพัฒนาทักษะในการควบคุมตนเอง สามารถปรับปรุงและคงรักษาพฤติกรรมนั้นต่อไปได้

สาระสำคัญในทฤษฎีการเรียนรู้ของแบนดูราสามารถนำไปอธิบายการเรียนรู้หรือที่มาของพฤติกรรมควบคุมตนเองและการควบคุมพฤติกรรมดังกล่าวเป็นอย่างดีและชัดเจน

3.2 การควบคุมตนเองตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ฟรอยด์

การควบคุมตนเองตามจิตวิเคราะห์ที่ซิกมันด์ฟรอยด์ (จรรยา สุวรรณทัต, ลาดทองใบ ภูอภิรมย์และกมล สูดประเสริฐ. 2533 : 15) เป็นผู้สร้างขึ้นนี้มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองของบุคคล คือ ฟรอยด์อธิบายว่า มนุษย์เกิดมาพร้อมกับแรงกระตุ้นหรือแรงขับ

ตามธรรมชาติซึ่งสามารถทำลายบุคคลและสังคมได้หากไม่มีการควบคุมที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรม เบี่ยงเบนออกนอกกรอบปทัสฐานของสังคม พรอยด์ได้แบ่งบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ จิตไร้สำนึก (Id) ตัวเราที่อยู่ในจิตสำนึก (Ego) และมโนธรรม (Superego)

ในส่วนที่เป็นจิตสำนึก พรอยด์อธิบายว่า คนเราเกิดมาพร้อมด้วยจิตไร้สำนึกที่เต็มไปด้วยกิเลสหรือความปรารถนา ซึ่งจัดว่าเป็นแรงผลักดันภายในตัวสำคัญที่ชี้แนะให้บุคคลกระทำการที่ตนปรารถนา ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อตนเองและสังคมได้ถ้าสิ่งที่ปรารถนานั้นไม่ได้อยู่ในทำนองคลองธรรม สำหรับส่วนที่เป็นตัวเราที่ได้รับการขัดเกลาให้พ้นจากสภาพที่อยู่ในจิตไร้สำนึกนั้นจัดเป็นส่วนที่ได้ผ่านการอบรมขัดเกลาให้เรียนรู้ที่จะคิดและประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบปทัสฐานทางสังคม ตัวเราที่อยู่ในจิตสำนึกจะต้องฝากกระบวนการอบรมขัดเกลาเพื่อให้เหมือนคนอื่น ๆ แม้ว่าบุคคลผู้ถูกขัดเกลาอาจต้องฝืนใจประพฤติให้อยู่ในกรอบของบุคคลนั้นไปได้ ส่วนที่เป็นมโนธรรมนั้น ถือว่าเป็นส่วนสำคัญ คือเป็นตัวแทนของกฎข้อบังคับต่าง ๆ ทางศีลธรรมทั้งหมด การสร้างให้เกิดมโนธรรมในจิตใจจึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมากในกระบวนการฝึกอบรม เพราะทำให้เกิดความสำนึกในภาวะความเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์คือเรียนรู้ศีลธรรม ค่านิยม ตลอดจนเรียนรู้ว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ ผู้ที่ได้รับการอบรมขัดเกลาอย่างดีจนเข้าใจเป้าหมายของปทัสฐานทางสังคมย่อมจะไม่กระทำผิดหรือออกนอกกรอบนอกทาง ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

สรุปได้ว่า ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง ได้ให้สาระสำคัญที่ว่า บุคคลทั่วไปจะมีแรงขับที่อยู่ภายในตัวเอง ซึ่งมีลักษณะเป็นจิตไร้สำนึกซึ่งพร้อมจะแสดงออกตามความต้องการเสมอ ถ้าขาดการควบคุมยับยั้งเมื่อใด มนุษย์จึงจำเป็นต้องได้รับการอบรมบ่มนิสัย เพื่อให้เกิดการควบคุมตนเองได้ในระดับทั่วไป ซึ่งเป็นตัวเราที่ขัดเกลาพอที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข แต่การพัฒนาตัวเราให้เป็นผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีจิตใจสูง เมื่อเข้าสู่ภาวะความเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์นั้น จำเป็นที่จะต้องพัฒนามโนธรรมให้เกิดขึ้นในจิตใจเพื่อควบคุมจิตไร้สำนึกบุคคลนั้นจึงจะสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีคุณภาพทางจิตใจสูงได้ (จรรยา สุวรรณทัต, ลาดทองใบ ภูอภิรมย์ และ กมล สุดประเสริฐ. 2533 : 15)

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บุญรับ ศักดิ์มณี (2532 : 152) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง “การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานราชการ” โดยมุ่งเสริมสร้างจิตลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ การมุ่งอนาคต และการควบคุมตนเอง ด้วยการฝึกกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นข้าราชการบรรจุใหม่สังกัดกระทรวงต่างๆ และทำงานไม่เกิน 1 ปี จำนวน 120 คน เป็นชาย 51 คน หญิง 69 คน ที่เข้ารับการอบรมหลักสูตร การปฏิบัติราชการที่สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนผลของการวิจัยปรากฏว่า ผู้ที่ได้รับการฝึกมุ่งอนาคต และมีการควบคุมตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก (กลุ่มควบคุม) อย่างเด่นชัด นอกจากนี้การฝึกมุ่งอนาคตยังให้ผลต่อทัศนคติต่อการมุ่งทำงานราชการ เพื่ออนาคตผลการวิจัยครั้งนี้พอสรุปได้ว่า จิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่พึงปรารถนาในการทำงานของข้าราชการกลุ่มที่ศึกษา คือ ลักษณะมุ่งอนาคต การควบคุมตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเชื่อในอำนาจตน ซึ่งจัดเป็นจิตลักษณะสำคัญที่สมควรยิ่งต่อการพัฒนาเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการทำงานอย่างจริงจังมากขึ้น

วณันท์ คร่ำสุข (2551 : 91) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดมกุฎกษัตริย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร พบว่า การควบคุมตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมของการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดมกุฎกษัตริย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประภาพร คนชื่อ (2552 : 73-76) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสามารถในการควบคุมตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการควบคุมตนเองด้านอารมณ์ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน อิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ และความเชื่อมั่นในตนเอง ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการควบคุมตนเองด้านพฤติกรรม ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต และอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความเชื่อมั่นในตนเอง ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิตฎายิน เอี่ยมอ้อย (2549 : 99-101) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการควบคุมตนเองไม่ให้เกิดเกี่ยวข้องกับอบายมุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในจังหวัดราชบุรี จำนวน 366 คน ผลการวิจัยพบว่าสัมพันธภาพในครอบครัว แรงสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน มีโนภาพแห่งตน และแรงสนับสนุนทางสังคมจากครู ส่งผลต่อพฤติกรรมการควบคุมตนเองไม่ให้เกิดเกี่ยวข้องกับอบายมุขของนักเรียน โดยร่วมกันทำนายพฤติกรรมการควบคุมตนเองไม่ให้เกิดเกี่ยวข้องกับอบายมุขของนักเรียนได้ร้อยละ 28

สรุปได้ว่าบุคคลมีความสามารถในการควบคุมตนเองนั้นจะมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง มีความรู้สึกถึงคุณค่าของตนเอง หรือความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถทำให้บุคคลเหล่านั้นมองโลกในแง่ดี เพราะมีความเชื่อว่าสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นเพราะเขาเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นเอง บุคคลที่มีการควบคุมตนเองสูงจะเป็นผู้ที่มีลักษณะด้านอื่นของบุคลิกภาพสูงด้วย เช่น การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ความรับผิดชอบต่อสังคม การปรับตัว การต่อต้านความเบี่ยงเบน สติปัญญา และการรับรู้สภาวะทางสังคม

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางครอบครัว

4.1 ความหมายและความสำคัญของครอบครัว

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2544 : 135-144) ได้ให้ความหมายว่า ครอบครัวเป็นหน่วยพื้นฐานของชีวิตเป็นสถาบันที่จำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาบุคคลให้ก้าวไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ผ่านประสบการณ์การอยู่ร่วมกันช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างบุคคลภายในและภายนอกครอบครัว

ครอบครัว ความหมายตามพจนานุกรม หมายถึงผู้ร่วมครัวเรือน ได้แก่ สามีภรรยาและบุตร นอกจากนี้ นักสังคมวิทยา นักจิตวิทยา ต่างก็ให้ความหมายของครอบครัวในลักษณะที่แตกต่างกัน ในความหมายทางสังคมวิทยา ครอบครัว คือรูปแบบของการที่บุคคล 2 คน หรือกลุ่มบุคคลสร้างแบบ (Pattern) หรือโครงสร้าง (Structure) ของการอยู่ร่วมกัน ในความหมายของนักจิตวิทยาครอบครัวคือสถาบันทางสังคมแห่งแรกที่มีมนุษย์สร้างขึ้นมาจากความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน เพื่อเป็นตัวแทนของสถาบันสังคมภายนอกที่จะปลูกฝังความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติกับสมาชิกรุ่นใหม่ของสังคมที่มีชีวิตอุบัติขึ้นในครัวเรือน (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2522 : 151)

ความสำคัญของครอบครัวที่มีต่อสมาชิกของครอบครัวแต่ละบุคคลนั้น มีผลต่อการพัฒนาทุกด้านของบุคคลมาก เพราะครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมและเป็นสถาบันแรกของมนุษย์ แม้ว่าครอบครัวจะมีวิวัฒนาการมาหลายรูปแบบ แต่ครอบครัวทุกรูปแบบมีความสำคัญเหมือนกันต่อสมาชิก ในประเด็นหลักต่อไปนี้ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2522 : 151-152)

1. ความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูก ซึ่งปรากฏในทุกลักษณะของครอบครัวอย่างน้อยที่สุดเมื่อเด็กอยู่ในวัยทารก

2. ความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา ถ้ามีความสัมพันธ์ที่ดี ครอบครัวก็จะมั่นคง และสร้างสรรค์สมาชิกในครอบครัวก็จะพัฒนาไปสู่ความสำเร็จในชีวิต

ด้วยสถานภาพครอบครัวมีความสำคัญต่อเอกัตบุคคลดังที่กล่าวมา การสร้างและพัฒนาครอบครัวจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะความล้มเหลวของครอบครัวจะนำไปสู่ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค ในการที่จะต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น และไม่ว่าจะเป็นสถานภาพครอบครัวแบบใดก็ตามเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าหน้าที่พื้นฐานของครอบครัวมีดังนี้ คือ

หน้าที่ทางด้านชีววิทยา คือต้องสร้างสมาชิกใหม่ให้กับสังคมและมีหน้าที่บริการด้านปัจจัยเพื่อชีวิต เช่นอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค

หน้าที่ทางจิตวิทยา ต้องให้ความรัก ความอบอุ่น บำบัดความต้องการทางเพศและเป็นตัวแบบในการกำหนดบทบาทของสมาชิกในครอบครัว

หน้าที่ทางสังคมวิทยา เป็นที่ทดลองให้สมาชิกในครอบครัวได้ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่น และฝึกให้มีความรับผิดชอบและร่วมมือในการสร้างสังคมที่ดี

ในงานวิจัยนี้ ตัวแปรที่สังเกตได้ที่ผู้วิจัยนำมาใช้วัดสภาพแวดล้อมทางครอบครัวที่น่าจะมีอิทธิพลต่อความทะเลาะเถียงกันได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง และความคาดหวังของผู้ปกครอง

4.2 สัมพันธภาพในครอบครัว

4.2.1 ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัว

นงเยาว์ จุลชาติ (2535 : 4) ได้ให้ความหมายของความสัมพันธ์หรือสัมพันธภาพในครอบครัว นอกจากจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่าง พ่อ – แม่ พ่อ แม่กับลูกแล้ว ยังเป็นความสัมพันธ์ตามบทบาท ที่คนเรามีต่อสมาชิกคนอื่นในครอบครัวนั่นเอง

สมพร สุทัศน์ีย์ (2542 : 14) ได้ให้ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัวว่าเป็นลักษณะที่เกี่ยวข้องผูกพันกัน เป็นความใกล้ชิดคุ้นเคยสนิทสนมของสมาชิกในครอบครัว

กาญจนา ภู่อ่าง (2533 : 6) ได้ให้ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัวเป็นการปฏิบัติต่อกันซึ่งจะทำให้เกิดสิ่งต่าง ๆ คือ ความผูกพันในแง่ดีจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง การยอมรับทั้งด้านความคิดเห็น หรือ พฤติกรรมของอีกผู้หนึ่ง การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

จรูญ ทองถาวร (2533 : 107 – 111) ให้ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัวหมายถึงครอบครัวที่ประกอบไปด้วยความรักความเมตตา และหลักคุณธรรมในการประพฤติปฏิบัติต่อกัน โดยความอบอุ่นในจิตใจอันเกิดจากรักความเมตตา หรือความหวังดีต่อกันด้วยความจริงใจ

สรุปได้ว่า สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว หรือการแสดงออกด้านพฤติกรรมที่สมาชิกในครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์กัน ในด้านการทำกิจกรรมร่วมกัน มีความรักใคร่ห่วงใย ไว้วางใจ และความเคารพซึ่งกันและกัน

4.2.2 ลักษณะของครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่ดี

สายสุรีย์ จุติกุล (2542 : 13 – 24) แสดงความคิดเห็นว่า ครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ภายในที่ดีจะต้องมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความรักและความผูกพันกันในลักษณะต่อไปนี้

1. ต้องเอาใจใส่และเอื้ออาทรกันต่อกัน การเอาใจใส่ในที่นี้หมายถึง การดูแลสุขภาพของกันและกัน อาหารการกิน การเล่าเรียนของบุตร ความสะอาด การใช้จ่ายเงินทอง การเดินทางไปทำงานหรือโรงเรียน ความทุกข์หรือความสุขที่ต้องการระบาย เป็นต้น
2. ต้องรู้จักคนที่รักเรา สามัญภรรยาต้องรู้จักและเข้าใจกันได้ดี สำหรับบุตร บิดามารดาก็ต้องเข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับบุตร อุปนิสัยบุตรรู้ว่าบุตรชอบหรือไม่ชอบอะไร จุดเด่น จุดด้อยเป็นอย่างไร ทุกคนในครอบครัวจะต้องปรับความรู้สึกซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้มีการตอบสนองที่ดีต่อกันและกัน
3. ต้องเคารพซึ่งกันและกัน การเคารพในที่นี้ หมายถึง การเคารพที่มาจากใจ การเคารพในลักษณะนี้มีพฤติกรรมแสดงออกได้หลายอย่าง เช่น การฟังกัน การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน การเกรงใจกัน เช่น บุตรเกรงใจบิดามารดา บิดามารดาก็ต้องรู้จักเกรงใจบุตร ความเกรงใจนี้รู้สึกรู้ว่ามีคุณค่าและช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลดีขึ้น
4. ต้องมีความรับผิดชอบ การมีความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับความผิดหรือความชอบ การไม่รับผิดชอบของบิดามารดาและความไม่ถูกต้อง การเป็นต้นแบบที่ไม่ดีเป็นการแสดงความไม่รับผิดชอบ การละเลยหรือละเมิดสิทธิของเด็ก สิทธิของบิดามารดา สิทธิของผู้สูงอายุหรือผู้พิการ ก็เป็นการไม่รับผิดชอบ มีบุตรแล้วไม่เลี้ยง มีบิดามารดาสูงอายุแล้วไม่เลี้ยง เป็นต้น
5. ต้องมีความไว้วางใจกันความไว้วางใจเป็นรากฐานที่ทำให้เกิดสัมพันธ์ภายในครอบครัวความไว้วางใจควรมีต่อกันทั้งทางกายและทางใจจะช่วยให้คนในครอบครัวมีความสบายใจกังวลหรือความกลัว เป็นที่พึ่งพาได้ ครอบครัวใดที่ไม่ได้สร้างรากฐานที่ดีในเรื่องของความไว้วางใจบุคลิกภาพของผู้เยาว์ในครอบครัวอยู่ในสภาพการขาดความไว้วางใจอาจนำไปสู่ภาวะของการเป็นคนก้าวร้าว เก็บกดหรือมีปมด้อย
6. ต้องให้กำลังใจกันและกันการให้กำลังใจ ก็คือ การให้พลังแก่สมาชิกในครอบครัวให้ดำเนินชีวิตไปอย่างมีความสุข การให้กำลังใจอาจเป็นคำพูดและท่าทางที่ทำให้การสนับสนุนชมเชยเมื่อทำสิ่งที่ถูกต้อง แนะนำแนวทางในการหาทางออกเมื่อมีปัญหา ไม่ว่าจะหรือกล่าวโทษว่าเป็นความผิด
7. ต้องให้อภัยกันและกัน สมาชิกครอบครัวอยู่ด้วยกันหลายคน ต้องมีการกระทบกระทั่งกันบ้างไม่มากก็น้อยถ้ามีความรักอยู่ก็อภัยกันได้ยกโทษให้ ในครอบครัวที่บุตรประพฤติผิด บิดามารดาก็ไม่ควรจดจำความผิดนั้นแล้วนำไปต่อว่าบุตรในโอกาสต่อ ๆ ไป เพราะเมื่อบุตรได้รับฟังความผิดของตนอยู่เสมอก็จะเกิดความโกรธ ความไม่สบายใจ และอาจนึกไปว่าบิดามารดาไม่รักตน
8. ต้องรู้จักสื่อสารในครอบครัว การสื่อสารในครอบครัวควรจะใช้ปิยวาจา ระหว่างสามัญภรรยา มารดากับบุตร การสื่อสารอาจมีทั้งรูปแบบที่ใช้ภาษาและภาษาท่าทาง ภาษาพูด การเขียน ฯลฯ การตำหนิกันก็ทำได้แต่ควรเป็นคำตำหนิที่ใช้ถ้อยคำที่น่าฟัง
9. ต้องใช้เวลาด้วยกันอย่างมีคุณค่าและมีคุณภาพ สมาชิกในครอบครัวควรรหาเวลาอยู่ด้วยกัน ถามไถ่สารทุกข์สุกดิบระหว่างกัน ชวนกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่มี มีกิจกรรมร่วมกัน เช่น ไปเที่ยวทางไกล ไปเที่ยวสาธารณะ รับประทานอาหารพิเศษร่วมกัน ไปเยี่ยมญาติ เป็นต้น

10. ต้องมีการปรับตัวตามภาวะที่เปลี่ยนแปลงของบุคคลในครอบครัว ภาวะของครอบครัวและสภาวะของสมาชิกไม่ได้อยู่นิ่ง มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ตัวอย่างเช่น บุตรที่เกิดใหม่เป็นทารก ก็จะเติบโตและมีการพัฒนาการตามวัยอันเหมาะสม บิดามารดาจะต้องปรับตัวตามความเปลี่ยนแปลงของบุตร ตัวของบิดามารดาเองก็มีการเปลี่ยนแปลงไปตามวัย ดังนั้นสมาชิกในครอบครัวจะต้องตระหนักในเรื่องความเปลี่ยนแปลงนี้ และปรับตัวตามความเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ ในฐานะที่ตัวเองเปลี่ยนแปลงไป และปรับตัวในฐานะที่ต้องสัมพันธ์กับความเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ ในฐานะที่ตัวเองเปลี่ยนแปลงไป และปรับตัวในฐานะที่ต้องสัมพันธ์กับความเปลี่ยนแปลงของคนอื่น

11. ต้องรู้จักภาระหน้าที่ในครอบครัว และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การอยู่ร่วมกันในครอบครัว ต่างคนต่างมีบทบาทหน้าที่ ทั้งบทบาทหน้าที่ของตนเอง และสมาชิกในครอบครัว ซึ่งบทบาทและหน้าที่เหล่านี้เกิดจากความคาดหวังของตนเองและความคาดหวังของแต่ละคนในครอบครัว ดังนั้นสมาชิกในครอบครัวจะต้องตกลงกันให้ได้ว่าเรื่องต่าง ๆ ที่จะบริหารครอบครัวให้เป็นปกติสุข เป็นเรื่องของใครในสัดส่วนอย่างไร ร่วมกันอย่างไร

12. มีความใกล้ชิดทางสัมผัส การสัมผัสเช่น การกอดกันโอบกั้นบ้าง เกี้ยวแขนหรือหอมแก้มกันในครอบครัว เป็นการแสดงความรักความอบอุ่นตามธรรมชาติของคน แต่การแสดงออกควรกระทำกันในครอบครัวระหว่างคนใกล้ชิดและแสดงความใกล้ชิดจริง ๆ เช่น เมื่อบุตรเล็ก ๆ เป็นทารก บิดามารดาควรเอาแขนมากอด มาจูบ เพื่อแสดงความรักและให้ความอบอุ่น และเพิ่มความมั่นใจให้แก่บุตร แต่เมื่อบุตรโตขึ้นก็อาจจะห่างไป

4.2.3 องค์ประกอบที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดี

จันทิรา ปัทมินทร และอมรรกุล อินโอรานนท์ (2537 : 9 – 18) กล่าวว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลที่สำคัญที่สุดต่อครอบครัว คือสายสัมพันธ์อันดีระหว่างบิดามารดา และบุตร มีความรักความอบอุ่นต่อกัน และภายในครอบครัวต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีเวลา มีความอดทน มีการสร้างความผูกพันที่กระชับและมั่นคง มีความเข้าใจต่อกันและกัน

กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์ (2530 : 5 – 7) รวบรวมลักษณะของครอบครัวที่มีสัมพันธภาพกันอย่างใกล้ชิดไว้ พอสรุปได้ว่าครอบครัวที่มีสัมพันธภาพกันอย่างมีคุณภาพจะประกอบด้วยลักษณะ 6 ประการ คือ

1. การชื่นชมคุณค่าของคนในครอบครัว ความพึงพอใจ ชื่นชมและเห็นคุณค่าของกันและกันในครอบครัวจะได้มีการแสดงออกมาอย่างชัดเจน เมื่อคนในครอบครัวแสดงความรู้สึกแสดงการกระทำที่พึงพอใจในคนอื่น ๆ ที่อยู่ร่วมครอบครัวเดียวกัน ตระหนักในคุณค่าซึ่งกันและกันแล้วเปรียบเสมือนเป็นพื้นฐานของความอบอุ่นและมั่นคงในครอบครัว รวมทั้งยังเป็นการหล่อหลอมสมาชิกในครอบครัวให้มีทัศนคติมองสังคมส่วนรวมในแง่ดีด้วย

2. การมีเวลาอยู่ร่วมกัน การที่ทุกคนในครอบครัวได้ทำกิจกรรมหลายอย่างร่วมกันและเป็นกิจกรรมที่ทุกคนพอใจจะทำงานร่วมกัน มิใช่การบังคับหรือโดยบังเอิญ จะช่วยพัฒนาให้สัมพันธภาพภายในครอบครัวมีความอบอุ่นมั่นคงยิ่งขึ้น

3. การมีพันธะต่อความสุขและสวัสดิภาพของครอบครัวร่วมกัน สมาชิกในครอบครัวที่สัมพันธ์กันอย่างมีคุณภาพมักจะมีพันธะดังกล่าวนี้อยู่ในระดับสูง กล่าวคือ คนในครอบครัวรู้สึกเป็นพันธะที่ต้องส่งเสริมให้สมาชิกคนอื่นในครอบครัวได้มีความสุข และมีสวัสดิภาพที่ดีเป็นการห่วงใยกันและกันอย่างแท้จริง

4. การติดต่อสื่อสารระหว่างกันเป็นอย่างดี มีเวลาสำหรับการพูด คุยกันเสมอ โดยจะพูดคุยรับรู้เรื่องราวกันโดยตรง ไม่ปกปิด ไม่เก็บไว้ในใจ หรือไม่จำเป็นต้องรับรู้เรื่องราวของบุคคลอื่นในครอบครัวโดยอาศัยบุคคลที่ 3 หรือบุคคลภายนอกครอบครัวเป็นสื่อ

5. การมีศรัทธาต่อศาสนาอย่างแรงกล้า คุณลักษณะข้อนี้พบในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง บุคคลในครอบครัวมักมีกิจกรรมทางศาสนาร่วมกัน เช่น ไปเข้าโบสถ์ ทุกวันอาทิตย์พร้อมกัน หรือเข้าวัดฟังเทศน์ร่วมกัน ในหลายครอบครัวที่พบอาจมีส่วนจัดตั้งองค์กรทางศาสนา เช่น สร้างวัดหรือเป็นธุระให้กับศาสนา เป็นต้น การที่คนในครอบครัวมีศรัทธาต่อศาสนานี้ ทำให้มีสติ มีความอดทนต่อกัน มีการให้อภัยต่อผู้อื่นสูง ระวังความโกรธได้รวดเร็ว และรู้จักที่จะช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม

6. การมีสมรรถนะจัดการกับวิกฤติการณ์ในครอบครัวได้อย่างดี ครอบครัวที่มีสัมพันธ์กันอย่างมีคุณภาพมักจะมีวิธีการที่ดีในการแก้ไขปัญหา หรือกู้สถานการณ์ที่วิกฤติให้กลับคืนสู่สภาพที่ดีเช่นเดิมได้ ทุกคนในครอบครัวจะร่วมกันต่อสู้กับปัญหา ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และร่วมกันคลี่คลายปัญหาได้ในที่สุด

นพวรรณ หาญผล (2535 : 196 ; อ้างอิงมาจาก Moos, H.R. and Moos, S.B. 1986 : 59) ได้เสนอว่าสัมพันธ์ภาพในครอบครัวมีองค์ประกอบ 3 มิติ ดังนี้

1. มิติความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก (Relationship Dimensions) ประกอบด้วย การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (Cohesion) ซึ่งแสดงถึงระดับความผูกพันในครอบครัวและการที่สมาชิกได้รับการช่วยเหลือจากสมาชิกอื่นในครอบครัว การแสดงความรู้สึก (Expressiveness) เป็นลักษณะที่ครอบครัวควรมีการสนับสนุนให้สมาชิกสามารถแสดงออกถึงอารมณ์ที่แท้จริงได้อย่างเปิดเผยและการแสดงความขัดแย้ง (Conflict) เป็นการแสดงออกซึ่งอารมณ์โกรธ ก้าวร้าวและคับข้องใจระหว่างสมาชิกในครอบครัว

2. มิติการพัฒนาส่วนบุคคล (Personal Growth Dimensions) ประกอบด้วย ลักษณะการพึ่งพาตนเอง (Independence) แสดงถึงความสามารถของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัวในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง การประสบความสำเร็จในชีวิต (Achievement Orientation) ในเรื่องการเรียนและการทำงานสมาชิกควรมีจุดมุ่งหมายและพยายามแข่งขันเพื่อให้ประสบความสำเร็จ การร่วมกิจกรรมในสังคม (Intellectual Culture Orientation) แสดงถึงระดับความสนใจเกี่ยวกับการเมือง สังคม ความรู้และกิจกรรมทางวัฒนธรรม การนันทนาการ (Active Recreational Orientation) โดยการมีปฏิสัมพันธ์เกี่ยวกับสังคม รวมถึงกิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจและการร่วมกิจกรรมทางศาสนา (Moral Religious Emphasis) เป็นระดับของการให้ความสำคัญเชื่อชาติศาสนา และความนิยมต่าง ๆ

3. มิติการดำรงรักษาไว้ซึ่งระบบครอบครัว (System Maintenance Dimensions) ประกอบด้วยการจัดการในครอบครัว (Organization) แสดงถึงการวางแผนในการทำกิจกรรมในครอบครัวร่วมกันอันเป็นส่วนสำคัญของทุกสถาบันร่วมกัน และการควบคุม (Control) เป็นลักษณะที่สมาชิกอยู่ภายใต้กฎระเบียบของครอบครัวที่ใช้ในการดำเนินชีวิต

สัมพันธ์ภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่อย่างใกล้ชิด เมื่อพูดถึงบทบาทของครอบครัวที่มีต่อบุคคล ครอบครัวจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วนที่มีผลต่อการพัฒนาบุคคลให้เกิดสติปัญญา ความคิด และการกระทำต่างๆ องค์ประกอบทั้ง 2

ส่วนนี้ได้แก่ สัมพันธภาพภายในครอบครัวซึ่งเน้นถึงวิธีการที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูกเป็นหลัก และการอบรมเลี้ยงดู อย่างไรก็ตาม เป็นการยากที่จะแยกผลที่เกิดจากวิธีการอบรมเลี้ยงดูออกจากบรรยากาศหรือลักษณะสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่-ลูก ดังนั้น แม้เราจะพิจารณาองค์ประกอบทั้งสองนี้แยกจากกัน แต่สัมพันธภาพภายในครอบครัวก็ยังคงครอบคลุมถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วย การศึกษาส่วนใหญ่จะศึกษาถึงลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูควบคู่ไปกับบรรยากาศหรือลักษณะสัมพันธภาพในครอบครัว

สรุปได้ว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม สัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว เกิดจากบุคคลในครอบครัวให้ความรัก ห่วงใย และความเข้าใจซึ่งกันและกัน เมื่อประสบปัญหาที่หันหน้าเข้าปรึกษากัน บิดามารดาเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่เด็กรักและเชื่อฟัง ดังนั้น ถ้าบิดามารดาได้ใช้เวลาในการอบรมขัดเกลานิษัยเด็กให้มีความรักความอบอุ่นอย่างเพียงพอ เด็กจะประพฤติในทางที่ดีมากกว่าประพฤติในทางที่เสื่อมเสีย ถ้าหากสัมพันธภาพในครอบครัวมีแต่การทะเลาะวิวาท ดุด่า หรือเข้มงวดกดขี่มากเกินไป ก็จะทำให้เด็กขาดความรักเปื้อนหน่ายบ้าน ซึ่งเป็นสาเหตุให้เด็กมีความประพฤติที่เป็นปัญหาได้ สัมพันธภาพทางบวกในครอบครัวนั้นจะมีบรรยากาศที่แสดงถึงทัศนคติและการกระทำที่เต็มไปด้วยความรักและการยอมรับ ซึ่งภายในบรรยากาศนี้เด็กจะรู้สึกว่าเป็นที่ต้องการยอมรับ มีความรู้สึกเป็นอิสระที่จะเป็นตัวของตัวเอง รู้สึกมีคุณค่า และมีความมั่นใจ และสามารถพัฒนาตนตามขั้นพัฒนาการได้สำเร็จ

4.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง

4.3.1 ความหมายของฐานะทางเศรษฐกิจ

จอห์น และโฮเวิร์ด (John & Howard. 1975 : 89) มีความเห็นว่าตั้งแต่เกิดมามนุษย์ต้องการสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว การยอมรับในสังคม ซึ่งระดับชั้นในสังคมถือเกณฑ์จากขนาดของครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจซึ่งเกี่ยวกับรายได้และความคาดหวังของอาชีพอันรวมถึงการศึกษาที่ส่งผลถึงระดับรายได้ด้วย

จรรยา สุวรรณทัต (2542 : 48-52) ให้นิยามว่า ฐานะทางเศรษฐกิจ หมายถึง ปัจจัยที่มีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวได้ คือสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว กล่าวคือ ครอบครัวใดมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจไม่ขัดสน ย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขของครอบครัวเกิดความกลม-เกลียวสมัคสมานกันในครอบครัวจากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวส่งผลต่อการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคม ซึ่งมีความแตกต่างกันตามสถานะทางการเงินของครอบครัวนั้นๆ ซึ่งครอบครัวใดที่ค่อนข้างมีสถานะทางการเงินที่ดี ก็มักจะได้รับการยอมรับทางสังคม

สรุปได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวส่งผลต่อการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคม ซึ่งมีความแตกต่างกันตามสถานะทางการเงินของครอบครัวนั้นๆ ซึ่งครอบครัวใดที่ค่อนข้างมีสถานะทางการเงินที่ดี ก็มักจะได้รับการยอมรับทางสังคมฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวส่งผลต่อการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคม ซึ่งมีความแตกต่างกันตามสถานะทางการเงินของครอบครัวนั้นๆ ซึ่งครอบครัวใดที่ค่อนข้างมีสถานะทางการเงินที่ดี ก็มักจะได้รับการยอมรับทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองจะมีส่วนช่วยให้นักเรียนรู้สึกมีความพร้อม ไม่มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับฐานะของครอบครัว จึงทำให้นักเรียนสามารถทุ่มเทเวลาให้กับการเรียน การเตรียมตนเองให้พร้อมในการสอบได้รวมถึงการช่วยให้นักเรียนสามารถวางแผนในอนาคตในเรื่องของการศึกษาตลอดจนการประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างกว้างไกล

4.4 ความคาดหวังของผู้ปกครอง

4.4.1 ทฤษฎีความคาดหวังของวรูม (Vroom)

ทฤษฎีความคาดหวังของวรูม เป็นทฤษฎีนี้พัฒนามาจากสมมติฐานที่ว่า ก่อนที่บุคคลจะได้รับการจูงใจให้กระทำการใด เขาจะต้องพิจารณาก่อนว่าความสามารถและความพยายามของเขาจะทำให้ได้ผลตามที่พึงปรารถนาหรือไม่ หรืออาจกล่าวสั้นๆ หนึ่งได้ว่าการจูงใจให้ทำงานเป็นความคาดหวังที่ยึดถือของแต่ละบุคคล วรูมได้อธิบายทฤษฎีแห่งความคาดหวัง (Expectancy Theory) โดยยึดเกี่ยวกับจิตวิทยาของบุคคลในองค์กร และพบว่าการทำงานที่บุคคลจะกระทำการใดก็ตามจะขึ้นอยู่กับตัวแปร 4 ตัว ได้แก่

1. ผลตอบแทนที่เขาจะได้รับนั้นเหมาะสมกับบทบาทของครอบครัวเพียงใด
2. ความพอใจหรือไม่พอใจต่อผลที่จะได้รับตามความคาดหวัง
3. เมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่นแล้ว เขาเชื่อว่าเขาจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับผล

อันนั้นตามความคิดของสังคม

4. เขามีโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนตามความคิดเห็นของสังคมความพอใจในสิ่งเหล่านั้นจะเพิ่มขึ้น หากได้รับผลตอบแทนเพิ่มขึ้น และความพึงพอใจต่อสิ่งนั้นจะลดลงเมื่อเขาได้รับผลตอบแทนลดลง ถ้าบุคคลไม่พอใจต่อผลตอบแทนที่ได้ ความสัมพันธ์จะเป็นไปในทางตรงกันข้าม

ทฤษฎีจิตวิทยาที่ วรูม (Vroom) ทำการศึกษานี้เป็นพื้นฐานของการตัดสินใจเลือกปฏิบัติของบุคคลในองค์กรและสอดคล้องกับทฤษฎีแห่งความคาดหวัง ซึ่ง วรูม (Vroom) ได้เสนอว่า การที่บุคคลจะเลือกปฏิบัติอย่างไรเมื่อเกิดความต้องการพร้อม กันหลาย ๆ สิ่งนั้น เขามีการพิจารณาอยู่ 2 อย่าง คือ

1. พิจารณาว่าเป็นเป้าหมายที่มีคุณค่ามากน้อยเพียงใด ต่อความคิดเห็นของระบบสังคมประภคิต

2. พิจารณาว่าสิ่งที่กระทำนั้นสามารถคาดหวังให้ไปสู่จุดมุ่งหมายได้เพียงใด

ความสัมพันธ์ 2 ประการนี้ เป็นกระบวนการในการตัดสินใจของแต่ละบุคคลในการที่จะเลือกกระทำหรือไม่กระทำแนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวังทางการศึกษา เป็นนิมิตหนึ่งของความฝักใฝ่ในความสำเร็จ (Achievement Orientation) ในฐานะที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงการบรรลุสถานภาพทางอาชีพ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การบรรลุสถานภาพทางสังคมในอนาคต (นฤมล บุณนิม. 2546 : 29)

พรรณิ ชูทัย เจนจิต (2538 : 597-605) กล่าวว่า เด็กที่เข้าโรงเรียนด้วยความคาดหวัง จะต้องเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จ มีความสุข มักจะเป็นผู้อาสา งาน มีความรับผิดชอบ ซึ่งความคาดหวังของเขา สอดคล้องกับความรู้สึกรักที่ดีที่มีต่อตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนและสังคม

สรุปได้ว่า ความคาดหวังของผู้ปกครอง คือการคาดการณ์ต่อเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้น โดยต้องการให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามความต้องการของผู้ปกครองโดยต้องการให้นักเรียนตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียนการทำงาน เพื่อที่จะมีผลการเรียนที่ดี มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถทำข้อสอบได้คะแนนสูง เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าศึกษาและประสบความสำเร็จในเรื่องการเรียนและการทำงานในอนาคต ความหวังของบิดามารดาที่มีต่อบุตร จะถูกแทรกอยู่ในการการอบรมเลี้ยงดูของแต่ละครอบครัว ซึ่งมีความสัมพันธ์และส่งผลกับความประพฤติของบุตร การรับรู้สภาพของตนเอง ทำให้บุตรเลือกที่จะปฏิบัติตนให้บรรลุตามความคาดหวังนั้น

4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิสิทธิ์ โจรนไพรวงศ์ (2545 : 88-95) ได้ศึกษา การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดกรมสามัญศึกษา ตามทฤษฎีความสนใจ แรงจูงใจ และการเรียนของออลส์ทและคณะ (Aalstet al. 1989) ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 5 ตัวแปร ได้แก่ ลักษณะของนักเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมที่บ้าน ความสนใจทางวิทยาศาสตร์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ได้ร้อยละ 80

พรเพชร โสติถิमानนท์ (2548 : 101-102) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนกวดวิชาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 พบว่า นักเรียนที่มีทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ทำให้มีแรงจูงใจในการเรียนกวดวิชาทั้งหมดนี้เพราะนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงจะมีความพร้อมด้านค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จำเป็นการเรียนกวดวิชาทำให้นักเรียนไม่เกิดความกังวลในด้านความพร้อมของฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อีกทั้งนักเรียนไม่ต้องมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้ปกครองในการหารายได้เพื่อช่วยเหลือครอบครัว นักเรียนจึงมีเวลามากพอที่จะทุ่มเทเวลาทั้งหมดให้กับการเรียนจึงเกิดแรงจูงใจในการเรียนกวดวิชา

สมลักษณ์ ขาวเจริญ (2548 : 72-73) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนครนายก จังหวัดนครนายก ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตน ความคาดหวังในผลลัพธ์ บรรยากาศในการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน

กมลวรรณ ดีเลิศ (2551 : 109) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในระบบกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01เป็นอันดับห้าแสดงว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ทำให้มีการเตรียมความพร้อมในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในระบบกลางมาก ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีสามารถจัดซื้อหรืออุปการะการเรียนที่เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนของนักเรียน นักเรียนไม่ต้องกังวลเรื่องทุนทรัพย์ทำให้นักเรียนเกิดกำลังใจ เกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความมั่นใจในตนเอง สามารถทุ่มเทเวลาทั้งหมดให้กับการเรียนและเตรียมความพร้อมให้กับตนเองในการที่จะเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาได้อย่างเต็มที่

สรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมแห่งแรกที่ทุกคนต้องเกี่ยวข้อง บุคคลที่เติบโตขึ้นมาพร้อมกับความทรงจำที่มีความสุขเกี่ยวกับประสบการณ์ในชีวิตครอบครัวคือ ได้รับการเลี้ยงดูด้วยความรักใคร่สม่าเสมอจากบิดามารดา บุคคลนั้นจะมีความรู้สึกมั่นคงในจิตใจมองโลกในแง่ดี ทำให้ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ด้วยดีและสามารถเผชิญชีวิตด้วยความมั่นใจ นักเรียนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตส่วนมากจะมาจากครอบครัวที่บิดามารดามีทัศนคติที่ดีต่อลูกและให้ความรักความอบอุ่นและช่วยเหลือในยามที่ต้องการ การที่ไม่มีปัญหาทางบ้านจะทำให้นักเรียนเรียนได้อย่างเต็มที่สภาพแวดล้อมในครอบครัวมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการเรียน ผู้ที่มีแรงจูงใจในการเรียนจะมีการพึ่งตนเอง มีการวางแผนทางการเรียน มีความรับผิดชอบ และมีความทะเยอทะยาน

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางการเรียน

5.1 ความหมายของสภาพแวดล้อมทางการเรียน

เนตรชนก พุ่มพวง (2546) ให้นิยามว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียน หมายถึง สภาพการณ์ทางการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ขนาดของห้องเรียนที่มีผลต่อนักเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพ ระหว่างครูกับนักเรียนและสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ในงานวิจัยนี้ ตัวแปรที่สังเกตได้ที่ผู้วิจัยนำมาใช้วัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่น่าจะมีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยาน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน

5.2 ลักษณะทางกายภาพ

แอนเดอร์สัน (ซซ์ลินี จุงพิวัฒน์. ม.ป.ป. ; อ้างอิงมาจาก Anderson. 1970) ได้ระบุลักษณะทางกายภาพที่มีอิทธิพลและส่งเสริมต่อความรู้ ความรู้สึกและพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ไว้ดังนี้

1. ความเป็นกันเอง ความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนม ความคุ้นเคยของสมาชิกในกลุ่มผู้เรียน
2. การแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
3. การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีรูปแบบที่สามารถปฏิบัติได้
4. การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน ไม่ล่าช้าและมีความสอดคล้องเหมาะสม
5. การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น หนังสือ เครื่องมือวัสดุที่พร้อมจะใช้งานได้อยู่ตลอดเวลา
6. การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน และมีความพยายามที่จะลดความขัดแย้งระหว่างกัน
7. ผู้สอนและเรียนทราบจุดประสงค์และความคาดหวังในการเรียนอย่างชัดเจน
8. สร้างความเป็นธรรมไม่เลือกที่รักมักที่ชังของครู ซึ่งยังผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้น
9. ผู้เรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมที่ทำทลายความสามารถอยู่เสมอ
10. สร้างความตื่นตัวและขจัดความเฉื่อยชา อันเป็นสาเหตุของความเบื่อหน่ายต่อการเรียนการสอน
11. การตัดสินใจทำกิจกรรมต่างๆ มาจากผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่
12. ไม่ส่งเสริมการแบ่งพรรคแบ่งพวกในหมู่นิสิต นักศึกษา
13. ผู้เรียนมีความพึงพอใจกับกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน

สมชาย เทพแสง (2550 : 160) ได้สรุปว่า อาคารสถานที่ที่ได้รับการตกแต่งไว้อย่างสวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย มีมุมศึกษาหาความรู้ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเนื้อหาวิชา รวมถึงมีสุขภาพจิตดี ทางพุทธศาสนานั่นให้เด็กมีจิตใจสงบ มีสมาธิ จะช่วยพัฒนาสติปัญญาเป็นอย่างดี โรงเรียนจึงพยายามตกแต่งอาคารสถานที่ให้ดูดีอยู่เสมอ ความพร้อมของสื่ออุปกรณ์ เทคโนโลยีมีความสำคัญ รวมถึงการมีเจ้าหน้าที่ที่ดี มีการใช้หลักการคุณภาพเน้นการบริการด้วยหัวใจ โดยเฉพาะห้องสมุดเป็นสิ่งสำคัญ ห้องสมุดที่มีความพร้อมด้านหนังสือ ทำให้เด็กสามารถเลือกหนังสืออ่านได้อย่างหลากหลาย

เป็นการพัฒนาสติปัญญา รวมถึงห้องที่สามารถคว้าหาความรู้ทางอินเทอร์เน็ต จะทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจหลายด้าน

สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญที่สนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งการส่งเสริมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน นับว่ามีความสำคัญต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจของนักเรียน ซึ่งสามารถใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ และกระตุ้นให้เกิดพลังในการทำงานและเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขได้ รวมถึงสามารถเตรียมความพร้อมให้แก่ตนเองในการเตรียมสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

5.3.1 ความหมายของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ซิคเกอร์ริง (Chickering, 1969 : 94) ให้ความหมายของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลไว้ว่าสัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง การที่บุคคลมีความอดทนที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นและการเปลี่ยนแปลงจากการพึ่งพาตนเองไปสู่การพึ่งพาซึ่งกันและกัน ซึ่งการอดทนที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ได้แก่ ความสามารถยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่นได้ และการมีน้ำใจกว้าง การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน การให้และการรับ

ณรงค์ เสียงประชา (2538 : 166) ให้แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนไว้ว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัวหรือผู้ใหญ่ เช่น เพศศึกษา ความเสมอภาค ความเป็นผู้นำ ในกลุ่มเพื่อนเด็กจะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น เด็กจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกใจและ อาจนำเอาพฤติกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวทางของตนเอง กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้สมาชิกได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ยึดมั่นในประเพณีน้อยลง สร้างค่านิยมและความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น
2. สอนให้รู้จักแบบแผนของการอยู่ร่วมกันในสังคมมากขึ้น เช่น การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มในการเล่นกีฬา หรือทำงานร่วมกัน
3. วอนให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความเสมอภาคเท่าเทียมกัน
4. เป็นการส่งเสริมในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก เช่น ความเป็นตัวของตัวเอง แบบของอารมณ์ เอกลักษณะเฉพาะของตัวเอง ความคิดเห็นของตนเอง
5. สอนให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์เป็นส่วนตัวมากกว่าที่จะใช้อำนาจ

กฤษณา ศักดิ์ศรี (2534 : 10) ให้นิยามว่า สัมพันธภาพเป็นความเกี่ยวข้องของมนุษย์ที่มีต่อกันโดยตรงและทางอ้อมมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันมีความสามัคคีกัน ยอมรับนับถือตลอดจนการปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบของสถาบันและวัฒนธรรมเดียวกัน มีการสืบทอดเจตนารมณ์จนเกิดเป็นสังคมขึ้น ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของมนุษย์เข้าใจซึ่งกันและกันทั้งระหว่างบุคคลหรือกลุ่ม

สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึงพฤติกรรมที่นักเรียนกับเพื่อนปฏิบัติกันในระดับเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพากันทั้งด้านการเรียนและเรื่องส่วนตัว การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความห่วงใยใกล้ชิดซึ่งกันและกัน และการร่วมมือกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนทั้งในด้านการเรียนและด้านอื่น ๆ

5.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียนและ พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อครูทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ ความสนใจนักเรียนของครูความสัมพันธ์ ที่ดีทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเป็นกันเอง การสร้างบรรยากาศแห่งความอบอุ่น

1. การปฏิบัติของครูที่มีต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรักความเอาใจใส่ยอมรับ ความคิดเห็นและให้ความเป็นกันเองต่อนักเรียน ให้คำปรึกษา แนะนำในด้านการเรียนและ ด้านส่วนตัว

2. การปฏิบัติของนักเรียนที่มีต่อครู ได้แก่ การให้ความเคารพ เชื่อฟัง คำ ปฏิบัติตามคำชี้แนะของครู เข้าร่วมกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย การซักถาม การแสดงความคิดเห็น และการปรึกษาเมื่อมีปัญหา ในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

การเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ ผู้สอน ผู้เรียน และ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนสอน เพราะจะเป็นผู้กำหนดบรรยากาศเกี่ยวกับการเรียนการสอนแต่ละครั้งจะให้ไปโนทิศทางใดนั้น ขึ้นอยู่กับผู้สอนเป็นผู้ชี้ทั้งสิ้นดังมีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 26 – 27) กล่าวโดยสรุปได้ว่า ครูเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ โดยการจัดประสบการณ์ สื่อ แหล่งความรู้ต่างๆ ทั้งสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ชุมชน และเป็นผู้อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือเด็ก อย่างเอื้ออาทร สร้างบรรยากาศแห่งความสุขในการเรียนรู้ร่วมกัน การที่ครูจะจัดการเรียนรู้ให้เด็กมี ความสุขนั้น ครูจะต้องมีความสุขในการจัดการเรียนรู้ ยอมรับในความสำคัญของเด็ก พร้อมทั้งจะเปิด โอกาสที่เหมาะสมให้เด็กทุกคนและพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งๆ ร่วมกับเด็กด้วย

วิชัย วงศ์ใหญ่ (2538 : 83 - 87) ได้กล่าวถึงพื้นฐานที่จะช่วยส่งเสริม สร้าง บรรยากาศในชั้นเรียนนั้นได้แก่

1. การยอมรับผู้เรียนในฐานะบุคคล (Respect as a Person) คือ การยอมรับ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความจริงใจระหว่างครูกับศิษย์ เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ ถ้าบรรยากาศในห้องเรียนมีแต่ความก้าวร้าว แข่งขัน ความกดดัน อคติ เอารอดเอาเปรียบยอมไม่ส่งเสริม ให้ผู้เรียนพัฒนาไปในทิศทางที่พึงประสงค์

2. การสื่อสารแบบเปิด (Open Communication) การสื่อสารแบบเปิดที่อยู่ ในบรรยากาศของการยอมรับ เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล อารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม พฤติกรรม แนวคิดของแต่ละคนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน รวมทั้งการฟังอย่างที่มีประสิทธิผล บรรยากาศในชั้นเรียนที่ตอบสนอง การปฏิบัติด้านความรู้สึก คุณลักษณะ ค่านิยม การเสาะแสวงหา ความเป็นตัวของตัวเองจะเกิดขึ้นจากเนื้อหา กระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกว่า ตนเองมีคุณค่า สามารถพัฒนาช่วยเหลือตนเองได้ และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

สรุปได้ว่า สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่ดีนั้น ครูและนักเรียนต้องมี ปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อครู ครูควรมีความเมตตากรุณา มีความยุติธรรม มีวิธีการสอนที่ดี สนใจนักเรียนอย่าง สม่าเสมอ ซึ่งจะทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน ครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะพัฒนานักเรียน ให้มีความรู้ความสามารถ รวมถึงเจตคติทางบวกต่อการเรียน ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีความรู้

ความสามารถทางด้านวิชาการ มีความกระตือรือร้นในการเรียน มีความพึงพอใจในการเรียน จะส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นด้วย

5.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อดิเทพ ศรีสุรศักดิ์ (2545 : 51) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวิจิตรวิทยา เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ มโนภาพแห่งตน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อตัวนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และบรรยากาศการเรียนการสอน ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มโนภาพแห่งตน และบรรยากาศการเรียนการสอน โดยปัจจัยทั้ง 3 สามารถพยากรณ์ความแปรปรวนของตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ได้ร้อยละ 28.70

วิสิทธิ์ โจรจนไพรวงศ์ (2545 : 88-95) ได้ศึกษา การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดกรมสามัญศึกษา ตามทฤษฎีความสนใจ แรงจูงใจ และการเรียนของออลส์ทและคณะ (Aalstet al. 1989) ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 5 ตัวแปร ได้แก่ ลักษณะของนักเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมทางบ้าน ความสนใจทางวิทยาศาสตร์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ได้ร้อยละ 80

สมลักษณ์ ขาวเจริญ (2548 : 72-73) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนครนายก จังหวัดนครนายก ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตน ความคาดหวังในผลลัพธ์ บรรยากาศในการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน

สุพัตรา ผลรัตน์ไพบูลย์ (2550 : 77-90) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และลักษณะทางกายภาพทางการเรียนร่วมกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ บุคลิกภาพสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ร้อยละ 47.90

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนมีอิทธิพลต่อผู้เรียน สัมพันธภาพทางบวกของครูและนักเรียนช่วยเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองของผู้เรียน มีผลในการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันมากขึ้น สัมพันธภาพที่ดีช่วยให้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงขึ้นด้วย การสร้างบรรยากาศทางการเรียนให้เป็นที่ไปในทางเสริมสร้างแรงจูงใจ และให้นักเรียนมีโอกาสรู้ความสามารถและความสนใจของตนเอง นักเรียนมีความมานะ พยายามที่จะเรียนให้ดีที่สุด ตามศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ และมีเป้าหมายความสำเร็จในชีวิต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความทะเยอทะยาน ในประเทศนั้นมีผู้ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับความทะเยอทะยานอยู่น้อยมาก ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความทะเยอทะยานเป็นส่วนหนึ่งของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แต่ก็มีผู้สนใจศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความทะเยอทะยาน ดังต่อไปนี้

ตรงสรณ์ คนดี (2544 : 63) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านการความสำเร็จทางการเรียน และการมีอำนาจเหนือคนอื่น ส่งผลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชาย และนักเรียนทั้งหมด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อวิเคราะห์จากนักเรียนหญิงพบว่าปัจจัยด้านการประสบความสำเร็จทางการเรียน และการกล้าแสดงออก ส่งผลต่อความทะเยอทะยานอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยด้านการมีอำนาจเหนือคนอื่นส่งผลต่อความทะเยอทะยานอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นอกจากนี้ส่งผลต่อความทะเยอทะยานอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อความทะเยอทะยาน ระหว่างที่วิเคราะห์จากนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง พบว่ามีค่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน

สุธาสินี ศรีเที่ยงตรง (2553 : 113 – 114) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความทะเยอทะยาน (Ambition) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุกับความทะเยอทะยาน รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความทะเยอทะยาน และขนาดอิทธิพลระหว่างตัวแปรปัจจัยกับความทะเยอทะยาน ตัวแปรปัจจัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ การเปิดรับสื่อ การรับรู้ความสามารถของตนเอง การควบคุมตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง ในการวิจัยครั้งนี้มีนักเรียนจำนวน 730 คน ถูกเลือกโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอนจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ .871 .816 .842 .861 .895 และ .795 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ด้วยโปรแกรม LISREL เวอร์ชัน 8.54 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความทะเยอทะยานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05
2. รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ทั้ง 3 โครงสร้างมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. ตัวแปรเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความทะเยอทะยาน โดยใช้วิธีการทางบวก ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรการเปิดรับสื่อ ความเชื่อมั่นในตนเอง การควบคุมตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตน โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .729 .324 .237 และ .171 ตามลำดับ และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรความเชื่อมั่นในตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตน โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .091 และ .081 ตามลำดับ ตัวแปรปัจจัยทั้งหมดรวมกันอธิบายความแปรปรวนของความทะเยอทะยาน โดยใช้วิธีการทางบวกได้ร้อยละ 81 และเมื่อพิจารณาตัวแปรเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความทะเยอทะยานโดยใช้วิธีการทางลบ ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรการควบคุมตนเอง และการเปิดรับสื่อ โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .210 และ .185 ตามลำดับ และได้รับ

อิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตน โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .189 ตัวแปรปัจจัยทั้ง 4 ตัว ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความเหนื่อยหยาบโดยใช้วิธีการทางบวกได้ร้อยละ 81 พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู หรือผู้สนใจ สามารถนำไปใช้ในการปลูกฝังเด็กให้มีความเหนื่อยหยาบ โดยแนะนำวิธีการทางบวกให้แก่เด็ก ใช้เป็นแนวทางในการใช้ชีวิตให้ประสบความสำเร็จ มีการพัฒนาตนเอง เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และสอนให้เด็กหลีกเลี่ยงความเหนื่อยหยาบโดยใช้วิธีการทางลบ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรปัจจัยทั้ง 4 ตัว ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความเหนื่อยหยาบโดยใช้วิธีการทางลบได้ร้อยละ 14.30 ซึ่งวิธีการดังกล่าวไม่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ เพราะมีการใช้เล่ห์เหลี่ยม คดโกง เอาเปรียบผู้อื่น เพื่อให้ตนเองไปสู่จุดมุ่งหมายที่

2. งานวิจัยในต่างประเทศ

พลัคเกอร์ (Pluccker. 1998 : 240 -245) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเหนื่อยหยาบของนักเรียน เนื่องจากเขามีความคิดว่า ความเหนื่อยหยาบของนักเรียนน่าจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา หรือด้านบุคลิกภาพของบุคคล ซึ่งก็ยังไม่มีการวิจัยว่าปัจจัยเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กับความเหนื่อยหยาบของนักเรียนหรือไม่ ดังนั้นเขาจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องนี้ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาในประเทศอังกฤษมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1,170 คน และได้ทำการศึกษาความเหนื่อยหยาบของนักเรียนกับปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ความสำเร็จทางการเรียน ความเป็นเจ้าของ ความอยากรู้อยากเห็น การมีอำนาจ ความตื่นเต้น การเสี่ยงภัย และการรับรู้ความสามารถในตน สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่ แบบทดสอบมาตรฐาน ซึ่งใช้วัดความสำเร็จทางการเรียน และแบบสำรวจปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเหนื่อยหยาบจำนวน 7 ฉบับ รวมถึงแบบสำรวจวัดความเหนื่อยหยาบอีก 2 ฉบับ รวมเป็น 9 ฉบับ ซึ่งมีข้อความทั้งสิ้น 98 ข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้วิธีของ Cronbach Alpha (α) ได้ความเชื่อมั่นดังนี้ คือ แบบสำรวจความเหนื่อยหยาบฉบับที่ 1 ได้ $\alpha = .75$ ส่วนฉบับที่ 2 ได้ $\alpha = .65$ แบบทดสอบมาตรฐานวัดความสำเร็จทางการเรียนได้ $\alpha = .75$ แบบสำรวจด้านความเป็นเจ้าของได้ $\alpha = .71$ แบบวัดความอยากรู้อยากเห็นได้ $\alpha = .72$ แบบวัดการมีอำนาจได้ $\alpha = .61$ แบบวัดด้านการแสดงออกได้ $\alpha = .74$ แบบวัดด้านการเสี่ยงภัยได้ $\alpha = .65$ และแบบวัดการรับรู้ความสามารถในตนได้ $\alpha = .74$ ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ MANOVA และทดสอบสหสัมพันธ์คาโนนิคัล (Canonical Correlation) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถในตน การแสดงออก ความเป็นเจ้าของ และความสำเร็จทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับความเหนื่อยหยาบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบความเหนื่อยหยาบในระหว่างเพศชายและเพศหญิงพบว่า เพศชายและเพศหญิงจะมีความเหนื่อยหยาบทางการเรียนแตกต่างกัน

ยัง (Deidra J. Young. 1998 : 34-44) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเหนื่อยหยาบ อัตมโนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน : เปรียบเทียบระหว่างนักเรียนในชนบทและในเมือง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาในออสเตรเลียตะวันตกจำนวน 3,397 คน จาก 28 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์จำนวน 18 ข้อ วิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 18 ข้อ แบบ จำนวน 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ประกอบด้วยตัวแปรที่สังเกตได้ 5 ตัวแปร คือ สัมพันธภาพของนักเรียน การสนับสนุนของครู การปฐมนิเทศ การแก้ปัญหา การเอื้อเฟื้อต่อกัน แบบสอบถามสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ

ประกอบด้วยตัวแปรที่สังเกตได้ 4 ตัวแปร คือ การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา แบบวัดจำนวน 2 ฉบับ คือ แบบวัดความทะเยอทะยาน ประกอบด้วยตัวแปรที่สังเกตได้ 2 ตัวแปร คือ ด้านการเรียน และด้านอาชีพ และแบบวัดอัตมโนทัศน์ (SDQII) มีตัวแปรที่สังเกตได้ 2 ตัวแปร คือ ด้านตนเอง และด้านโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม LISREL วิเคราะห์โมเดล สมการโครงสร้าง (SEM) ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนในเมืองมีความทะเยอทะยานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนในชนบทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนในเมืองและนักเรียนในชนบทมีอัตมโนทัศน์ไม่แตกต่างกัน สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจของบิดามารดามีอิทธิพลทางตรงต่อความทะเยอทะยาน ($R^2 = .93$) และมีอิทธิพลทางอ้อมต่ออัตมโนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยผ่านความทะเยอทะยาน สภาพแวดล้อมทางการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่ออัตมโนทัศน์ ($R^2 = .44$) และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความทะเยอทะยาน อัตมโนทัศน์มีอิทธิพลต่อ

ความทะเยอทะยานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความสัมพันธ์ระหว่างความทะเยอทะยาน อัตมโนทัศน์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในเมืองและชนบทไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการอภิปรายผลของงานวิจัยนี้พบว่าความทะเยอทะยานของนักเรียนมีความสำคัญและมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนทั้งในโรงเรียนในเมืองและโรงเรียนในชนบท ถึงแม้จะไม่ได้แสดงในสมการโครงสร้าง แต่เมื่อพิจารณาในระดับตัวแปรที่สังเกตได้ในสิ่งแวดล้อมทางการเรียนและสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ ตัวแปรเหล่านี้มีผลต่อความทะเยอทะยานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และทำให้นักเรียนในชนบทมีความทะเยอทะยานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

กอร์ตัน และคนอื่น ๆ (Laura Gorton and others. 2003 : 10-12) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง อาชีพของมารดากับ เจตคติและความทะเยอทะยานด้านอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 151 คนจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ เพนซิลเวเนีย และฟิลาเดลเฟีย จากผลการวิจัยพบว่า เพศมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อความทะเยอทะยานในการประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นักเรียนหญิงจะมีระดับความทะเยอทะยานด้านอาชีพสูงกว่านักเรียนชาย มารดาที่มีเวลาทำงานขณะที่มีลูกกำลังเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีเจตคติ และความทะเยอทะยานด้านอาชีพของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ นักเรียนที่มารดาทำงานเต็มเวลา (Full-Time) จะมีความทะเยอทะยานด้านอาชีพสูงกว่านักเรียนที่มารดาทำงานไม่เต็มเวลา (Part-Time) ส่วนนักเรียนที่มารดาไม่ได้ทำงานจะมีความทะเยอทะยานด้านอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง

สรุปได้ว่า ความสำเร็จทางการเรียน ความภาคภูมิใจในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การควบคุมตนเอง การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ในครอบครัว การยอมรับของบิดามารดาและผู้อื่น การกล้าแสดงออก รวมถึงความต้องการของแต่ละบุคคลไม่ว่าจะเป็นความต้องการได้รับการยอมรับจากสังคม ความต้องการมีอำนาจหรืออิทธิพล หรือความต้องการความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ก็ตาม ล้วนแต่มีความสัมพันธ์กับความทะเยอทะยานของบุคคล ความทะเยอทะยานเป็นความต้องการทางด้านจิตใจ ซึ่งในตัวของแต่ละบุคคลนั้นจะเกิดขึ้นไม่เท่ากัน และอาจจะเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ ได้แก่ การเปิดรับสื่อ การรับรู้ความสามารถในตน การควบคุมตนเอง สภาพแวดล้อมทางครอบครัว และสภาพแวดล้อมทางการเรียน เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยาน

ของแต่ละบุคคลเป็นอย่างมาก ฉะนั้นในการพัฒนาความทะเยอทะยาน จึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อให้บุคคลจะได้พัฒนาตนเองให้ก้าวไปถึงความสำเร็จในชีวิตซึ่งเป็นจุดหมายสูงสุดของแต่ละบุคคลได้ ผู้วิจัยได้แสดงภาพรวมของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยาน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยาน

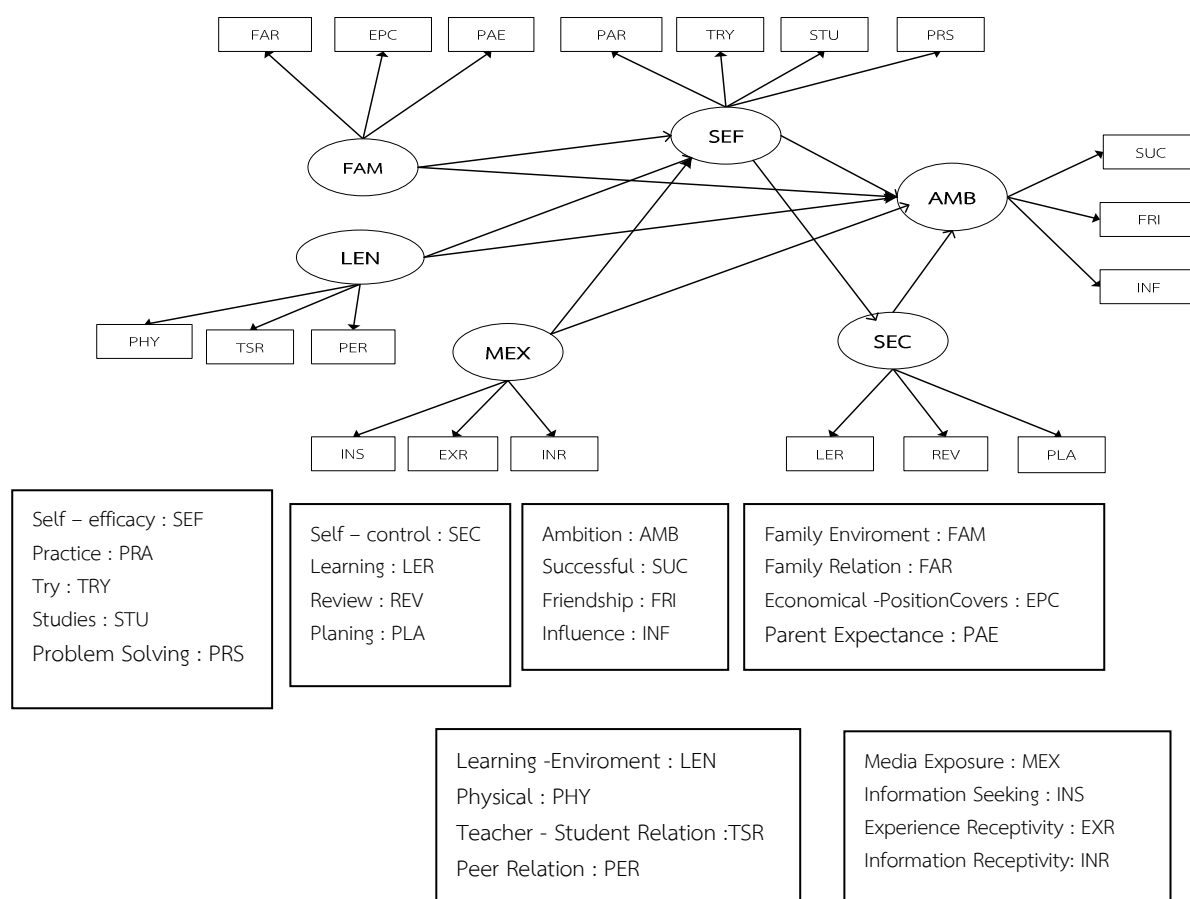
ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ผู้วิจัย	พ.ศ./ค.ศ.	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
การควบคุมตนเอง	<u>ความทะเยอทะยาน</u> มีอิทธิพลทางตรง	สุธาสินี ศรีเที่ยงตรง	2553	ม. 5 (730)
การรับรู้ ความสามารถในตน	<u>ความทะเยอทะยาน</u> มีอิทธิพลทางตรงและ ทางอ้อม	สุธาสินี ศรีเที่ยงตรง	2553	ม. 5 (730)
	มีความสัมพันธ์ <u>การควบคุมตนเอง</u>	พลัคเกอร์ (Pluccker)	1998	มัธยมศึกษา(1,170)
	มีอิทธิพลทางตรงและ ทางอ้อม	สุธาสินี ศรีเที่ยงตรง	2553	ม. 5 (730)
การเปิดรับสื่อ	<u>ความทะเยอทะยาน</u> มีอิทธิพลทางตรง	สุธาสินี ศรีเที่ยงตรง	2553	ม. 5 (730)
	<u>การควบคุมตนเอง</u> มีความสัมพันธ์ทางบวก	ประภาพร คนชื่อ	2552	ม. 3 (217)
	มีอิทธิพลทางอ้อม	กรภัทร วรเชษฐ์	2548	ม. 3 (1,141)
	<u>การรับรู้ความสามารถในตน</u> มีอิทธิพลทางตรง	กรภัทร วรเชษฐ์	2548	ม. 3 (1,141)
สภาพแวดล้อมทาง ครอบครัว	<u>ความทะเยอทะยาน</u> มีอิทธิพลทางตรง	ย้ง. (Deidra J. Young)	1998	มัธยมศึกษา(3,397)
	<u>การควบคุมตนเอง</u> มีอิทธิพลทางอ้อม	กรภัทร วรเชษฐ์	2548	ม. 3 (1,141)
	มีความสัมพันธ์ทางบวก	จิตรภาวิน เอี่ยมอู่ย	2549	ช่วงชั้นที่ 4 (366)
	<u>การรับรู้ความสามารถในตน</u> มีอิทธิพลทางตรง	กรภัทร วรเชษฐ์	2548	ม. 3 (1,141)
	มีความสัมพันธ์ทางบวก	สมลักษณ์ ชาวเจริญ	2548	ช่วงชั้นที่ 4 (366)

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ผู้วิจัย	พ.ศ./ค.ศ.	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
สภาพแวดล้อมทางการเรียน	ความทะเยอทะยาน	ยัง. (Deidra J. Young)	1998	มัธยมศึกษา(3,397)
	มีอิทธิพลทางตรงและอ้อม			
	การควบคุมตนเอง	ประภาพร คนชื้อ จิตรภูยีน เอี่ยมอู่ย	2452	ม. 3 (217)
	มีความสัมพันธ์ทางบวก		2549	ช่วงชั้นที่ 4 (366)
	มีความสัมพันธ์ทางบวก		2548	ช่วงชั้นที่ 4 (366)
การรับรู้ความสามารถในตน	สมลักษณ์ ชาวเจริญ	2548	ช่วงชั้นที่ 4 (366)	
มีความสัมพันธ์ทางบวก				

จากตาราง 1 สร้างเป็นโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยาน ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยาน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 12 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ร้อยเอ็ด นครพนม
บึงกาฬ มหาสารคาม มุกดาหาร สกลนคร หนองคาย หนองบัวลำภู เลย และอุดรธานี
จำนวนนักเรียน 63,586 คน รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนบน

ที่	จังหวัด	จำนวนโรงเรียน	จำนวนนักเรียน
1	กาฬสินธุ์	55	6,040
2	ขอนแก่น	84	10,680
3	มหาสารคาม	35	5,686
4	ร้อยเอ็ด	60	8,154
5	อุดรธานี	63	7,747
6	หนองบัวลำภู	21	3,209
7	เลย	31	3,509
8	หนองคาย	31	2,942

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	จังหวัด	จำนวนโรงเรียน	จำนวนนักเรียน
9	บึงกาฬ	25	2,382
10	นครพนม	51	4,542
11	สกลนคร	45	6,242
12	มุกดาหาร	30	2,453
รวม		496	63,586

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : www.obec.go.th)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน จำนวน 1,036 คน จาก 18 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยมีรายละเอียดการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์จากการคำนวณตัวแปรที่สังเกตได้ 20 : 1 (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542 : 311 ; อ้างอิงมาจาก Schumacker and Lomax. 1996 ; Hair and others. 1998) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ศึกษาตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 19 ตัวแปร ขนาดของกลุ่มตัวอย่างต่ำสุดควรเท่ากับ 380 คน

2.2 การได้มาของกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้จังหวัดเป็นหน่วยในการสุ่ม สุ่มจังหวัดมาร้อยละ 50 จากทั้งหมด 12 จังหวัด โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้ 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม อุดรธานี เลย และกาฬสินธุ์

ขั้นที่ 2 สุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิผสมผสานกับการสุ่มแบบกลุ่ม (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2553 : 59) ดังนี้

1. แบ่งใช้โรงเรียนในแต่ละจังหวัดเป็น 3 ชั้นภูมิ ตามขนาดของโรงเรียน คือ ใหญ่ กลาง เล็ก ดังนี้

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 1,501 คน ขึ้นไป

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 501-1,500 คน

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน 1-499 คน

ในขั้นนี้ตัวแปรที่ใช้ในการแบ่งเป็นชั้นภูมิคือ ขนาดโรงเรียน และโรงเรียนคือกลุ่มของนักเรียน

2. ในแต่ละโรงเรียนสุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยวิธี
สุ่มแบบง่าย ดังนี้

ห้องเรียน 11 ห้องเรียนขึ้นไปสุ่มมา 3 ห้อง
ห้องเรียนตั้งแต่ 6 – 10 ห้อง สุ่มมา 2 ห้อง
ห้องเรียนตั้งแต่ 1 – 5 ห้อง สุ่มมา 1 ห้อง

ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ที่	จังหวัด	จำนวน โรงเรียน	จำนวน นักเรียน	โรงเรียน	ขนาด โรงเรียน	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง	
						ห้อง	นักเรียน
1	ร้อยเอ็ด	60	8,154	สตรีศึกษา ขัติยวงษา ศรีธวัชวิทยาลัย	ใหญ่	3	120
					กลาง	1	40
					เล็ก	1	29
2	ขอนแก่น	84	10,598	ภูเวียงวิทยาคม ฝางวิทยายน ประชารัตน์พัฒนาการ	ใหญ่	2	90
					กลาง	1	38
					เล็ก	1	22
3	มหาสารคาม	35	5,686	วาปีปทุม เขวาไร่ศึกษา โนนแดงวิทยาคม	ใหญ่	3	118
					กลาง	1	33
					เล็ก	1	28
4	กาฬสินธุ์	55	6,040	อนุกุลนารี กุณินารายณ์ นิคมหนองแก้วฯ	ใหญ่	2	90
					กลาง	1	34
					เล็ก	1	21
5	อุดรธานี	63	7,747	สตรีราชินูทิศ วังสามหมอวิทยาคาร สามพาดพิทยาคาร	ใหญ่	3	120
					กลาง	1	43
					เล็ก	1	25

ตาราง 3 (ต่อ)

ที่	จังหวัด	จำนวน โรงเรียน	จำนวน นักเรียน	โรงเรียน	ขนาด โรงเรียน	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง	
						ห้อง	นักเรียน
6	เลย	31	3,509	เลยพิทยาคม	ใหญ่	3	125
				ภูเรือวิทยา	กลาง	1	32
				วังโพนงามวิทยา	เล็ก	1	28
รวม					18	28	1,036

เมื่อผู้วิจัยดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างครบทั้ง 3 ขั้นตอน พบว่า ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 1,036 คน ซึ่งมีจำนวนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้คำนวณไว้ จึงสรุปได้ว่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีความเหมาะสมและเพียงพอต่อการนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) แบบมีตัวแปรแฝง (Latent Variable) ซึ่งจำเป็นต้องใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่พอสมควร และจำนวนพารามิเตอร์หรือตัวแปรควรจะเป็น 20 : 1 (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542 : 311 ; อ้างอิงมาจาก Schumacker and Lomax. 1996 ; Hair and others. 1998) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ศึกษาตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 19 ตัวแปร ขนาดของกลุ่มตัวอย่างต่ำสุดควรเท่ากับ 380 คน ดังนั้น จึงถือได้ว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีขนาดที่เพียงพอ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบวัดความทะเยอทะยานและปัจจัยแต่ละด้านซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วยข้อคำถาม ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบวัดความทะเยอทะยาน จำนวน 30 ข้อ
- ตอนที่ 2 แบบวัดการเปิดรับสื่อ จำนวน 16 ข้อ
- ตอนที่ 3 แบบวัดการรับรู้ความสามารถในตน จำนวน 20 ข้อ
- ตอนที่ 4 แบบวัดการควบคุมตนเอง จำนวน 16 ข้อ
- ตอนที่ 5 แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 20 ข้อ
- ตอนที่ 6 แบบวัดสภาพครอบครัว จำนวน 12 ข้อ
- ตอนที่ 7 แบบวัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน จำนวน 12 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยาน เพื่อกำหนดนิยามและโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัด จากนั้นนำมาสร้างข้อคำถามเพื่อใช้ในวัดพฤติกรรมต่าง ๆ โดยศึกษาลักษณะการสร้างข้อคำถามจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและแบบวัดของคนอื่น ๆ ที่ได้วิจัยในเรื่องคล้ายกัน โดยปรับปรุงภาษาให้เหมาะสมกับวัยของกลุ่มตัวอย่างและสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

2. สร้างแบบวัดตามคุณลักษณะต่าง ๆ โดยสร้างเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2546 : 255-256 ; อ้างอิงมาจาก Likert. 1932) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์การตรวจให้คะแนนของแบบวัด ดังนี้

2.1 คำถามเชิงนิมิตหรือเชิงบวก (Positives Scale)

มากที่สุด	เท่ากับ	5 คะแนน
มาก	เท่ากับ	4 คะแนน
ปานกลาง	เท่ากับ	3 คะแนน
น้อย	เท่ากับ	2 คะแนน
น้อยที่สุด	เท่ากับ	1 คะแนน

2.2 คำถามเชิงนิเสธหรือเชิงลบ (Negative Scale)

มากที่สุด	เท่ากับ	1 คะแนน
มาก	เท่ากับ	2 คะแนน
ปานกลาง	เท่ากับ	3 คะแนน
น้อย	เท่ากับ	4 คะแนน
น้อยที่สุด	เท่ากับ	5 คะแนน

2.3 การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยได้กำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2551 : 102-103)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	มากที่สุด
3.51 – 4.50	มาก
2.51 – 3.50	ปานกลาง
1.51 – 2.50	น้อย
1.00 – 1.50	น้อยที่สุด

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอของประธานและกรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณา ความตรงเชิงเนื้อหา ตลอดจนความชัดเจนของข้อความและความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ตามที่นิยามไว้ ผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

4.1 อาจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา (วท.ด. การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา

4.2 อาจารย์อนุชิต กอศักดิ์ (กศ.ม. การวัดผลการศึกษา) ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสมเด็จพระพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผู้เชี่ยวชาญด้านการ วัดผล

4.3 อาจารย์วัลภา ดวงชาทม (ศษ.ม. จิตวิทยาการศึกษา) ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเขวาสีภิรมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา

4.4 อาจารย์พานิ ขอสุข (ศศ.ม. จิตวิทยาการปรึกษา) พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลโสธร ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา

4.5 อาจารย์จิณัฐตา วรรณเกษม (กศ.ม. จิตวิทยาแนะแนว) ครูชำนาญการ พิเศษ โรงเรียนห้วยผึ้งพิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผู้เชี่ยวชาญด้าน จิตวิทยา

5. นำผลการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา ของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับนิยามศัพท์ตั้งแต่ .60 ถึง 1.00 ถือว่าเป็นข้อคำถามที่ใช้ได้ แต่ถ้ามีค่าน้อยกว่า .60 ก็นำไป ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำหรือตัดทิ้ง ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้ปรับปรุง ถ้อยคำ ภาษาให้เหมาะสมกับระดับชั้นของกลุ่มตัวอย่าง

6. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ การปรับ จำนวนภาษาให้ชัดเจน เหมาะสมกับระดับวัยของกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำแบบสอบถามที่ ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try - out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนขนาด ใหญ่ กลาง เล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

7. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จากนั้นวิเคราะห์หา ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของแต่ละข้อกับคะแนน รวม (Item total Correlation) และวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหา ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ที่องศาอิสระเท่ากับ 98 (df = n-2) ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (One-Tailed Test) มีค่าวิกฤต (Critical Value) เท่ากับ .236 ได้ข้อคำถามที่เข้าเกณฑ์โดยมีรายละเอียด ดังนี้

7.1 แบบวัดความทะเยอทะยาน คัดเลือกและนำไปใช้จำนวน 24 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .324 - .589 และค่าความเที่ยง เท่ากับ .842

- 7.2 แบบวัดการเปิดรับสื่อ คัดเลือกและนำไปใช้ จำนวน 12 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .365 - .687 และค่าความเที่ยง เท่ากับ .853
- 7.3 แบบวัดการรับรู้ความสามารถในตน คัดเลือกและนำไปใช้ จำนวน 16 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .395 - .736 และค่าความเที่ยง เท่ากับ .902
- 7.4 แบบวัดการควบคุมตนเอง คัดเลือกและนำไปใช้ จำนวน 12 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .489 - .694 และค่าความเที่ยง เท่ากับ .844
- 7.5 แบบวัดสภาพแวดล้อมทางครอบครัว คัดเลือกและนำไปใช้ จำนวน 9 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .481 - .628 และค่าความเที่ยง เท่ากับ .854
- 7.6 แบบวัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน คัดเลือกและนำไปใช้ จำนวน 9 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .466 - .629 และค่าความเที่ยง เท่ากับ .866
8. ปรับปรุงแบบวัดและจัดพิมพ์เป็นแบบวัดฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว ไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ติดต่อขอทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยเดินทางไปยื่นหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ด้วยตนเอง โดยเสนอต่อ ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อขอความร่วมมือจากทางโรงเรียนและนัดวันเวลาที่将会เก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. จัดเตรียมแบบสอบถามให้มีจำนวนมากกว่านักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำรองในกรณีเกิดการสูญหายหรือการตอบไม่สมบูรณ์ของกลุ่มตัวอย่าง
4. นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแล้วคัดเลือกแบบวัดที่สมบูรณ์ นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบวัด
2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดตัวแปรแฝง ซึ่งสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงที่ใช้ในการวิจัย 7 ตัวแปร ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดตัวแปรแฝงความทะเยอทะยาน ปรากฏผลดังตาราง 4 และภาพประกอบ 5

ตาราง 4 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงความทะเยอทะยาน (AMB)

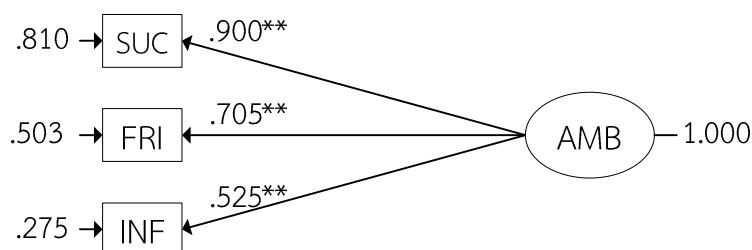
ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ (SC)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE)	t-values	สัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2)
SUC	.900	.018	25.438	.469
FRI	.709	.017	20.974	.360
INF	.525	.017	16.090	.276

ค่าสถิติ $\chi^2 = 0.00$, $df = 0$, $p = 1.000$, $RMSEA = .000$

จากตาราง 4 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (SC) ของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ความต้องการประสบความสำเร็จความสำเร็จ (SUC) ความต้องการมิตรสัมพันธ์ (FRI) และ ความต้องการมีอิทธิพลต่อคนอื่น (INF) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (SC) เท่ากับ .900, .709 และ .525 ตามลำดับ โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดตัวแปรแฝงความทะเยอทะยาน (AMB) พบว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาได้จากค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 0.000 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 0 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 1.000 ซึ่งมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ตามเกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสม ค่า p มีค่ามากกว่า .05) แสดงว่ายอมรับสมมติฐานที่ว่าโครงสร้างองค์ประกอบมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพประกอบ 5

$$\chi^2 = 0.000, df = 0, p = 1.000, RMSEA = .000$$

ภาพประกอบ 5 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงความทะเยอทะยาน (AMB)

2.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดตัวแปรแฝงการควบคุมตนเอง (SEC) ปรากฏผลดังตาราง 5 และภาพประกอบ 6

ตาราง 5 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงการควบคุมตนเอง (SEC)

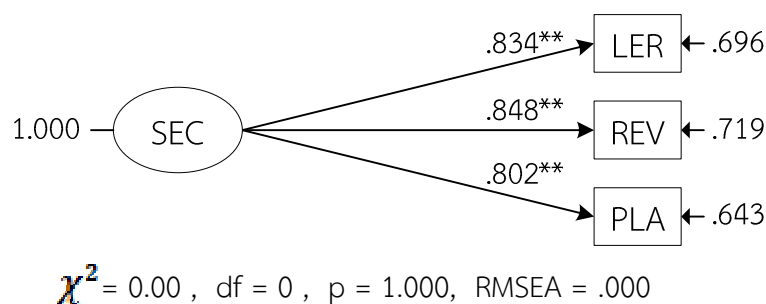
ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ (SC)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE)	t-values	สัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2)
LER	.834	.017	30.739	.514
REV	.848	.017	31.407	.519
PLA	.802	.017	29.225	.049

ค่าสถิติ $\chi^2 = 0.000$, $df = 0$, $p = 1.000$, $RMSEA = .000$

จากตาราง 5 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (SC) ของตัวแปรสังเกตได้พบว่า การเรียน (LER) ความพยายาม (TRY) และการทำตามแผน (PLA) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (SC) เท่ากับ .834, .848 และ .802 ตามลำดับ โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดตัวแปรแฝงการควบคุมตนเอง (SEC) ปรากฏว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาได้จากค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 0.000 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 0 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 1.000 ซึ่งมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ตามเกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสมคือ ค่า p มีค่ามากกว่า .05) แสดงว่ายอมรับสมมติฐานที่ว่าโครงสร้างองค์ประกอบมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงการควบคุมตนเอง (SEC)

2.3 ผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดตัวแปรแฝงการรับรู้ความสามารถในตน (SEF) ปรากฏผลดังตาราง 6 และภาพประกอบ 7

ตาราง 6 การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงการรับรู้ความสามารถในตน (SEF)

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ (SC)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE)	t-values	สัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2)
PAR	.682	.019	20.581	.387
TRY	.745	.017	25.498	.442
STU	.788	.018	27.164	.500
PRS	.823	.017	28.560	.489

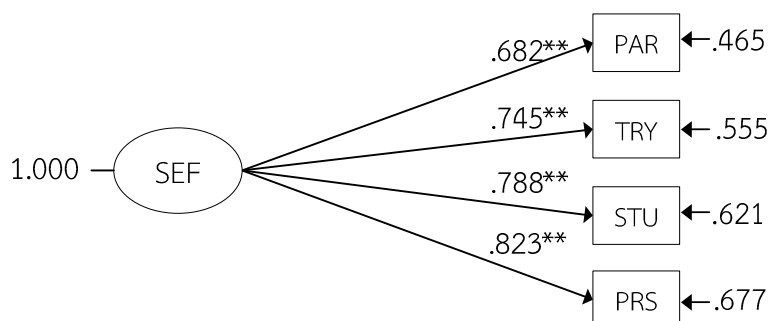
ค่าสถิติ $\chi^2 = 0.00$, $df = 0$, $p = 1.000$, $RMSEA = .000$

จากตาราง 6 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (SC) ของตัวแปรสังเกตได้พบว่า การฝึกฝน (PAR) ความพยายาม (TRY) การเรียน (STU) และการปัญหา (PRS) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (SC) เท่ากับ .682, .745, .788 และ .823 ตามลำดับ โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดตัวแปรแฝงการรับรู้ความสามารถในตน (SEF) ปรากฏว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาได้จากค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 0.00 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 0 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 1.000 ซึ่งมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ตามเกณฑ์การพิจารณา

ความเหมาะสม ค่า p มีค่ามากกว่า .05) แสดงว่ายอมรับสมมติฐานที่ว่าโครงสร้างองค์ประกอบมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพประกอบ 7

$$\chi^2 = 0.00, df = 0, p = 1.000, RMSEA = .000$$

ภาพประกอบ 7 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงการรับรู้ความสามารถในตน (SEF)

2.4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดตัวแปรแฝงสภาพครอบครัว (FAM) ปรากฏผลดังตาราง 7 และภาพประกอบ 8

ตาราง 7 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงสภาพครอบครัว (FAM)

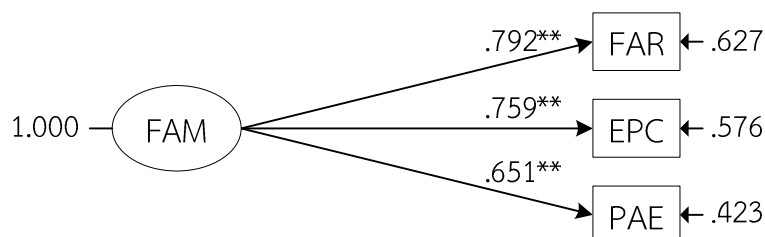
ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ (SC)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE)	t-values	สัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2)
FAR	.792	.020	24.980	.495
EPC	.759	.022	23.997	.523
PAE	.651	.021	20.695	.441

ค่าสถิติ $\chi^2 = 0.00, df = 0, p = 1.000, RMSEA = .000$

จากตาราง 7 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (SC) ของตัวแปรสังเกตได้พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัว (FAR) ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (EPC) และความคาดหวังของผู้ปกครอง (PAE) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (SC) เท่ากับ .792, .759 และ .651 ตามลำดับ โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดตัวแปรแฝงครอบครัว (FAM) ปรากฏว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาได้จากค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 0.00 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 0 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 1.000 ซึ่งมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ตามเกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสมที่ดี ค่า p มีค่ามากกว่า .05) แสดงว่ายอมรับสมมติฐานที่ว่าโครงสร้างองค์ประกอบมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพประกอบ 8

$$\chi^2 = 0.00, df = 0, p = 1.000, RMSEA = .000$$

ภาพประกอบ 8 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงครอบครัว (FAM)

2.5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดตัวแปรแฝงสภาพแวดล้อมทางการเรียน (LEN) ปรากฏผลดังตาราง 8 และภาพประกอบ 9

ตาราง 8 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงสภาพแวดล้อมทางการเรียน (LEN)

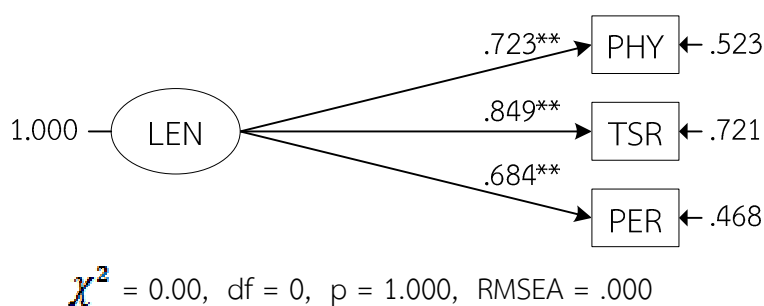
ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ (SC)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE)	t-values	สัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2)
PHY	.723	.021	23.535	.502
STR	.849	.020	27.745	.576
PER	.684	.020	22.243	.456

ค่าสถิติ $\chi^2 = 0.00, df = 0, p = 1.000, RMSEA = .000$

จากตาราง 8 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (SC) ของตัวแปรสังเกตได้พบว่า ด้านกายภาพ (PHY) สัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน (TSR) และสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับนักเรียน (PER) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (SC) เท่ากับ .723, .849 และ .684 ตามลำดับ โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ห้องค้ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดตัวแปรแฝงสภาพแวดล้อมทางการเรียน (LEN) ปรากฏว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาได้จากค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 0.00 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 0 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 1.000 ซึ่งมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ตามเกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสม ค่า p มีค่ามากกว่า .05) แสดงว่ายอมรับสมมติฐานที่ว่าโครงสร้างองค์ประกอบมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 การวิเคราะห์ห้องค้ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงสภาพแวดล้อมทางการเรียน (LEN)

2.6 ผลการวิเคราะห์ห้องค้ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดตัวแปรแฝงการเปิดรับสื่อ (MEX) ปรากฏผลดังตาราง 9 และภาพประกอบ 10

ตาราง 9 การวิเคราะห์ห้องค้ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงการเปิดรับสื่อ (MEX)

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ (SC)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE)	t-values	สัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2)
INS	.746	.019	25.852	.479
EXR	.853	.017	30.343	.529
INR	.791	.017	27.721	.485

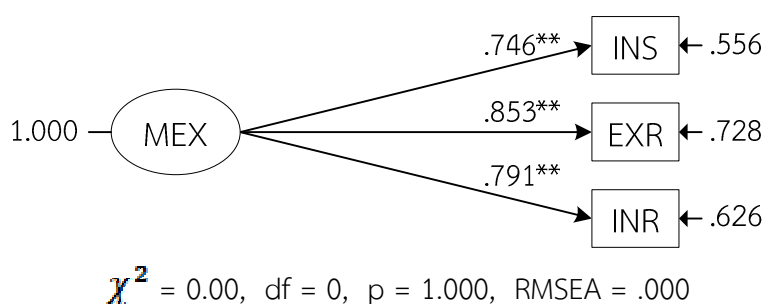
ค่าสถิติ $\chi^2 = 0.00, df = 0, p = 1.000, RMSEA = .000$

จากตาราง 9 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (SC) ของตัวแปรสังเกตได้พบว่า การแสวงหาข้อมูล (INS) การเปิดรับประสบการณ์ (EXR) และการรับรู้สื่อ (INR)

มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (SC) เท่ากับ .746, .853 และ .791 ตามลำดับ โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดตัวแปรแฝงการเปิดรับสื่อ (MEX) ปรากฏว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาได้จากค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 0.00 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 0 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 1.000 ซึ่งมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ตามเกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสม ค่า p มีค่ามากกว่า .05) แสดงว่ายอมรับสมมติฐานที่ว่าโครงสร้างองค์ประกอบมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพประกอบ 10

ภาพประกอบ 10 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงการเปิดรับสื่อ (MEX)

3. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) ด้วยสถิติการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) แบบมีตัวแปรแฝง (Latent Variable) ตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 คำนวณหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนระหว่างข้อคำถามทั้งหมด โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

3.2 ตรวจสอบเมตริกซ์สหสัมพันธ์ของข้อมูลแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ โดยพิจารณาจากค่า

3.2.1 Kaiser -Meyer - Olkin measure of sampling adequacy โดยค่า KMO เป็นการทดสอบว่าข้อมูลมีความเหมาะสมในการใช้วิเคราะห์องค์ประกอบหรือไม่ โดยค่าที่ได้ควรจะมีค่ามากกว่า 0.5 จึงถือว่าข้อมูลนั้นเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ

3.2.2 Bartlett's test of Sphericity เป็นการตรวจสอบเมตริกซ์สหสัมพันธ์ของประชากรว่าเป็นเมตริกซ์เอกลักษณะหรือไม่ ดังนั้นค่า Bartlett's test ควรจะมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) หมายความว่า เมตริกซ์สหสัมพันธ์ไม่เป็นเมตริกซ์เอกลักษณะ

3.3 นำเมตริกซ์สหสัมพันธ์ของข้อมูลที่มีคุณสมบัติตามการตรวจสอบข้างต้นมาวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการพิจารณาความกลมกลืนระหว่างโมเดลตามสมมุติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน ดังนี้

3.3.1 ค่าไค-สแควร์ (Chi – Square : χ^2) เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐานทางสถิติว่าฟังก์ชันความกลมกลืนมีค่าเป็นศูนย์ การคำนวณค่าไค-สแควร์ คำนวณจากผลคูณขององศาอิสระกับค่าของฟังก์ชันความกลมกลืน ถ้าค่าสถิติไค-สแควร์มีค่าสูงมาก แสดงว่าฟังก์ชันความกลมกลืนมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ โมเดลตามสมมุติฐานไม่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ถ้าค่าสถิติไค-สแควร์มีค่าต่ำมาก ยิ่งมีค่าใกล้ศูนย์มากเท่าไร แสดงว่า โมเดลตามสมมุติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (เนงลักษณ์ วิรัชชัย. 2537 : 45) นอกจากนี้สมบัติ ท้ายเรือคำ (2553 : 231) ได้เสนอว่า โมเดลที่มีความกลมกลืนคือ โมเดลที่มีค่าไค-สแควร์ใกล้เคียงกับค่าองศาอิสระ (df) ซึ่งตัวบ่งชี้ คือ ค่าความน่าจะเป็น (prob หรือ sig) จะต้องไม่มีนัยสำคัญ ($p > .05$)

3.3.2 ดัชนีอัตราส่วนไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-Square Ratio) เป็นอัตราส่วนระหว่างค่าสถิติไค-สแควร์กับจำนวนองศาอิสระ (ไค-สแควร์หารองศาอิสระ : χ^2/df) ซึ่งควรมีค่าอยู่ระหว่าง 2-5 โดยมูลเลอร์ (เสรี ชัดแฉ้ม. 2547 : 29 ; อ้างอิงมาจาก Mueller. 1996) เสนอว่า ควรมีค่าน้อยกว่า 3

3.3.3 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index : GFI) ดัชนี GFI จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 – 1 และดัชนี GFI ที่เข้าใกล้ 1 หรือประมาณ .90 ขึ้นไป แสดงว่าโมเดลตามสมมุติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2553 : 231)

3.3.4 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index : AGFI) ได้จากการนำดัชนี GFI มาปรับแก้ เนื่องจากค่า GFI เป็นค่าที่ประมาณจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้น เพื่อปรับแก้ให้ใกล้เคียงกับค่าจากประชากรจึงทำการปรับแก้ ซึ่งการปรับแก้ต้องคำนึงถึงจำนวนตัวแปร ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง และค่าองศาอิสระ ซึ่งค่าดัชนี AGFI นี้มีคุณสมบัติเหมือนกับดัชนี GFI เพียงแต่ค่า AGFI ที่ได้จะมีค่าต่ำกว่า GFI เสมอ หากพบว่าค่า AGFI มีค่าเข้าใกล้ 1 หรือประมาณ .90 ขึ้นไป แสดงว่าโมเดลตามสมมุติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2553 : 231)

3.3.5 ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (Root Mean Squared Residual : RMR) วิธีการนี้ค่าดัชนี RMR ยิ่งเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืน หรือข้อมูลเชิงประจักษ์มีความกลมกลืนกับโมเดลตามสมมุติฐาน ซึ่งถ้าดัชนี RMR มีค่าน้อยกว่า .20 ก็ถือว่าโมเดลมีความกลมกลืนแล้ว (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2553 : 232)

3.3.6 ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณ (Root Mean Squared Error of Approximation : RMSEA) เป็นค่าที่บ่งบอกความไม่กลมกลืนของโมเดลตามสมมุติฐานกับเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากร ซึ่งถ้าดัชนี RMSEA มีค่าน้อยกว่า .08 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนแล้ว (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2553 : 267)

3.3.7 ดัชนีวัดความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index : CFI) เป็นดัชนีที่มาปรับแก้ของ RFI เพื่อให้ดัชนีมีค่าอยู่ระหว่าง 0-1 ดัชนีนี้จึงเป็นดัชนีที่มาจากฐานของ ค่าไค-สแควร์ แบบ Noncentrality ด้วยเช่นกัน และเป็นดัชนีหนึ่งที่ได้รับคามนิยมสูง เนื่องจากเป็นอีกดัชนีที่ไม่ได้รับผลกระทบจากขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยเกณฑ์การตัดสินที่นิยมใช้ก็คือ ต้องมีค่ามากกว่า .90 (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. 2543 : 30-31 ; อ้างอิงมาจาก Bentler. 1990)

จากค่าสถิติหรือดัชนีที่ใช้ตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐาน กับข้อมูลเชิงประจักษ์ข้างต้น สามารถสรุปได้ดังตาราง 10

ตาราง 10 ตารางสรุปค่าที่ใช้ตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดล

ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืนของโมเดล	ระดับการยอมรับ
ค่าไค-สแควร์ (Chi - Square : χ^2)	ค่าไค-สแควร์ ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือค่าความน่าจะเป็น (p) สูงกว่า .05
ดัชนีอัตราส่วนไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-Square Ratio : χ^2/df)	มีค่าน้อยกว่า 3
ค่าดัชนี GFI (Goodness of Fit Index)	มีค่าตั้งแต่ .90 ขึ้นไป
ค่าดัชนี AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index)	มีค่าตั้งแต่ .90 ขึ้นไป
ค่าดัชนี RMR (Root Mean Squared Residual)	ค่าน้อยกว่า .20
ค่าดัชนี RMSEA (Root Mean Squared Error of Approximation)	มีค่าน้อยกว่า .08
ค่าดัชนี CFI (Comparative Fit Index :)	มีค่ามากกว่า .90

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 1.1 หาความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2553 : 111)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม และแบบวัดโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของแบบสอบถามแต่ละข้อกับคะแนนรวม (Item – total Correlation) โดยใช้สูตรดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2553 : 116)

$$r_{xy} = \frac{n \sum xy - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{[n \sum x^2 - (\sum x)^2][n \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนชุด x
 $\sum y$ แทน ผลรวมของคะแนนชุด y
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนน x แต่ละตัวยกกำลังสอง
 $\sum y^2$ แทน ผลรวมของคะแนน y แต่ละตัวยกกำลังสอง
 $\sum xy$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่าง x กับ y
 n แทน จำนวนตัวคู่ของแปรหรือจำนวนสมาชิกในกลุ่ม

1.3 หาค่าความเที่ยงของแบบวัดทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2553 : 118)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ K แทน จำนวนข้อสอบของแบบวัด
 s_i^2 แทน ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อ
 s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

2.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) กรณีคำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิตสำหรับข้อมูลที่ไม่แจกแจงความถี่ (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2553 : 128)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	X	แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X$	แทน ผลรวมของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง
	n	แทน จำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) กรณีรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างสุ่ม (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2553 : 128)

$$S = \sqrt{\frac{n \sum fX^2 - (\sum fX)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	x	แทน ค่าข้อมูลแต่ละตัวหรือจุดกึ่งกลางชั้นแต่ละชั้น
	n	แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง
	f	แทน ค่าความถี่ของข้อมูลแต่ละชั้น

2.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้สูตร (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2553 : 96)

$$r_{xy} = \frac{n \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[n \sum X^2 - (\sum X)^2][n \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	$\sum X$	แทน ผลรวมของตัวแปร X (คะแนนรวม)
	$\sum Y$	แทน ผลรวมของตัวแปร Y (คะแนนรายข้อ)
	$\sum XY$	แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างตัวแปร X กับ Y
	$\sum X^2$	แทน ผลรวมกำลังสองของค่าตัวแปร X (คะแนนรวม)
	$\sum Y^2$	แทน ผลรวมกำลังสองของค่าตัวแปร Y (คะแนนรายข้อ)
	n	แทน จำนวนคู่ของตัวแปร หรือจำนวนสมาชิกในกลุ่ม

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

3.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Simple Correlation) โดยใช้สูตรดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2553 : 149)

$$r_{xy} = \frac{n \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[n \sum X^2 - (\sum X)^2][n \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	$\sum X$	แทน ผลรวมของตัวแปรชุด X (คะแนนรวม)
	$\sum Y$	แทน ผลรวมของตัวแปรชุด Y (คะแนนรายข้อ)
	$\sum XY$	แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างตัวแปร X กับ Y
	X^2	แทน ผลรวมกำลังสองของค่าตัวแปร X (คะแนนรวม)
	Y^2	แทน ผลรวมกำลังสองของค่าตัวแปร Y (คะแนนรายข้อ)
	n	แทน จำนวนคู่ของตัวแปร หรือจำนวนสมาชิกในกลุ่ม

3.2 สถิติที่ใช้การประมาณค่าพารามิเตอร์โดยใช้วิธีการความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood : ML) มีฟังก์ชันดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542 : 49)

$$F = \log|\Sigma| + \text{tr}(s\Sigma^{-1}) - \log|s| + k$$

เมื่อ	F	แทน ฟังก์ชันความกลมกลืน
	S	แทน เมตริกซ์ความแปรปรวน - ความแปรปรวนร่วมจากกลุ่มตัวอย่าง
	Σ	แทน เมตริกซ์ความแปรปรวน - ความแปรปรวนร่วมที่ได้จากค่าประมาณพารามิเตอร์
	k	แทน จำนวนตัวแปรที่สังเกตได้ทั้งหมดในอิสระ = $N_X + N_Y$
	tr	แทน ผลรวมสมาชิกในแนวทแยงของเมตริกซ์

3.3 สถิติทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยสถิติไค - สแควร์ (Chi-Square Statistics) โดยใช้สูตรดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542 : 56)

$$\chi^2 = (n-1)F|s, \Sigma\theta|; d = |k(k+1)/2 - t$$

เมื่อ	n	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	$F s, \Sigma\theta $	แทน ค่าต่ำสุดของฟังก์ชันความกลมกลืนของโมเดลจากพารามิเตอร์ θ
	k	แทน จำนวนตัวแปรที่สังเกตได้
	d	แทน องศาอิสระ (Degrees of Freedom)
	t	แทน จำนวนพารามิเตอร์อิสระ

3.4 สถิติทดสอบความสอดคล้องหรือความตรงของรูปแบบตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of Fit Index : GFI) มีสูตรดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542 : 56)

$$GFI = 1 - \frac{F|S, \Sigma(\theta)}{F|S, \Sigma(o)}$$

เมื่อ $F|S, \Sigma(\theta)$ แทน ค่าต่ำสุดของฟังก์ชันความกลมกลืนของโมเดล
จากพารามิเตอร์ θ
 $F|S, \Sigma(o)$ แทน ค่า F ของโมเดลที่ไม่มีพารามิเตอร์ในโมเดล

3.5 สถิติทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์ตามสมมติฐานกับข้อมูล
เชิงประจักษ์ด้วยดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index
: AGFI) โดยใช้สูตรดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542 : 56)

$$AGFI = 1 - \{(1/2d)k(k+1)\}(1-GFI)$$

เมื่อ k แทน จำนวนตัวแปรที่สังเกตได้
d แทน องศาอิสระ (Degrees of Freedom)

3.6 ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความแตกต่างโดยประมาณ (Root Mean Error of
Approximation : RMSEA) เป็นดัชนีในกลุ่มเศษเหลือ ซึ่งบ่งบอกความไม่เหมาะสมพอดีของเมท
ริกซ์ความแปรปรวนร่วมของโมเดลตามทฤษฎีกับเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมจากประชากรซึ่ง
ควรมีค่าต่ำกว่า 0.05 (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2538 : 48) โดยมีสูตรดังนี้

$$RMSEA = \sqrt{FO/D}$$

เมื่อ $\sqrt{FO/D}$ แทน Max. (nF - d, 0)
F แทน ค่าต่ำสุดของฟังก์ชันความเหมาะสมของ
โมเดล พารามิเตอร์
N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
D แทน ค่าองศาอิสระ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
TE	แทน	อิทธิพลรวม
IE	แทน	อิทธิพลทางอ้อม
DE	แทน	อิทธิพลทางตรง
r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย
R^2	แทน	สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (Coefficient of Determination)
df	แทน	ค่าองศาอิสระ (Degree of Freedom)
t	แทน	ค่าสถิติที (t-value)
p	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
χ^2	แทน	ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนประเภทค่าสถิติไค-สแควร์
GFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
AGFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว
CFI	แทน	ดัชนีวัดความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ
RMR	แทน	ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ
RMSEA	แทน	ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า
สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรแฝง		
FAM	แทน	สภาพแวดล้อมทางครอบครัว (Family)
LEN	แทน	สภาพแวดล้อมทางการเรียน (Learning Environment)
MEX	แทน	การเปิดรับสื่อ (Media Exposure)
SEF	แทน	การรับรู้ความสามารถในตน (Self – efficacy)
SEC	แทน	การควบคุมตนเอง (Self – control)

AMB	แทน	ความทะเยอทะยาน (Ambition)
สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรสังเกตได้		
FAR	แทน	สัมพันธภาพในครอบครัว (Family Relation)
EPC	แทน	ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (Economical Position Covers)
PAE	แทน	ความคาดหวังของผู้ปกครอง (Parent Expectance)
PHY	แทน	ลักษณะทางกายภาพ (Physical)
TSR	แทน	สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (Teacher - Student Relation)
PER	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับนักเรียน (Peer Relation)
INS	แทน	การแสวงหาข้อมูล (Information Seeking)
EXR	แทน	การเปิดรับประสบการณ์ (Experience Receptivity)
INR	แทน	การรับรู้สื่อ (Information Receptivity)
PAR	แทน	การฝึกฝน (Practice)
TRY	แทน	ความพยายาม (Try)
STU	แทน	การเรียนต่อ (Studies)
PRS	แทน	การแก้ปัญหา (Problem Solving)
LER	แทน	การเรียนรู้ (Learning)
REV	แทน	การทบทวน (Review)
PLA	แทน	การวางแผน (Planning)
SUC	แทน	ความต้องการประสบความสำเร็จ (Successful)
FRI	แทน	ความต้องการมิตรสัมพันธ์ (Friendship)
INF	แทน	ความต้องการมีอิทธิพลต่อผู้อื่น (Influence)

ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

- ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน
- ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรสังเกตได้
- ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
 - 3.1 ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ตามสมมติฐาน
 - 3.2 ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ที่ปรับแก้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ปรากฏผลดังตาราง 11

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยาน	\bar{X}	S
ตัวแปรแฝงสภาพแวดล้อมทางครอบครัว (FAM)		
ตัวแปรสังเกตได้สัมพันธภาพในครอบครัว (FAR)	4.145	.625
ตัวแปรสังเกตได้ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (EPC)	4.049	.688
ตัวแปรสังเกตได้ความคาดหวังของผู้ปกครอง (PAE)	4.214	.678
ตัวแปรแฝงสภาพแวดล้อมทางการเรียน (LEN)		
ตัวแปรสังเกตได้ลักษณะทางกายภาพ (PHY)	4.037	.693
ตัวแปรสังเกตได้สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (TSR)	4.036	.668
ตัวแปรสังเกตได้สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับนักเรียน (PER)	4.109	.666
ตัวแปรแฝงการเปิดรับสื่อ (MEX)		
ตัวแปรสังเกตได้การแสวงหาข้อมูล (INS)	3.945	.642
ตัวแปรสังเกตได้การเปิดรับประสบการณ์ (EXR)	3.922	.619
ตัวแปรสังเกตได้การรับรู้สื่อ (INR)	3.945	.613
ตัวแปรแฝงการรับรู้ความสามารถในตน (SEF)		
ตัวแปรสังเกตได้การฝึกฝน (PAR)	4.123	.566
ตัวแปรสังเกตได้ความพยายาม (TRY)	4.012	.592
ตัวแปรสังเกตได้การเรียนรู้ต่อ (STU)	3.875	.635
ตัวแปรสังเกตได้การแก้ปัญหา (PRS)	4.003	.593

ตาราง 11 (ต่อ)

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยาน	\bar{X}	S
ตัวแปรแฝงการควบคุมตนเอง (SEC)		
ตัวแปรสังเกตได้การเรียนรู้ (LER)	3.965	.615
ตัวแปรสังเกตได้การทบทวน (REV)	3.983	.611
ตัวแปรสังเกตได้การวางแผน (PLA)	3.957	.615
ตัวแปรแฝงความทะเยอทะยาน (AMB)		
ตัวแปรสังเกตได้ความต้องการประสบความสำเร็จ (SUC)	3.952	.521
ตัวแปรสังเกตได้ความต้องการมิตรสัมพันธ์ (FRI)	4.000	.507
ตัวแปรสังเกตได้ความต้องการมีอิทธิพลต่อผู้อื่น (INF)	3.669	.525

จากตาราง 11 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ตัวแปรสังเกตได้มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.669 - 4.214 โดยที่ตัวแปรสังเกตได้ความคาดหวังของผู้ปกครอง (PAE) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.214 รองลงมา คือ ตัวแปรสังเกตได้สัมพันธภาพในครอบครัว (FAR) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.145 และตัวแปรสังเกตได้ด้านความต้องการมีอิทธิพลต่อผู้อื่น (INF) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 3.669

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรสังเกตได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 19 ตัวแปร แสดงดังตาราง 12

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

ตัวแปร	PAR	TRY	STU	PRS	LER	REV	PLA	SUC	FRI	INF	PAR	EPC	PAE	PHY	TSR	PER	INS	EXR	INR	
PAR	1.000																			
TRY	.623**	1.000																		
STU	.469**	.587**	1.000																	
PRS	.561**	.613**	.648**	1.000																
LER	.503**	.571**	.613**	.622**	1.000															
REV	.539**	.579**	.554**	.584**	.707**	1.000														
PLA	.501**	.579**	.572**	.576**	.669**	.680**	1.000													
SUC	.479**	.518**	.515**	.529**	.559**	.540**	.565**	1.000												
FRI	.501**	.459**	.375**	.493**	.474**	.504**	.477**	.638**	1.000											
INF	.279**	.388**	.493**	.372**	.396**	.354**	.403**	.472**	.372**	1.000										
FAR	.475**	.473**	.457**	.478**	.520**	.526**	.506**	.457**	.453**	.286**	1.000									
EPC	.390**	.444**	.452**	.456**	.435**	.458**	.531**	.431**	.376**	.306**	.601**	1.000								
PAE	.491**	.441**	.292**	.439**	.386**	.525**	.452**	.376**	.418**	.163**	.515**	.494**	1.000							
PHY	.370**	.428**	.451**	.448**	.497**	.457**	.460**	.431**	.386**	.342**	.409**	.402**	.354**	1.000						
TSR	.420**	.453**	.424**	.495**	.535**	.537**	.497**	.486**	.461**	.337**	.447**	.448**	.457**	.614**	1.000					
PER	.450**	.464**	.405**	.499**	.493**	.523**	.471**	.442**	.437**	.304**	.488**	.469**	.505**	.495**	.581**	1.000				
INS	.388**	.474**	.566**	.527**	.544**	.523**	.503**	.463**	.358**	.398**	.411**	.381**	.334**	.449**	.462**	.433**	1.000			
EXR	.368**	.527**	.584**	.574**	.510**	.532**	.548**	.492**	.407**	.434**	.423**	.413**	.366**	.436**	.446**	.428**	.636**	1.000		
INR	.487**	.543**	.555**	.577**	.528**	.514**	.534**	.506**	.445**	.416**	.429**	.426**	.427**	.422**	.398**	.414**	.590**	.675**	1.000	

Bartlett's test of sphericity = 11,732.069 df = 171 p = .000

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling adequacy = .958

** p < .01

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Practice : PRA

Learning : LER

Successful : SUC

Family Relation : FAR

Physical : PHY

Information Seeking : INS

Try : TRY

Review : REV

Friendship : FRI

Economical -PositionCovers : EPC

Teacher - Student Relation : TSR

Experience Receptivity : EXR

Studies : STU

Planing : PLA

Influence : INF

Parent Expectance : PAE

Peer Relation : PER

Information Receptivity: INR

Problem Solving : PRS

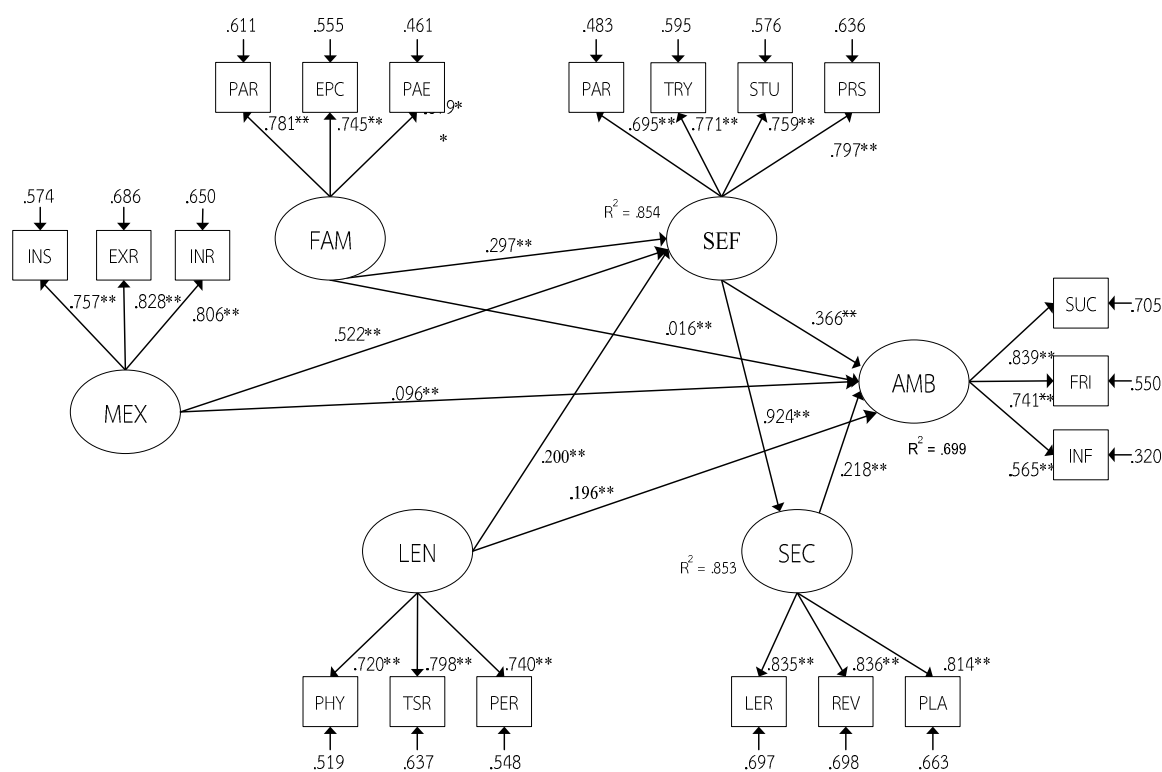
จากตาราง 12 ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ จะเห็นว่า มีตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 19 ตัวแปร ดังนี้ ตัวแปรสังเกตได้ PAR, TRY, STU, และ PRS เป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝงการรับรู้ความสามารถในตน (SEF) ตัวแปรสังเกตได้ LER, REV, และ PLA เป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝงการควบคุมตนเอง (SEC) ตัวแปรสังเกตได้ SUC, FRI และ INF เป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝงความทะเยอทะยาน (AMB) และตัวแปรสังเกตได้ FAR, EPC และ PAE เป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝงสภาพแวดล้อมทางครอบครัว (FAM) ตัวแปรสังเกตได้ PHY, TSR และ PER เป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝงสภาพแวดล้อมทางการเรียน (LEN) ตัวแปรสังเกตได้ INS, EXR และ INR เป็นองค์ประกอบตัวแปรแฝงการเปิดรับสื่อ (MEX) พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด 19 คู่ มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .163 ถึง .707 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกคู่ เป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีค่าสูงสุด ($r_{xy} = .707$) คือ การทบทวน (REV) กับ การเรียนรู้ (LER) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีค่าต่ำสุด ($r_{xy} = .163$) คือ ความคาดหวังของผู้ปกครอง (PAE) กับ ความต้องการมีอิทธิพลต่อผู้อื่น (INF)

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity ซึ่งเป็นค่าสถิติทดสอบสมมุติฐานว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์นั้นเป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity Matrix) หรือไม่ พบว่ามีค่าเท่ากับ 8785.714 ($p < .01$) แสดงให้เห็นว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์นี้มีความแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี Kaiser -Meyer - Olkin ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 (.944) แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันและเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงที่ใช้ในการวิจัย (โมเดลการวัด) และตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างตามสมมุติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ต่อไป

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

3.1 ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ตามสมมุติฐาน แสดงได้ดังภาพประกอบ 11

$\chi^2 = 855.187$, $df = 140$, $\chi^2/df = 6.128$, $p = .000$, $CFI = .985$, $GFI = .920$,
 $AGFI = .891$, $RMSEA = .065$, $RMR = .013$

ภาพประกอบ 11 ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนตามสมมุติฐาน

ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และค่าสัมประสิทธิ์
 อิทธิพลของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนตามสมมุติฐาน
 แสดงได้ดังตาราง 13

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ตามสมมุติฐาน

ตัวแปรตาม	SEF (E ₁)			SEC (E ₂)			AMB (E ₃)		
ตัวแปรอิสระ	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
FAM (K ₁)	0.239**	-	0.239**	0.288**	0.288**	-	0.165**	0.151**	0.014**
LEN (K ₂)	0.158**	-	0.158**	0.190**	0.190**	-	0.271**	0.099**	0.171**
MEX (K ₃)	0.423**	-	0.423**	0.510**	0.510**	-	0.353**	0.266**	0.087**
SEF (E ₁)	-	-	-	1.205**	-	1.205**	0.629**	0.223**	0.406**
SEC (E ₂)	-	-	-	-	-	-	0.185**	-	0.185**

ค่าสถิติ $\chi^2 = 885.187$, $df = 140$, $\chi^2/df = 6.128$, $p = .000$, CFI = .985, GFI = .920, AGFI = .891, RMSEA = .065, RMR = .013

ตัวแปร	PAR	TRY	STU	PRS	LER	REV	PLA	SUC	FRI	INF
ค่าความเที่ยง	.483	.595	.576	.636	.697	.698	.663	.705	.550	.320
ตัวแปร	FAR	EPC	PAE	PHY	TSR	PER	INS	EXR	INR	
ค่าความเที่ยง	.611	.555	.461	.519	.637	.548	.574	.686	.650	
สมการโครงสร้าง	SEF	SEC	AMB							
R SQUARE	.854	.853	.699							

เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง						
	SEF	SEC	AMB	FAM	LEN	MEX
SEF	1.000					
SEC	0.924	1.000				
AMB	0.821	0.791	1.000			
FAM	0.811	0.749	0.696	1.000		
LEN	0.804	0.743	0.733	0.789	1.000	
MEX	0.866	0.800	0.738	0.682	0.709	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

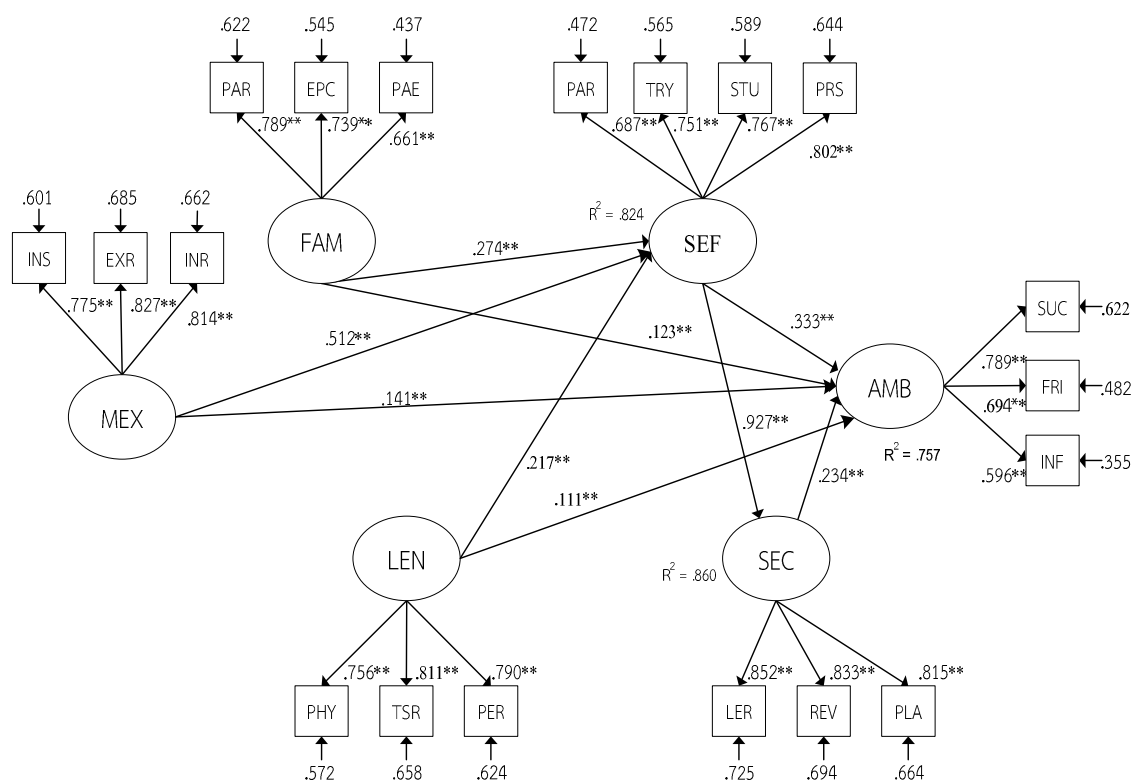
จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ตามสมมุติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลไม่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยสามารถพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 855.187 ที่ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 140 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p = .000$) แสดงให้เห็นว่า โมเดลยังไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่เนื่องจากค่าสถิติไค-สแควร์ มีความแปรผันตามขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่หรือมีมาก ยิ่งทำให้ค่าสถิติไค-สแควร์มีแนวโน้มที่จะมี

นัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น จึงควรพิจารณาอัตราส่วนระหว่างค่าสถิติไค-สแควร์กับจำนวนองศาอิสระ
 ร่วมด้วย และจากผลการวิเคราะห์ พบว่า อัตราส่วนระหว่างค่าสถิติไค-สแควร์กับจำนวนองศาอิสระ
 (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 6.128 ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (< 2) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณา
 ดัชนีวัดความกลมกลืน พบว่า GFI มีค่าเท่ากับ .920 และ AGFI มีค่าเท่ากับ .891 ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์
 ที่กำหนดไว้ ($> .90$) CFI มีค่าเท่ากับ .985 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($> .90$) RMR มีค่าเท่ากับ
 .013 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($< .20$) และ RMSEA มีค่าเท่ากับ .065 ไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้
 ($< .08$) ซึ่งเมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า โมเดลไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นจึงต้องปรับ
 โมเดลให้มีความกลมกลืนกันมากขึ้น โดยผู้วิจัยได้ปรับให้ความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตมี
 ความสัมพันธ์กัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของตัวแปรต่าง ๆ
 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันได้ โดยในการปรับโมเดลจะพิจารณาค่าเสนอแนะจากโปรแกรมหรือดัชนีปรับ
 โมเดล (Model Modification Indices) จนได้โมเดลที่มีความกลมกลืน กับข้อมูลเชิงประจักษ์ต่อไป

3.2 ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
 ที่ปรับแก้ แสดงได้ดังภาพประกอบ 12

$\chi^2 = 164.962, df = 139, \chi^2/df = 1.186, p = .065, CFI = .999, GFI = .984,$
 $AGFI = .978, RMSEA = .013, RMR = .007$

ภาพประกอบ 12 ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่ปรับแก้

อิทธิพลของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่ปรับแก้ แสดงได้ดังตาราง 14

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่ปรับแก้

ตัวแปรตาม	SEF (E ₁)			SEC (E ₂)			AMB (E ₃)		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
FAM (K ₁)	0.216**	-	0.216**	0.271**	0.271**	-	0.228**	0.126**	0.103**
LEN (K ₂)	0.160**	-	0.160**	0.201**	0.201**	-	0.180**	0.093**	0.087**
MEX (K ₃)	0.399**	-	0.399**	0.501**	0.501**	-	0.384**	0.232**	0.116**
SEF (E ₁)	-	-	-	1.255**	-	1.255**	0.581**	0.229**	0.352**
SEC (E ₂)	-	-	-	-	-	-	0.183**	-	0.183**

ค่าสถิติ $\chi^2 = 164.962$, $df = 139$, $\chi^2/df = 1.186$, $p = .065$, CFI = .999, GFI = .984, AGFI = .978, RMSEA = .013, RMR = .007

ตัวแปร	PAR	TRY	STU	PRS	LER	REV	PLA	SUC	FRI	INF
ค่าความเที่ยง	.472	.565	.589	.644	.725	.694	.664	.622	.482	.355
ตัวแปร	FAR	EPC	PAE	PHY	TSR	PER	INS	EXR	INR	
ค่าความเที่ยง	.622	.545	.437	.572	.658	.624	.601	.685	.662	
สมการโครงสร้าง	SEF	SEC	AMB							
R SQUARE	.824	.860	.757							

เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง

	SEF	SEC	AMB	FAM	LEN	MEX
SEF	1.000					
SEC	0.927	1.000				
AMB	0.853	0.824	1.000			
FAM	0.792	0.734	0.738	1.000		
LEN	0.780	0.723	0.730	0.744	1.000	
MEX	0.855	0.793	0.774	0.695	0.701	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนตามสมมุติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หลังปรับแก้ พบว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยสามารถพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 164.962 ที่ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 139 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p = .065$) อัตราส่วนระหว่างค่าสถิติไค-สแควร์กับจำนวนองศาอิสระ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 1.186 ผ่านเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ (< 2) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาดัชนีวัดความกลมกลืนพบว่า GFI มีค่าเท่ากับ .984 AGFI มีค่าเท่ากับ .978 และ CFI มีค่าเท่ากับ .999 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($> .90$) RMR มีค่าเท่ากับ .007 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($< .20$) และ RMSEA มีค่าเท่ากับ .013 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($< .08$) แสดงว่าโมเดลตามสมมุติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เมื่อพิจารณาตัวแปรการรับรู้ความสามารถในตน (SEF) เป็นตัวแปรตาม พบว่า มีเฉพาะตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรตาม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางครอบครัว (FAM) สภาพแวดล้อมทางการเรียน (LEN) และการเปิดรับสื่อ (MEX) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .216 , .160 และ .399 ตามลำดับ ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรการรับรู้ความสามารถในตน (SEF) ได้ร้อยละ 82.40

เมื่อพิจารณาตัวแปรการควบคุมตนเอง (SEC) เป็นตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรตาม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การรับรู้ความสามารถในตน (SEF) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 1.255 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรตาม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางครอบครัว (FAM) สภาพแวดล้อมทางการเรียน (LEN) และการเปิดรับสื่อ (MEX) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .271 , .201 และ .501 ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้งสี่สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรการควบคุมตนเอง (SEC) ได้ร้อยละ 86.00

เมื่อพิจารณาตัวแปรความทะเยอทะยาน (AMB) เป็นตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรตาม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การควบคุมตนเอง (SEC) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .183 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การรับรู้ความสามารถในตน (SEF) มีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .352 มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .229 สภาพแวดล้อมทางครอบครัว (FAM) มีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .103 มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .126 สภาพแวดล้อมทางการเรียน (LEN) มีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .087 มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .093 การเปิดรับสื่อ (MEX) มีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .116 มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .232 โดยตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความทะเยอทะยาน ได้ร้อยละ 75.70

เมื่อพิจารณาเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง พบว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงเป็นบวกทั้งหมด โดยตัวแปรการรับรู้ความสามารถในตน (SEF) กับการควบคุมตนเอง (SEC) มีความสัมพันธ์กันสูงสุด มีค่าเท่ากับ .927 รองลงมาคือ ตัวแปรการรับรู้ความสามารถในตน (SEF) กับการเปิดรับสื่อ (MEX) มีค่าเท่ากับ .855 ตัวแปรการรับรู้ความสามารถในตน (SEF) กับความทะเยอทะยาน (AMB) มีค่าเท่ากับ .853 ตัวแปรการควบคุมตนเอง (SEC) กับความทะเยอทะยาน (AMB) มีค่าเท่ากับ .824 ตัวแปรการควบคุมตนเอง (SEC) กับการเปิดรับสื่อ (MEX) มีค่าเท่ากับ .793 ตัวแปรการรับรู้ความสามารถในตน (SEF) กับการครอบครัว (FAM) มีค่าเท่ากับ .792 ตัวแปรการรับรู้ความสามารถในตน (SEF) กับการควบคุมตนเอง (SEC) มีค่าเท่ากับ .792

ทางการเรียน (LEN) มีค่าเท่ากับ .780 ตัวแปรความทะเยอทะยาน (AMB) กับการเปิดรับสื่อ (MEX) มีค่าเท่ากับ .774 ตัวแปรสภาพแวดล้อมทางครอบครัว (FAM) กับสภาพแวดล้อมทางการเรียน (LEN) มีค่าเท่ากับ .744 ตัวแปรความทะเยอทะยาน (AMB) กับครอบครัว (FAM) มีค่าเท่ากับ .738 ตัวแปรการควบคุมตนเอง (SEC) กับสภาพแวดล้อมทางครอบครัว (FAM) มีค่าเท่ากับ .734 ตัวแปรความทะเยอทะยาน (AMB) กับสภาพแวดล้อมทางการเรียน (LEN) มีค่าเท่ากับ .730 ตัวแปรสภาพแวดล้อมทางการเรียน (LEN) กับการควบคุมตนเอง (SEC) มีค่าเท่ากับ .723 ตัวแปรการเปิดรับสื่อ (MEX) กับสภาพแวดล้อมทางการเรียน (LEN) มีค่าเท่ากับ .701 และตัวแปรสภาพแวดล้อมทางครอบครัว (FAM) กับการเปิดรับสื่อ (MEX) มีค่าเท่ากับ .695

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จากการศึกษาผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรครอบครัว สภาพแวดล้อมทางการเรียน การเปิดรับสื่อ การรับรู้ความสามารถในตน การเห็นคุณค่าในตนเองและการควบคุมตนเองที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

สรุปผล

การนำเสนอผลการวิจัย ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผู้วิจัยนำเสนอตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยสามารถพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 236.831 ที่ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 210 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p = .065$) อัตราส่วนระหว่างค่าสถิติไค-สแควร์กับจำนวนองศาอิสระ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 1.127 ผ่านเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ (< 2) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาดัชนีวัดความกลมกลืนพบว่า GFI มีค่าเท่ากับ .980 AGFI มีค่าเท่ากับ .974 และ CFI มีค่าเท่ากับ 1.000 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($> .90$) RMR มีค่าเท่ากับ .008 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($< .20$)

และ RMSEA มีค่าเท่ากับ .018 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($< .08$) แสดงว่าโมเดลตามสมมุติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. การศึกษาอิทธิพลของตัวแปรสภาพแวดล้อมทางครอบครัว สภาพแวดล้อมทางการเรียน การเปิดรับสื่อ การรับรู้ความสามารถในตน และการควบคุมตนเองที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ปรากฏผลดังนี้

2.1 เมื่อพิจารณาตัวแปรการรับรู้ความสามารถในตน (SEF) เป็นตัวแปรตาม พบว่า มีเฉพาะตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรตาม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางครอบครัว (FAM) สภาพแวดล้อมทางการเรียน (LEN) และการเปิดรับสื่อ (MEX) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .216 , .160 และ .399 ตามลำดับ ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรการรับรู้ความสามารถในตน (SEF) ได้ร้อยละ 82.40

2.2 เมื่อพิจารณาตัวแปรการควบคุมตนเอง (SEC) เป็นตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรตาม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การรับรู้ความสามารถในตน (SEF) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 1.255 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรตาม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางครอบครัว (FAM) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .271 สภาพแวดล้อมทางการเรียน (LEN) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .201 และการเปิดรับสื่อ (MEX) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .501 โดยตัวแปรทั้งสี่สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรการควบคุมตนเอง (SEC) ได้ร้อยละ 86.00

2.3 เมื่อพิจารณาตัวแปรความทะเยอทะยาน (AMB) เป็นตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรตาม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การควบคุมตนเอง (SEC) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .183 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อตัวแปรตาม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางครอบครัว (FAM) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .228 ตัวแปรสภาพแวดล้อมทางการเรียน (LEN) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .180 การเปิดรับสื่อ (MEX) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .384 และการรับรู้ความสามารถในตน (SEF) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .584 โดยตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความทะเยอทะยาน ได้ร้อยละ 75.70

อภิปรายผล

โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยในภาพรวมพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความทะเยอทะยาน คือ การควบคุมตนเอง มีค่าอิทธิพล เท่ากับ

.183 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความทะเยอทะยาน คือ การรับรู้ความสามารถในตนเอง การเปิดรับสื่อ สภาพแวดล้อมทางครอบครัว และสภาพแวดล้อมทางการเรียน มีขนาดอิทธิพลโดยรวมเท่ากับ .581, .384, .228 และ .180 ตามลำดับ ตัวแปรทั้งหมดรวมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความทะเยอทะยานได้ร้อยละ 75.70

2. อิทธิพลของตัวแปรสภาพแวดล้อมทางครอบครัว สภาพแวดล้อมทางการเรียน การเปิดรับสื่อ การรับรู้ความสามารถในตนเอง และการควบคุมตนเอง ที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 การควบคุมตนเอง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความทะเยอทะยาน โดยส่งผลในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การควบคุมตนเอง เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้ โดยเริ่มจากบุคคลก่อน เพราะถ้าบุคคลสามารถควบคุมตนเองได้บุคคลสามารถที่จะประสบผลสำเร็จไม่ว่าจะเป็นด้านการทำงานครอบครัว หรือแม้แต่การศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของเคนดอลล์ และวิลคอกซ์ (ประภาพร คนชื่อ. 2553 : 39 ; อ้างอิงจาก Kendall and Wilcox. 1979 : 120 – 129) พบว่าเด็กที่มีการควบคุมตนเองเป็นเด็กที่มีความสุขุมรอบคอบสามารถแก้ปัญหา และสามารถวางแผนการกระทำด้วยความสุขุม นอกจากนี้เด็กที่มีการควบคุมตนเองสามารถแสดงพฤติกรรมที่เลือกสรรแล้ว หรือสามารถยับยั้งพฤติกรรมที่ขัดต่อการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย บุคคลมีความสามารถในการควบคุมตนเองนั้นจะมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง มีความรู้สึกถึงคุณค่าของตนเอง หรือมีความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถ ทำให้บุคคลเหล่านั้นมองโลกในแง่ดีเพราะมีความเชื่อว่าสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพราะเขาเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นเอง บุคคลที่มีการควบคุมตนเองสูง จะเป็นผู้ที่มีลักษณะด้านอื่นของบุคลิกภาพสูงด้วย เช่น การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ความรับผิดชอบต่อสังคม การปรับตัว การต่อต้านความเปื่อยเบน สติปัญญา และการรับรู้สภาวะทางสังคม

2.2. การเปิดรับสื่อ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความทะเยอทะยาน โดยส่งผลในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า สื่อเป็นสิ่งที่อิทธิพลต่อพฤติกรรมมีส่วนในการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน ซึ่งการเปิดรับสื่อเป็นการเสริมสร้างให้เด็กได้มองตัวอย่างที่ดีจากสื่อต่างๆ เพื่อแยกแยะพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่ยอมรับพฤติกรรมที่ขัดกับสังคม เด็กก็จะสามารถวางแผนเกี่ยวกับอนาคตของตนเองได้ดี ซึ่งการเปิดรับสื่อเป็นการเสริมสร้างให้เด็กได้มองตัวอย่างที่ดีจากสื่อต่างๆ เพื่อแยกแยะพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่ยอมรับพฤติกรรมที่ขัดกับสังคม เด็กก็จะสามารถวางแผนเกี่ยวกับอนาคตของตนเองได้ดี (สายฤดี วรกิจโกศาทร. 2549 : 6) เมื่อบุคคลมีโอกาสได้รับข่าวสารความรู้ต่างๆ ก็จะทำให้บุคคลเกิดความต้องการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ต้องการความสำเร็จ การได้เห็นประสบการณ์ของผู้อื่น การพูดชักจูงจากผู้อื่น และความตื่นตัวทางอารมณ์ เป็นการเสริมแรงจากภายนอกให้บุคคลเกิดความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของบุคคลเพิ่มขึ้น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชิต. 2541 : 57) สอดคล้องกับปทุมณจันทร์ วัฒนวงษ์ (2540 : 68) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร การเปิดรับสื่อ การรับรู้ประโยชน์และความใฝ่ฝัน (Aspiration) เกี่ยวกับการเรียนวิชาทหารรักษาดินแดนของนักศึกษาวิชาทหารหญิง

ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับสื่อที่เกี่ยวข้องกับการเข้าเรียนวิชาทหารรักษาดินแดน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความใฝ่ฝัน (Aspiration) การเข้าเรียนวิชาทหารรักษาดินแดน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การรับรู้ความสามารถในตนเอง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความทะเยอทะยาน บุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในระดับสูงจะยิ่งมีความพยายาม และกระตือรือร้น และมีความมั่นใจในการกระทำกิจกรรมต่างๆ รู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง และเชื่อมั่นในการทำงานว่าจะทำงานนั้นให้บรรลุผลสำเร็จ โดยใช้ความทะเยอทะยานเป็นแรงผลักดันเพื่อให้ไปถึงจุดมุ่งหมายที่ต้องการ กระตือรือร้นในการทำงานให้สำเร็จมากขึ้น พยายามควบคุมตนเองให้ไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ แม้จะต้องฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคก็ไม่ย่อท้อ (สุปราณี สนธิรัตน์ และคณะ. 2537 : 45-47) บุคคลที่รับรู้ความสามารถของตนในระดับสูงมีความพยายามในการกระทำพฤติกรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จมากกว่าบุคคลที่รับรู้ความสามารถของตนเองต่ำคนที่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถจะมีความอดทน อดสาหัส ไม่ท้อถอยง่าย และประสบความสำเร็จในที่สุด

2.4 สภาพแวดล้อมทางครอบครัว มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความทะเยอทะยาน ครอบครัวเป็นหน่วยพื้นฐานของชีวิตเป็นสถาบันที่จำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาบุคคลให้ก้าวไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ผ่านประสบการณ์การอยู่ร่วมกันช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างบุคคลภายในและภายนอกครอบครัว (อุมาพร ตรังคสมบัติ. 2544 : 135-144) สัมพันธภาพทางบวกในครอบครัวนั้นจะมีบรรยากาศที่แสดงถึงทัศนคติและการกระทำที่เต็มไปด้วยความรักและการยอมรับ ซึ่งภายในบรรยากาศนี้เด็กจะรู้สึกว่าเป็นที่ต้องการยอมรับ มีความรู้สึกเป็นอิสระที่จะเป็นตัวของตัวเอง รู้สึกมีคุณค่า และมีความมั่นใจ และสามารถพัฒนาตนตามขั้นพัฒนาการได้สำเร็จ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองจะมีส่วนช่วยให้นักเรียนรู้สึกมีความพร้อม ไม่มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับฐานะของครอบครัว จึงทำให้นักเรียนสามารถทุ่มเทเวลาให้กับการเรียน การเตรียมตนเองให้พร้อมในการสอบได้ รวมถึงการช่วยให้นักเรียนสามารถวางแผนในอนาคตในเรื่องของการศึกษาตลอดจนการประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างกว้างไกล (กมลวรรณ ดีเลิศ. 2551 : 109) นักเรียนที่ได้รับความคาดหวังของผู้ปกครองมาก ทำให้มีการวางแผนการใช้เวลาว่างอย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพราะนักเรียนรับรู้ที่ผู้ปกครองคาดหวังต่อตัวนักเรียนเกี่ยวกับความสามารถด้านต่างๆ ของนักเรียนและส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านนั้นๆ ทำให้นักเรียนเกิดความตั้งใจ มีความพยายามและอดทนในการพัฒนาตนเอง รู้จักที่จะวางแผนในการเรียนและการใช้เวลาว่างอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ให้ผู้ปกครองเกิดความผิดหวังต่อตนเอง นักเรียนมีความพยายามที่จะประสบผลสำเร็จในชีวิต การวางแผนการใช้เวลาว่างจึงเป็นสิ่งหนึ่งที่จะทำให้ นักเรียนประสบความสำเร็จตามที่ผู้ปกครองคาดหวังไว้ (อรรณอลันซ์ เพชรทองคำ. 2551 : 73)

2.5 สภาพแวดล้อมทางการเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความทะเยอทะยาน ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญที่สนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งการส่งเสริมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน นับว่ามีความสำคัญต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจของนักเรียน ซึ่งสามารถใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ และกระตุ้นให้เกิดพลังในการทำงาน และเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขได้ (สมชาย เทพแสง. 2550 : 160) การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

ความจริงใจระหว่างครูกับศิษย์ จะช่วยสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ ถ้าบรรยากาศในห้องเรียน มีแต่ความก้าวร้าว แข่งขัน ความกดดัน อคติ เอารัดเอาเปรียบย่อมไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปใน ทิศทางที่พึงประสงค์บรรยากาศในชั้นเรียนที่ตอบสนอง การปฏิบัติด้านความรู้สึก คุณลักษณะ ค่านิยม การแสวงหาความเป็นตัวของตัวเองจะเกิดขึ้นจากเนื้อหา กระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลให้เกิด ความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า สามารถพัฒนาช่วยเหลือตนเองได้ และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน นำไปสู่ข้อเสนอแนะ ในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้ความสามารถของตน โดยรวมอยู่ในระดับสูง แต่ตัวแปรการรับรู้ความสามารถด้านการเรียนต่อต่ำกว่าตัวแปรอื่น ดังนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริม หรือชี้แนะแนวทางให้นักเรียนตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นตามความสามารถของตน และสร้างความความรู้สึกที่มีต่อตนเองในทางที่ดี มีความเคารพและยอมรับตนเองว่ามีความสำคัญ มีความสามารถ และใช้ความสามารถที่มีอยู่กระทำ สิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย มีความยอมรับนับถือตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง เคารพในตนและผู้อื่น และมีชีวิตอย่างมีเป้าหมาย

1.2 ผลการวิจัยยังพบว่า การเปิดรับสื่อ มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อ ความทะเยอทะยาน ดังนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีการเปิดรับ ข่าวสาร ความรู้ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการศึกษา จากสื่อต่างๆ เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และควรมีการดูแลการใช้สื่ออย่างใกล้ชิดเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เด็กใช้สื่อในทางที่ผิด

1.3 พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้ในการปลูกฝังเด็กให้มีความทะเยอทะยาน โดยแนะนำวิธีการทางบวกให้แก่เด็ก เพราะจากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรปัจจัย ทั้ง 5 ตัว ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความทะเยอทะยานโดยใช้วิธีการทางบวกได้ร้อยละ 75.70 สามารถใช้เป็นแนวทางในการใช้ชีวิตให้ประสบความสำเร็จ มีการพัฒนาตนเอง เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

รูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่าโมเดลที่ พัฒนาขึ้นสามารถอธิบายความแปรปรวนของความทะเยอทะยานโดยใช้วิธีการทางบวกได้ร้อยละ 75.70 ถ้าสามารถนำตัวแปรที่เกี่ยวข้องอื่นๆ มาร่วมวิเคราะห์ด้วย อาจทำให้รูปแบบความสัมพันธ์ของโมเดล สามารถอธิบายความแปรปรวนของความทะเยอทะยานมีค่าสูงขึ้น เช่น อายุ เพศ สถานะทางสังคม ของผู้ปกครอง เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรภัทร วรเชษฐ์. การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดบุรีรัมย์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.
- กรมวิชาการ. พระราชบัญญัติการศึกษาไทย พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2542.
- _____. รูปแบบหรือแนวการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสร้างคุณลักษณะ ดี เก่ง มีสุข ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.
- กมลวรรณ ดีเลิศ. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในกลางของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551.
- กวินทร์ ธรรมนุต. การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการการคิด โดยยึดตนเองเป็นศูนย์กลางของเด็กที่มีความแตกต่างในการอบรมเลี้ยงดูและการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2522.
- กาญจนา ภู่ว่าง. ครอบครัวศึกษา. เชียงใหม่ : ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2533.
- กาญจนา พูนสุข. "การควบคุมตนเอง," การแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา. 1(1) : 45-46 ; กรกฎาคม-ธันวาคม, 2541.
- กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์. พื้นฐานทฤษฎีสังคมสงเคราะห์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.
- กิพลี วรรณจีย์. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : บุ๊คแสตนด์, 2538.
- กันยา สุวรรณแสง. บุคลิกภาพและการปรับตัว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น, 2536.
- กัลยา เตชาเสถียร. ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองในการปฏิบัติงานการพยาบาลหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- กฤษณา ศักดิ์ศรี. มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ : อักษรพิทยา, 2534.
- จิตรภาณิน เอี่ยมอ้อย. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการควบคุมตนเองไม่ให้เกี่ยวข้องกับอบายมุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549.
- จรรยา ทองถาวร. มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ : อักษรพิพัฒน์, 2536.
- จรรยา สุวรรณทัต, ลาดทองใบ ภู่อภิรมย์ และกมล สุดประเสริฐ. รายงานการวิจัยเรื่องความสามารถในการควบคุมตนเองของเด็กไทย ในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการศึกษาการฝึกทักษะและการพัฒนาจิตลักษณะเพื่อการสร้างพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2533.

- จรรยา สุวรรณทัต. ประมวลบทความทางวิชาการระหว่างปี 2526 – 2531 ฉบับ อภินันทนาการ
ครบรอบ 33 ปี. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
2542.
- จำรูญ เทียมธรรม. การศึกษาระหว่างปัจจัยบางประการกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- จิตรา วสุวานิช. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2531.
- จิตติมา จุมทอง. ผลของการสอนตนเองต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองและ
ผลสัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- จินตนา ธนวิบูลย์ชัย. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิค Path Analysis. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.,
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- จิราภรณ์ กุณสิทธิ์. การทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยตัวแปรด้าน
การกำกับตนเองในการเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ที่สอดคล้องต่อ
วิชาคณิตศาสตร์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์. จิตวิทยาเบื้องต้น. สงขลา : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์, 2532.
- จันทิรา ปัทมินทร และอมรกุล อินโอรานนท์. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อครอบครัว,”
จุลสารศูนย์วิทยาจิต. 10-15, 2537.
- จุลชัย อัครธราดล. การสร้างแบบวัดบุคลิกภาพโลดโผน. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2538.
- จำรูญ เทียมธรรม. การศึกษาระหว่างปัจจัยบางประการกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. โมเดล LISREL เพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
2543.
- ฉันทนา ภาคบงกช. “การสำรวจคุณลักษณะทางวินัยที่พึงประสงค์ในสังคมไทย,” ใน รายงาน
การวิจัยฉบับที่ 56. ไม่มีเลขหน้า. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2533.
- ชนาธิป วิทาโน. การเปิดรับสื่อโฆษณา การจดจำ และพฤติกรรมผู้บริโภคเครื่องดื่มน้ำตาล
ข้าวยาของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท บธ.ม กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- ชวรัตน์ เชิดชัย. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ : คณะวารสารศาสตร์
และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.

- ช่อทิพย์ ราศีเกรียงไกร. ความมุ่งหวังของบิดาที่มีต่อการศึกษาและอาชีพของบุตร : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาและโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ส.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- ชัชลิณี จุงพิวัฒน์. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเวียงสระ อำเภอยะนิง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.
- เขาวนา อมรสงเจริญ. ผลการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2537.
- ไชยยงค์ วรรณาม. พัฒนาการการควบคุมตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่สาม ที่มีโนภาพแห่งตนต่างระดับกัน ในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2549.
- ฐิติพัฒน์ สงบกาย. ผลของการกำกับตนเองต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- ณรงค์ สุขประเสริฐ. การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานช่างมหาวิทยาลัยมหิดล ๓ สาขา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2535.
- ณรงค์ เส็งประชา. มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2538.
- ณัฐกมล ชาญสาธิตพร. “สัมพันธภาพในครอบครัว การยอมรับจากเพื่อนกับการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น,” วารสารสาธารณสุขศาสตร์. 32(2) : 129-139. พฤษภาคม-สิงหาคม, 2545.
- ณัฐวัตร ลุณหงส์. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางครอบครัว สังคม และสภาพแวดล้อมกับการควบคุมตนเองและการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน : ศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ สส.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, 2544.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. จิตวิทยาเบื้องต้น เล่ม 1. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2520.
- ดวงเดือน พันธุมนาวินและคณะ. รายงานการวิจัยเรื่อง การควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2520.
- ดารณี วงษ์อยู่น้อย. การพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยวิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2525.
- เดือนเพ็ญ ทองน่วม. การรับรู้ความสามารถแห่งตน เป้าหมายในการศึกษาและการเรียนรู้ โดยการกำกับตนเอง. กรุงเทพฯ : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม, 2546.

- ดุขฎิ โยเหลา, ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และชัยวัฒน์ วงศ์อาษา. รายงานการวิจัยครั้งที่ 63 ปัจจัยที่บ่งชี้สาเหตุการใช้และติดสารเสพติดของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดยโสธร. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2540.
- ตรงสรณ์ คนดี. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความทะเยอทะยานนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2544.
- ติน ปรัชญาพฤทธิ และอิสระ สุวรรณบล. ปทานุกรมการบริหาร. กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2514.
- ทองทิพา วิริยะพันธ์. มนุษย์สัมพันธ์กับการบริหาร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อินฟอร์มีเดียบุ๊ก, 2546.
- ธนสิทธิ์ เตชรุ่งวณิชย์. การเปิดรับสื่อ ความพึงพอใจ และพฤติกรรมการชมของผู้ชมรายการบิกบราเธอร์ ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท บธ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2549.
- นงนุช โรจนเลิศ. การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่น. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2533.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (LISREL) สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- _____. โมเดลลิสเรล (LISREL) : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- นงเยาว์ จุลชาติ. รายงานการวิจัย เรื่อง ลักษณะบางประการของครอบครัวที่มีผลต่อการเจ็บป่วยทางจิต. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข, 2533.
- นพวรรณ หาญผล. ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว ประสบการณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงในชีวิตกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2535.
- นวรินทร์ ตาก้อนทอง. การศึกษาเปรียบเทียบการอ้างสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 1 ที่มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนแตกต่างกัน. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2549.
- เนตรชนก พุ่มพวง. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- นินิ เอียวศรีวงศ์. ความทะเยอทะยาน : Ambition. กรุงเทพฯ : มติชน, 2549.
- นิภา นิธยาน. การปรับตัวและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2530.
- นโปเลียน ฮิลล์. สูตรสำเร็จเงินไปเสีย ฮิลล์. นครสวรรค์ : กองทุนอนุรักษ์และหนังสือไทย, 2543.
- บุญชม ศรีสะอาด. พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กทม. : ประสานการพิมพ์, 2551.

- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. การวัดประเมินการเรียนรู้ (การวัดประเมินแนวใหม่). กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.
- ปานทิพย์ โสภานิต. การศึกษาบุคลิกภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขต กรุงเทพมหานคร ตามแนวทฤษฎีของฮอลล์แลนด์. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2531.
- ปราโมทย์ เยี่ยมสวัสดิ์. ปรัชญาชีวิต ศาสตร์แห่งความสำเร็จ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2524.
- ปุกณจันทร์ วัฒนวงษ์. การเปิดรับสื่อ การรับรู้ประโยชน์และความไม่ฝืนที่เกี่ยวกับการเข้าเรียน วิชาทหารรักษาดินแดนของนักศึกษาหญิง ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ประกายทิพย์ พิชัย. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2539.
- ประภาพร คนชื้อ. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสามารถในการควบคุมตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2552.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2546.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น = Introduction to Behavior Modification. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา ทบวงมหาวิทยาลัย, 2530.
- พรกมล รัชนาภรณ์. รูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการเปิดรับสื่อและพฤติกรรมการบริโภคสินค้าของวัยรุ่นในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- พรทิพย์ คำชาย. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกสาขาวิชาของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2543.
- พรทิพย์ วรกิจโกคาทร. ภาพพจน์นั้นสำคัญยิ่ง. กรุงเทพฯ : คณะวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.
- พรรณณี ชูทัยเจนจิต. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : วรวิกรมการพิมพ์, 2538.
- พรรณราย ทร์ยะประภา. การฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- _____. จิตวิทยาการทำงาน. กรุงเทพฯ : พรนเรศวร์, 2548.
- พรเพชร โสสิถิमानนท์. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการกวดวิชาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.
- พระราชวรมุณี (ประยูรค์ ปยุตโต). ประโยชน์สูงสุดของชีวิตนี้. ม.ป.ท. : ม.ป.พ., 2530.
- พินทุสร ติวตตานนท์. บทเรียนแห่งความก้าวหน้า. กรุงเทพฯ : กรุณา - จตุพร, 2529.

- พิไลลักษณ์ อ่อนละมุล. การศึกษาและพัฒนายุทธวิธีทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- ไพลิน ผ่องใส. การจัดการสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : กราฟิค อาร์ต, 2532.
- มธุรส สว่างบำรุง. จิตวิทยาทั่วไป. เชียงใหม่ : กิตติการพิมพ์, 2542.
- มานิดา ทองทิว. การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและรายบุคคลที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเอง. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2526.
- มารีสา วรตรุจิวังค์. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2549.
- เมธาวดี สังขะมาน. ตัวแปรคัดสรรที่สัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2547. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- เยาวภา พุกกะคุปต์. แรงปรารถนาสู่ความสำเร็จ. -A Passion for Success. กรุงเทพฯ : แมคกรอฮิล, 2540.
- ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. การวิเคราะห์ผู้รับสาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมจิตวิทยา อักษร A-L. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภากการพิมพ์, 2548.
- ราศรี เทพหัสดิน ณ อยุธยา. การศึกษาเปรียบเทียบความทะเยอทะยานของเด็กวัยรุ่นไทยที่มา จากครอบครัวชั้นกลางและชั้นต่ำ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2515.
- รังสรรค์ โนมยา. รวมศัพท์ที่สำคัญทางจิตวิทยา. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- รัตนภรณ์ วงศาโรจน์. การศึกษาแบบการคิดและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษาผู้ใหญ่ในจังหวัดสมุทรสาคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2533.
- เลขา ปิยะอัจฉริยะ. การพัฒนาพฤติกรรมเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมจริราช, 2539.
- วนัสนันท์ คร่ำสุข. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความร่วมมือในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวัดมกุฏกษัตริย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551.
- वासนา ผดุงทรง. ผลของการอภิปรายภาพวาดเป็นกลุ่มต่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปัญญาวรคุณ กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2529.

- วิชัย วงศ์ใหญ่. “การสร้างหน่วยการเรียนรู้ตัวอย่าง เรื่อง การสร้างบรรยากาศในห้องเรียน,”
ใน เอกสารศูนย์พัฒนาการศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย. หน้า 20 - 21. กรุงเทพฯ :
ศูนย์พัฒนาการศึกษา, 2538.
- วิสิทธิ์ โรจนไพรวงศ์. การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางวิทยาศาสตร์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดกรมสามัญศึกษา ตามทฤษฎีความสนใจ แรงจูงใจ
และการเรียนของออลส์ท และคณะ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา,
2545.
- วิไลพรรณ สวัสดิ์พาณิชย์. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง สัมพันธภาพ
ในคู่สมรสกับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของสตรีที่มีบุตรยาก. วิทยานิพนธ์ พย.ม.
ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2536.
- ศรีธนา พิภพภิญโญ. การเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อบุคคลกับการเลือกคณะและสถาบันเพื่อศึกษาต่อ
ในระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- ศศิگانต์ ธนะโสธร. ผลของการมีตำแหน่งเป็นหัวหน้าห้องต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2529.
- ศิลปชัย ฐปสุวรรณ. การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านความต้องการตามแนวทฤษฎี
ของเมอร์เรย์. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2538.
- ศิริกุล ตันทุลาภิรักษ์. ทฤษฎีบุคลิกภาพ. กาญจนบุรี : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว.
สหวิทยาลัยทวารวดีกาญจนบุรี, 2531.
- ศิริบุรณ สายโกสม. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2548.
- ศิริลักษณ์ ณ กาฬสินธุ์. จิตลักษณะบางประการที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม
ของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลายในสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดมหาสารคาม.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544.
- ศรีเรื่อน แก้วกังวาน. ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ (รู้เรา รู้เขา). พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ :
หมอชาวบ้าน, 2551.
- สมิต อาชนิจกุล. การพัฒนาตนเอง. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า, 2533.
_____. การพัฒนาตนเอง. กรุงเทพฯ : บริษัทธรรมสาร จำกัด, 2535.
- สมชาติ กิจรรอง. ฝันให้ไกลแล้วไปให้ถึง. กรุงเทพฯ : บริษัทเม็ดทรายพรินติ้ง, 2546.
- สมชาย เทพแสง. ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา,
2550.
- สมชัย วงษ์นายะ. การศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสระบุรี. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2524.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.

- สมพร พรหมจันทร์. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสในจังหวัดนครศรีธรรมราช. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2540.
- สมพร สุทัศน์ีย์. มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- สมพิศ ไชยกิจ. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2536.
- สมลักษณ์ ชาวเจริญ. แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.
- สายสุรีย์ จุติกุล. Helt. กรุงเทพฯ : กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2542.
- สายฤดี วรกิจโกคาทร. “สื่อกับสมองและพัฒนาการเด็กและเยาวชน,” สารศูนย์เฝ้าระวังทาง วัฒนธรรม. 4(9) ; ตุลาคม - ธันวาคม, 2549.
- สารณี ธนกรวิทย์. การศึกษาจริยธรรม ความเกรงใจ และความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนที่มี พฤติกรรมเชิงนิเสธและนิมาน. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ, 2523.
- สุจิตรา เพื่อนอารีย์. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและรูปแบบผล ย้อนกลับในคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- สุชา ไอยราพงศ์. อิทธิพลของเพศ ศาสนา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อ บุคลิกภาพ ด้านความต้องการของนักศึกษาในวิทยาลัยครูยะลา วัดโดย EPPS. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.
- สุชาลินี ศรีเที่ยงตรง. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความทะเยอทะยาน (Ambition) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2553.
- สุพัตรา ผลรัตน์ไพบูลย์. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.
- สุปราณี สนธิรัตน์และคณะ. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2537.
- สุพจน์ ลินสูงศักดิ์วัฒน์. การสร้างแบบทดสอบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน จังหวัดบุรีรัมย์. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2527.
- สุภัททา ปิ่นตะแพทย์. พฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา การศึกษาและการแนะแนว สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, 2542.
- สุรพล พะยอมแย้ม. จิตวิทยาสัมพันธ์ภาพ. กาญจนบุรี : สหภาพพัฒนาการพิมพ์, 2548.

- สุเมธ พงษ์เกตุรา. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2553.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. รายงานประจำปี 2552. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2553.
- เสรี ชัดรัมย์. โมเดลสมการโครงสร้าง. ชลบุรี : ภาควิชาการวิจัยและวัดผลการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2548.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. “การสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย: ข้อเท็จจริงและผลกระทบ,” วารสาร
ราชบัณฑิตยสถาน. 18(4) : 63-64 ; กรกฎาคม – กันยายน, 2536.
- อรรถพร กงวิไล. “ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กไทยอันเป็นผลเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก,”
กรุงเทพฯ : อีรพงษ์การพิมพ์, 2541.
- อนอนุนมา ศาสตรา. ความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของคะแนนแบบวัดการรับรู้ความสามารถ
ของตนเองที่มีรูปแบบต่างกัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญาโท
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. พฤติกรรมผู้บริโภค. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.
- อนรุักษ์ บัณฑิตยชาติ. สุขภาพจิต. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2542.
- อดิเทพ ศรีสุรักษ์. ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนวิจิตรวิทยา เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2545.
- อรรถนอลันซ์ เพชรทองคำ. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนในการใช้เวลาว่าง ของนักเรียนช่วง
ชั้นที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551.
- อุดม สำอางค์กุล. ลักษณะความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่นในตนเอง และความเคร่งครัดของวัยรุ่นไทย
ภาคกลาง. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2519.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. Everest พาลูกค้นหาความนับถือตนเอง. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและ
พัฒนาครอบครัว, 2543.
- _____. สร้าง E.O. ให้ลูกคุณ. กรุงเทพฯ : ชันดำการพิมพ์, 2544.
- อรุณ รักธรรม. หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- อำนาจ วีรวรรณ. “การพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง,” วารสารการศึกษา กทม.
15(9) ; มิถุนายน, 2539.
- อำนาจ เลิศขยันดี. สถิติขั้นสูง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศิลปะสนองการพิมพ์, 2545.
- Ahmad, Raza Riahincjed and Albert B. Hood. “The Development of
Interpersonal Relationship in Collage,” Journal of Collage Student Personal.
1984 ; November, 1984.
- Blair, Glenn Myers. Educational Psychology. New York : Macmillan Company,
1968.

- Bruno, Frank J. Adjustment and Personal Growth : Seven Pathway. 2nd ed. New York John Wily & Son, 1983.
- Deidra J. Young. "Ambition, Self-Concept and Achievement: A Structural Equation Model for Comparing Rural and Urban Students," Journal of Research in Rural Education. 1998 ; Spring, 1998.
- Herman, Herbert J.M. "A Questionnaire Measures of Achievement Motivation," Journal of Applied Psychology. 54 : 354-355 ; August, 1970.
- Jesse, Gordon E. Personallity and Behavior. New York : The Macmillan Co, 1963.
- Johnand Howard. Personality Development in Children. Texas : University of Teas, 1975.
- Kazdin, Alan F. Behavior Modification in Applied Setting. 3rd ed. Homewoodllinois ; The Dorseypress, 1984.
- Klapper, Joseph T. The Effects of Mass Communication. New York : The Free Prees, 1960.
- Koivo, Anne Piblak. "The Relarioship of student Perceptions of Study Habits and Attitudes Based on Differences in Sex, Grade, and Academic Achievment," Dissertation Abstracts International. 1983.
- Littovsky, V.G. and J.B. Dusch. "Perception of Child – Rearing and Self –Concept Development During the Early Adolescent Years," Journal of Youth and Adolescence. 14(2) : 373-387 ; October, 1985.
- Maslow, A.H. Motivation and Personality. 2nd ed. New York : Harperand Row, 1970.
- . Motivation and Personality. New York : Harper & Brothers Publishers, 1954.
- Newman, P.R. Principle of Psychology. Llionis : The Dorsey press, 1986.
- Plucker, Jonathan A. "The Relationship Between School Climate Conditions and Student Aspirations," The Journal of Educational Research. 91(4) : 240-245 ; March-April, 1998.
- Rosenberg, M. Society and the Adolescent Self-Image. New Jersey : Princeton University Press, 1965.
- Rosenbaum, Michael. "A Schedual for Assessing Self– Control Behaviors, Preliminary Finding," Behavior Therapy. 11 : 109–121 ; January, 1980.
- Schramm, Wilbur. Mass Communication in National Development : the Role of Information in the Developing Contries. Stonford, Carifornia : Stamford University Press, 1964.

Schunk, D.H. Developing Children's Self-Efficacy and Skills : The Roles of Social Comparative Information and Goal Setting. S.l. : Contemporary Educational Psychology, 1983.

Weber, Max. Essays in Sociology. New York : Oxford University Press, 1947.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. อาจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา (วท.ด. การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา
2. นายอนุชิต กอศักดิ์ (กศ.ม. การวัดผลการศึกษา) ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสมเด็จพระพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล
3. นางสาววัลภา ดวงชาทม (ศษ.ม. จิตวิทยาการศึกษา) ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเขวไร่ศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา
4. นางสาวพาดิณี ขอสุข (ศศ.ม. จิตวิทยาการปรึกษา) พยาบาลวิชาชีพชำนาญการโรงพยาบาลโสธร ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา
5. นางสาวฉิณัฐตา วรรณเกษม (กศ.ม. จิตวิทยาแนะแนว) ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยผึ้งพิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา

ภาคผนวก ข
คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 15 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC) ค่าอำนาจจำแนก และความเที่ยง ของแบบวัดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ตัวแปร	ข้อที่	ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	สรุปผล	อำนาจจำแนก (r)
ความทะเยอทะยาน	1	1.000	สอดคล้อง	.403
	2	.800	สอดคล้อง	.378
	3	1.000	สอดคล้อง	.405
	4	.600	สอดคล้อง	.324
	5	1.000	สอดคล้อง	.511
	6	1.000	สอดคล้อง	.486
	7	1.000	สอดคล้อง	.583
	8	1.000	สอดคล้อง	.493
	9	1.000	สอดคล้อง	.513
	10	.800	สอดคล้อง	.452
	11	1.000	สอดคล้อง	.492
	12	1.000	สอดคล้อง	.513
	13	1.000	สอดคล้อง	.453
	14	1.000	สอดคล้อง	.582
	15	1.000	สอดคล้อง	.589
	16	1.000	สอดคล้อง	.512
	17	1.000	สอดคล้อง	.483
	18	.600	สอดคล้อง	.435
	19	.800	สอดคล้อง	.516
	20	1.000	สอดคล้อง	.463
	21	1.000	สอดคล้อง	.416
	22	1.000	สอดคล้อง	.532
	23	.800	สอดคล้อง	.439
	24	1.000	สอดคล้อง	.422

ความเที่ยง เท่ากับ .842

ตาราง 15 (ต่อ)

ตัวแปร	ข้อที่	ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	สรุปผล	อำนาจจำแนก (r)
การเปิดรับสื่อ	1	.600	สอดคล้อง	.365
	2	1.000	สอดคล้อง	.519
	3	.800	สอดคล้อง	.503
	4	1.000	สอดคล้อง	.541
	5	1.000	สอดคล้อง	.687
	6	1.000	สอดคล้อง	.472
	7	1.000	สอดคล้อง	.514
	8	1.000	สอดคล้อง	.432
	9	1.000	สอดคล้อง	.458
	10	.800	สอดคล้อง	.398
	11	.800	สอดคล้อง	.447
	12	1.000	สอดคล้อง	.605
ความเที่ยง เท่ากับ .853				
การรับรู้ ความสามารถในตน	1	.800	สอดคล้อง	.539
	2	1.000	สอดคล้อง	.502
	3	1.000	สอดคล้อง	.529
	4	.800	สอดคล้อง	.541
	5	1.000	สอดคล้อง	.541
	6	1.000	สอดคล้อง	.485
	7	1.000	สอดคล้อง	.518
	8	.600	สอดคล้อง	.531
	9	1.000	สอดคล้อง	.547
	10	1.000	สอดคล้อง	.674
	11	1.000	สอดคล้อง	.736
	12	.800	สอดคล้อง	.627
	13	1.000	สอดคล้อง	.570
	14	1.000	สอดคล้อง	.698
	15	1.000	สอดคล้อง	.680

ตาราง 15 (ต่อ)

ตัวแปร	ข้อที่	ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	สรุปผล	อำนาจจำแนก (r)
	16	1.000	สอดคล้อง	.395
ความเที่ยง เท่ากับ .902				
การควบคุมตนเอง	1	1.000	สอดคล้อง	.533
	2	1.000	สอดคล้อง	.534
	3	1.000	สอดคล้อง	.629
	4	1.000	สอดคล้อง	.694
	5	1.000	สอดคล้อง	.513
	6	.800	สอดคล้อง	.489
	7	1.000	สอดคล้อง	.510
	8	1.000	สอดคล้อง	.510
	9	1.000	สอดคล้อง	.578
	10	1.000	สอดคล้อง	.495
	11	1.000	สอดคล้อง	.569
	12	.600	สอดคล้อง	.490
ความเที่ยง เท่ากับ .844				
สภาพแวดล้อมทาง ครอบครัว	1	1.000	สอดคล้อง	.596
	2	1.000	สอดคล้อง	.628
	3	.800	สอดคล้อง	.614
	4	.800	สอดคล้อง	.579
	5	1.000	สอดคล้อง	.488
	6	1.000	สอดคล้อง	.529
	7	1.000	สอดคล้อง	.602
	8	.800	สอดคล้อง	.490
	9	.600	สอดคล้อง	.481
ความเที่ยง เท่ากับ .854				
สภาพแวดล้อม ทางการเรียน	1	1.000	สอดคล้อง	.587
	2	1.000	สอดคล้อง	.615
	3	1.000	สอดคล้อง	.498

ตาราง 15 (ต่อ)

ตัวแปร	ข้อที่	ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	สรุปผล	อำนาจจำแนก (r)
	4	.800	สอดคล้อง	.476
	5	.800	สอดคล้อง	.527
	6	1.000	สอดคล้อง	.483
	7	.600	สอดคล้อง	.466
	8	1.000	สอดคล้อง	.563
	9	1.000	สอดคล้อง	.629
ความเที่ยง เท่ากับ .866				

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความทะเยอทะยานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
2. ข้อความในแบบวัดนี้ ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือตอบแบบวัดให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และตอบให้ครบทุกข้อ เพื่อจะได้ผลการวิจัยที่ถูกต้อง และเป็นประโยชน์ต่อไป
3. ข้อมูลจะถูกนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้นและจะไม่มีผลกระทบต่อนักเรียนไม่ว่ากรณีใดๆ
4. แบบวัด แบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1	แบบวัดความทะเยอทะยาน	จำนวน 24 ข้อ
ตอนที่ 2	แบบวัดการเปิดรับสื่อ	จำนวน 12 ข้อ
ตอนที่ 3	แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตน	จำนวน 16 ข้อ
ตอนที่ 4	แบบวัดการควบคุมตนเอง	จำนวน 12 ข้อ
ตอนที่ 5	แบบวัดสภาพครอบครัว	จำนวน 9 ข้อ
ตอนที่ 6	แบบวัดบรรยากาศในการเรียน	จำนวน 9 ข้อ
5. แบบวัดแต่ละข้อจะมีข้อความให้นักเรียนเลือกตอบ 5 ระดับ โดยให้นักเรียนพิจารณาแต่ละข้อความในแบบวัด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่องที่ตรงกับพฤติกรรมกระทำหรือความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบ
 ธันยพร บ้องกัน
 นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยการศึกษา รุ่น พ.23
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ตอนที่ 1 ความทะเยอทะยาน						
ตอนที่ 1.1 ความสำเร็จ						
1	ถึงแม้จะเป็นงานที่ข้าพเจ้าไม่ชอบหรือไม่อยากทำ ถ้าได้รับมอบหมาย ข้าพเจ้าก็จะพยายามทำงานนั้นให้สำเร็จจงได้					
2	ข้าพเจ้าไม่รู้สึกละอายต่องานที่ได้รับมอบหมายถึงแม้จะเป็นงานที่ยากก็ตาม					
3	ในการทำงานข้าพเจ้าจะทุ่มเทกำลังกายและกำลังใจตั้งใจทำงานอย่างเต็มที่ถึงแม้งานนั้นจะน่าเบื่อก็ตาม					
4	แม้จะเป็นงานที่ไม่ถนัด แต่ข้าพเจ้าก็ไม่รู้สึกล้าเลที่จะทำ					
5	แม้จะโดนสบประมาทจากเพื่อน ข้าพเจ้าก็จะไม่ยอมละความพยายามที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จ					
6	เมื่อข้าพเจ้าต้องนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ข้าพเจ้าตั้งใจทำเป็นอย่างดี แม้ว่าจะไม่ได้รับคำชมเชยก็ตาม					
7	ในการทำงานหากต้องต้องเผชิญกับอุปสรรคและความผิดหวัง ข้าพเจ้าก็จะไม่ยอมแพ้					
8	ข้าพเจ้ามีจิตใจจดจ่อกับงานที่ได้รับมอบหมายจนกว่าจะทำงานสำเร็จไม่ว่างานนั้นจะยุ่งยาก					
ตอนที่ 1.2 มิตรสัมพันธ์						
9	เวลาข้าพเจ้าทะเลาะกับเพื่อน ข้าพเจ้าจะพยายามข่มใจไม่ให้โกรธแม้เพื่อนจะเป็นฝ่ายผิด					
10	ถึงแม้จะต้องเสียประโยชน์ส่วนตัวไปบ้าง ข้าพเจ้าก็ยินดีที่จะทำเพื่อส่วนรวม					
11	ถึงแม้จะไม่พอใจกับคำพูดของเพื่อน ข้าพเจ้าก็ยังใช้วาจาที่สุภาพ					
12	ข้าพเจ้ายอมรับมติของกลุ่มแม้จะไม่ตรงกับความคิดของตนเอง					
13	ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อนในการสนทนา					
14	แม้ไม่ได้เป็นหัวหน้ากลุ่มตามที่ตั้งใจไว้ ข้าพเจ้าก็ทำงานที่กลุ่มมอบหมายจนสำเร็จ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
15	ถึงแม้ข้าพเจ้าไม่เก่งเท่าเพื่อนในกลุ่ม แต่ข้าพเจ้าก็ยังคบเพื่อนในกลุ่มได้					
16	ข้าพเจ้ายอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่น แม้จะรู้สึกไม่เห็นด้วย					
ตอนที่ 1.3 การมีอิทธิพลต่อคนอื่น						
17	ข้าพเจ้าต้องการเป็นผู้นำทั้งการเรียนและการทำกิจกรรม แม้ว่าเพื่อนในห้องจะไม่ค่อยสนับสนุน					
18	ข้าพเจ้ากลัวที่จะปฏิเสธเพื่อนถ้าข้าพเจ้าไม่ชอบในสิ่งที่เพื่อนทำ แม้ว่าจะต้องขัดแย้งกับเพื่อนก็ตาม					
19	ข้าพเจ้ามีความสนใจที่จะสมัครเป็นประธานนักเรียนหรือหัวหน้าห้อง					
20	ข้าพเจ้าจะแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเมื่อมีการอภิปรายในชั้นเรียน ถึงแม้ว่าความคิดเห็นนั้นจะไม่เหมือนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน					
21	เมื่อไม่เห็นด้วยกับผู้อื่น ข้าพเจ้าจะอธิบายเหตุผล แม้ว่าเขาจะไม่ยอมรับก็ตาม					
22	กิจกรรมใดที่แสดงให้เห็นให้ผู้อื่นทราบถึงความสามารถของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะสมัครเข้าร่วมทันที					
23	ข้าพเจ้าอาสาออกไปทำกิจกรรมหน้าชั้นเรียน เมื่อครูให้ส่งตัวแทนห้องมาทำกิจกรรมหน้าชั้นเรียน					
24	ข้าพเจ้าจะอาสาทำงานให้ครูโดยที่ครูไม่ได้ขอร้อง เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของครู					
ตอนที่ 2 การเปิดรับสื่อ						
ตอนที่ 2.1 การแสวงหาข้อมูล						
1	ข้าพเจ้าดูรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอเรื่องราวของดาราวัยรุ่นที่ประสบความสำเร็จทั้งการทำงานและการเรียน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ตนเอง					
2	ข้าพเจ้าศึกษาประวัติบุคคลที่ประสบความสำเร็จจากสื่อต่าง ๆ เพื่อเป็นแบบแผนในชีวิต					
3	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารบนอินเทอร์เน็ตเพื่อรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคม					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือพิมพ์รายวันเพื่อแสวงหาข้อมูลข่าวสาร					
ตอนที่ 2.2 การเปิดรับประสบการณ์						
5	ข้าพเจ้าติดตามข่าว/เหตุการณ์ เพื่อให้ตนเองเป็นบุคคลที่ก้าวทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน					
6	ข้าพเจ้าอ่านนิตยสารสารคดี/ความรู้ทั่วไป เพื่อพัฒนาความคิดของตนเอง					
7	ข้าพเจ้าเข้าเว็บไซต์มหาวิทยาลัยต่างๆ เพื่อศึกษาข้อมูลในการศึกษาต่อ					
8	ข้าพเจ้าใช้สื่อโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อการสื่อสาร เช่น ใช้สำหรับการส่งข้อความ (SMS, MMS และ Video Clips)					
ตอนที่ 2.3 การรับรู้สื่อ						
9	ข้าพเจ้ารับข่าวสารเดียวกันจากสื่อหลายสื่อ เพื่อเปรียบเทียบข้อเท็จจริงของข่าว					
10	ข้าพเจ้าค้นคว้าแนวข้อสอบจากอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ในการสอบเข้าศึกษาต่อ					
11	ข้าพเจ้าอ่านสาระความรู้ทั่วไปจากวารสาร/นิตยสาร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ นอกเหนือจากในหนังสือเรียน					
12	ข้าพเจ้าศึกษาหาความรู้จากสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพที่ข้าพเจ้าสนใจ เพื่อเป็นข้อมูลในการเลือกเรียนต่อในสาขาวิชาที่ตรงกับอาชีพนั้น					
ตอนที่ 3 การรับรู้ความสามารถในตน						
ตอนที่ 3.1 การฝึกฝน						
1	ข้าพเจ้าเชื่อว่าสามารถทำในสิ่งที่ไม่ชำนาญให้สำเร็จได้ หากได้เรียนรู้และฝึกฝน					
2	แม้ข้าพเจ้าจะทำสิ่งใดไม่สำเร็จในครั้งแรก ข้าพเจ้าเชื่อว่าจะทำสำเร็จได้ในครั้งต่อไป					
3	ข้าพเจ้าเชื่อว่าตนเองประสบความสำเร็จได้หากหาความรู้ ฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4	ไม่ว่าจะเป็นอาชีพอะไรก็ตาม ข้าพเจ้าเชื่อว่าสามารถทำได้ หากได้เรียนรู้และฝึกฝนในอาชีพนั้น					
ตอนที่ 3.2 ความพยายาม						
5	ข้าพเจ้าเชื่อว่า ข้าพเจ้าสามารถทำงานได้จนสำเร็จถึงแม้ว่าจะมีอุปสรรค					
6	ข้าพเจ้าเชื่อว่า จะทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้					
7	เมื่อมีอุปสรรคในการทำงาน ข้าพเจ้าเชื่อว่าตนเองจะไม่ท้อถอยแต่จะพยายามทำให้สำเร็จ					
8	ข้าพเจ้าเชื่อว่า ข้าพเจ้าสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายส่งทันตามกำหนด					
ตอนที่ 3.3 การเรียนต่อ						
9	ข้าพเจ้าเชื่อว่า ข้าพเจ้าสามารถอธิบายสิ่งที่เรียนรู้มาแล้วโดยใช้คำพูดของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจได้					
10	ข้าพเจ้าเชื่อว่าสามารถสอบเข้าศึกษาต่อใน มหาวิทยาลัยที่ต้องการได้					
11	ข้าพเจ้าเชื่อว่า ข้าพเจ้าสามารถเรียนให้ได้ผลการเรียนดีขึ้นในเทอมนี้					
12	ข้าพเจ้าเชื่อว่าตนเองสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้มาแล้วไปตอบข้อสอบได้					
ตอนที่ 3.4 การแก้ปัญหา						
13	ข้าพเจ้าเชื่อว่า ข้าพเจ้าสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง					
14	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน ข้าพเจ้าสามารถทำใจยอมรับปัญหาและหาแนวทางแก้ไขได้					
15	ข้าพเจ้าเชื่อว่าปัญหาทุกอย่างสามารถแก้ไขได้โดยสติปัญญาของตนเอง					
16	ไม่ว่าจะทำงานอะไรก็ตามข้าพเจ้าจะต้องทำด้วยตนเองก่อน					
ตอนที่ 4 การควบคุมตนเอง						
ตอนที่ 4.1 การเรียนรู้						
1	เมื่อเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ข้าพเจ้าจะหาวิธีการในการแก้ไขและสร้างกำลังใจให้กับตนเอง					
2	แม้บางครั้งข้าพเจ้ารู้สึกว่าการที่กำลังเรียนรู้นั้นน่าเบื่อ แต่ข้าพเจ้าก็พยายามตั้งใจทำให้ดีที่สุด					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3	เมื่อข้าพเจ้าจำเป็นต้องขาดเรียน ข้าพเจ้าจะรีบถามเนื้อหาการเรียนจากเพื่อนทันที					
4	เมื่อข้าพเจ้าถูกคนตำหนิว่าไม่มีความสามารถในวิชาใด ข้าพเจ้าจะค้นคว้าให้มากขึ้นในวิชานั้น					
ตอนที่ 4.2 การทบทวน						
5	ข้าพเจ้าจะมีความพยายามมากขึ้น เมื่อรู้สึกว่ามีความรู้ด้อยกว่าคนอื่น					
6	เมื่อทำงานผิดพลาด ข้าพเจ้าไม่ท้อใจที่จะแก้ไขใหม่					
7	ข้าพเจ้าจะพยายามปรับปรุงตนเอง เมื่อผลงานไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้					
8	แม้จะตัดสินใจไปแล้ว แต่ถ้าใครให้เหตุผลที่ดีและเหมาะสมกว่า ข้าพเจ้าก็สามารถพิจารณาอีกครั้งหนึ่งได้					
ตอนที่ 4.3 การทำตามแผนที่กำหนด						
9	เมื่อต้องทำรายงานหลายชิ้นข้าพเจ้าจะวางแผนการทำงานโดยเรียงลำดับความสำคัญ					
10	ข้าพเจ้ารู้สึกมั่นใจ ถ้าได้มีการวางแผนก่อนการทำงานแต่ละอย่าง					
11	แม้จะเหน็ดเหนื่อย แต่ข้าพเจ้าก็ทำการบ้านเสร็จตามกำหนดที่ครูสั่ง					
12	เมื่อต้องทำงานในระยะเวลาจำกัด ข้าพเจ้าจะกำหนดขั้นตอนการทำงานอย่างรอบคอบและรีบทำงานให้เสร็จตามกำหนด					
ตอนที่ 5 สภาพครอบครัว						
ตอนที่ 5.1 สัมพันธภาพครอบครัว						
1	หากข้าพเจ้าเสนอความเห็นผู้ปกครองจะรับฟัง					
2	สมาชิกทุกคนในครอบครัวของข้าพเจ้ามีความรักใคร่ห่วงใยซึ่งกันและกัน					
3	เมื่อข้าพเจ้าท้อแท้หรือทำงานไม่สำเร็จ สมาชิกในครอบครัวจะคอยให้กำลังใจข้าพเจ้า					
ตอนที่ 6.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง						
4	เมื่ออุปกรณ์การเรียนชำรุด ผู้ปกครองจะซื้อใหม่ให้ข้าพเจ้า					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5	ผู้ปกครองสนับสนุนให้ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ในโรงเรียน โดยไม่บ่นว่าเป็นการสิ้นเปลือง					
6	ผู้ปกครองสนับสนุนให้ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมของสถาบันต่าง ๆ เพื่อให้ข้าพเจ้ามีประสบการณ์ตามความสนใจโดยไม่สนใจเรื่องความสิ้นเปลือง					
ตอนที่ 5.3 ความคาดหวังของผู้ปกครอง						
7	ผู้ปกครองต้องการให้ข้าพเจ้าเรียนเก่ง เพื่อมีอาชีพการงานดีในอนาคต					
8	ผู้ปกครองคาดหวังว่าข้าพเจ้าจะได้งานที่มั่นคงเมื่อจบในระดับอุดมศึกษาแล้ว					
9	ผู้ปกครองคาดหวังว่าข้าพเจ้าจะสามารถทำในสิ่งที่ท่านต้องการได้					
ตอนที่ 6 สภาพแวดล้อมทางการเรียน						
ตอนที่ 6.1 ด้านกายภาพ						
1	โรงเรียนของข้าพเจ้ามีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและออกกำลังกายอย่างเหมาะสม					
2	โรงเรียนของข้าพเจ้ามีอุปกรณ์ช่วยสอนที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ , ระบบอินเทอร์เน็ต ฯลฯ					
3	โรงเรียนของข้าพเจ้ามีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่เรียน					
ตอนที่ 6.2 สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน						
4	ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม และเข้าร่วมด้วยความเต็มใจ					
5	ครูส่งเสริมให้ข้าพเจ้ากล้าแสดงออกและกล้าตัดสินใจ					
6	ครูจะคอยกระตุ้นให้ข้าพเจ้า และเพื่อน ๆ ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม					
ตอนที่ 6.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับนักเรียน						
7	เมื่อข้าพเจ้าไม่เข้าใจบทเรียนเพื่อนที่เข้าใจจะช่วยอธิบายให้ข้าพเจ้าฟัง					
8	ข้าพเจ้าสามารถปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับเพื่อนๆ ได้					
9	ข้าพเจ้ามีเพื่อนสนิทที่ให้ความช่วยเหลือทั้งในเรื่องการเรียนและเรื่องส่วนตัว					

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางธัญพร บ้องกัน
วันเกิด	วันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2511
สถานที่เกิด	อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 168 หมู่ 11 ตำบลยอดแกง อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46230 โทรศัพท์ 08-2843-6276
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนนามนพิทยาคม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46230 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2527	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุกุลนารี อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
พ.ศ. 2530	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุกุลนารี อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
พ.ศ. 2534	ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) วิชาเอกวิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. 2555	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

